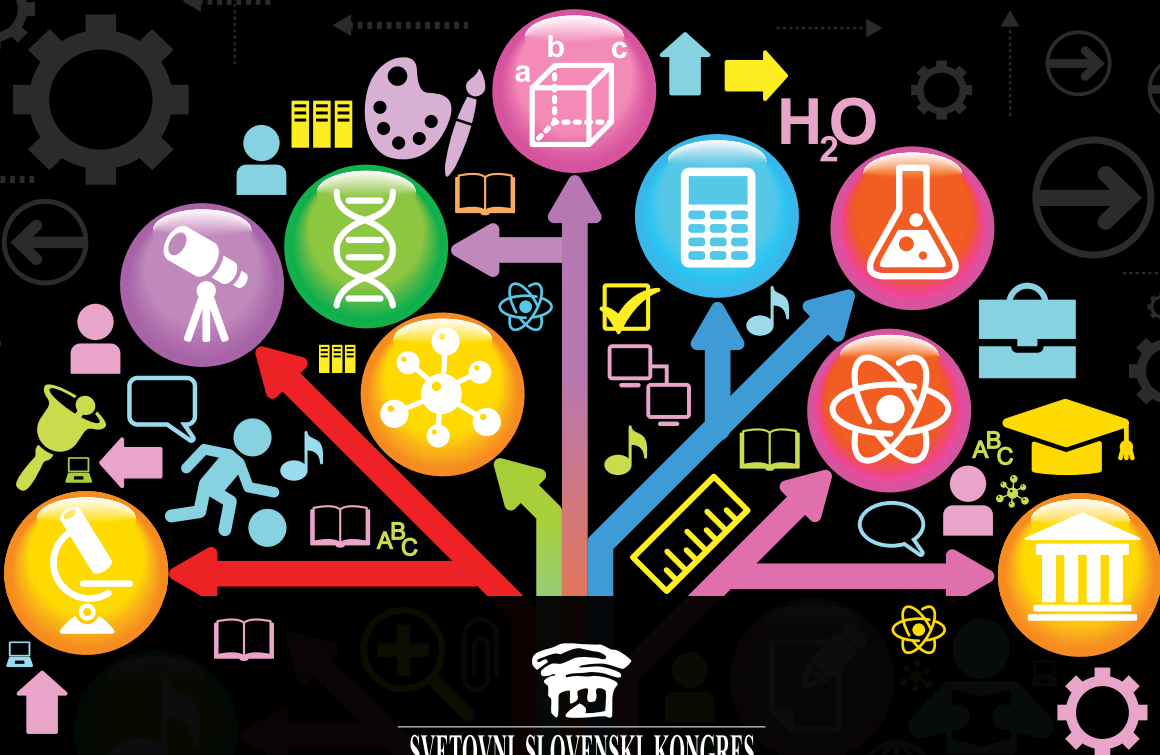

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

I. Konferenca slovenskih
mladih raziskovalcev,
podiplomskih in dodiplomskih študentov
iz sveta in Slovenije

Ljubljana, 19. – 20. JULIJ 2012
ZBORNIK
LJUBLJANA 2012

Tehnološka in
izvedbena
kakovost

Visoka strokovnost
in usposobljenost

Potenciali z rešitvami

Globalno delovanje
z lokalnim pridirom

Odgovornost
do okolja

Mednarodne
izkušnje

Globalni inženiring za srečo ljudi

Riko v svojem globalnem poslanstvu orkestrira velike sisteme za bolj harmonično vsakdanje življenje. Veliko znanja v inženiringu in logistiki je potrebno, da z dolge proizvodne linije zapelje na tovarniško parkirišče varen avtomobil ali da vsi deli postelje, pravilno zloženi, počakajo na odpremo v stanovanje mlade družine. Temeljito znanje in izkušnje v načrtovanju ter natančnost v izvedbi nadgrajujejo začetno zamisel do zadovoljnega uporabnika. In življenje nekje na našem planetu je lažje in boljše – tudi zato, ker podpiramo umetnost, znanost in druge vrednote, ki plemenitijo življenje v Rikovih poslovnih okoljih.

Naša predstavništva v Ljubljani, Moskvi, Minsku, Kijevu, Skopju in Londonu odpirajo vrata v **Rikovo** globalno mrežo strokovnjakov, poslovnih partnerjev, mednarodno uveljavljenih bank in izvoznih agencij.

RIKO®

Globalni inženiring za srečo ljudi

Riko, d.o.o., Bizjanova 2, 1000 Ljubljana, Slovenija, T. +386 (0)1 581 63 00, F. +386 (0)1 581 63 40, E. riko@riko.si, W. www.rikogroup.com

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

I. KONFERENCA
SLOVENSKIH MLADIH RAZISKOVALCEV,
PODIPLOMSKIH IN DODIPLOMSKIH
ŠTUDENTOV IZ SVETA IN SLOVENIJE

Ljubljana, 19. - 20. julij 2012

ZBORNIK
LJUBLJANA 2012

Izdajatelj in založnik
Svetovni slovenski kongres
Slovenian World Congress
Cankarjeva 1/IV, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tel: +386 1 24 28 550, fax: +386 1 24 28 558
e-pošta: info@slokongres.com
spletna stran: www.slokongres.com

Odgovorna urednica
Sonia Avguštin

Urednika
Zdenka Oblak
Luka Klopčič

Grafična priprava
Benjamin Pezdir s.p.

Tisk
Tiskarna Artelj

Konferenco so omogočili
Institut »Jožef Stefan«
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Študentska organizacija Univerze v Mariboru
Študentska organizacija Univerze v Ljubljani
Univerza v Ljubljani
Društvo mladih raziskovalcev Slovenije
Riko hiše d.o.o.
MIK Celje, d.o.o.

Častni pokrovitelj
Predsednik Republike Slovenije, dr. Danilo Türk

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

378(082)
001.891-057.875(082)

KONFERENCA slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije (1 ; 2012 ; Ljubljana)

I. konferenca slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije, Ljubljana, 19.-20. julij 2012 : zbornik / [urednika Zdenka Oblak, Luka Klopčič]. - Ljubljana : Svetovni slovenski kongres = Slovenian World Congress, 2012

ISBN 978-961-6700-11-5
1. Oblak, Zdenka, 1981-
262439424

Na podlagi zakona o DDV (Uradni list RS št. 89/98) sodi zbornik med publikacije za katere se obračunava DDV po stopnji 8,5%

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES
SLOVENIAN WORLD CONGRESS

I. KONFERENCA
SLOVENSKIH MLADIH RAZISKOVALCEV,
PODIPLOMSKIH IN DODIPLOMSKIH
ŠTUDENTOV IZ SVETA IN SLOVENIJE

Ljubljana, 19. – 20. julij 2012

I. KONFERENCA SLOVENSKIH MLADIH RAZISKOVALCEV, PODIPLOMSKIH IN DODIPLOMSKIH ŠTUDENTOV IZ SVETA IN SLOVENIJE

Ljubljana, 19. in 20. julij 2012

Kazalo

5

Program.....	7
Pozdravni nagovori.....	15
Častni pokrovitelj.....	33
Uvodna predavanja.....	37
Študijsko raziskovalne izkušnje na tujem.....	49
Študijsko raziskovalne razmere v Sloveniji in čezmejno sodelovanje.....	79
Sodelovanje med slovenskim raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled študenta, raziskovalca oz. delojemalca.....	101
Sodelovanje med slovenskim raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled delodajalca.....	111

Preliminarni program

ČETRTEK, 19. JULIJ 2012

Institut »Jožef Stefan«, Jamova 39, 1000 Ljubljana

14.30 – 15.00	Registracija udeležencev
15.00 – 15.45	Uvodna slovesnost, pozdravni nagovori gostitelja in gostov ▪ dr. Boris Pleskovič, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa ▪ prof. dr. Jadran Lenarčič, direktor Instituta »Jožef Stefan« ▪ mag. Radovan Žerjav, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo ▪ Ljudmila Novak, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu ▪ Franc Pukšič, predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu ▪ dr. Franci Demšar, Agencija za raziskovalno dejavnost RS ▪ Janez Škrabec, Riko, d.o.o.
15.45 – 17.15	Uvodna predavanja <i>Predsedujoči: prof. dr. Jadran Lenarčič, direktor Instituta »Jožef Stefan«</i> ▪ akad. prof. dr. Jože Trontelj, predsednik SAZU: <i>O mladih v znanosti in o potrebi po novem svetovnem redu</i> ▪ dr. Mark Pleško, Cosylab, Slovenija: <i>Lahko postaneš vodilni na svetu, četudi se vrneš v Slovenijo</i> ▪ dr. Laurence Hewick, Hewick Research Inc, Canada: <i>Beg, možganska obogatitev in izguba... Odkritja na podlagi Sokratovega pristopa</i>

- 18.00 **Sprejem častnega pokrovitelja konference**
- **dr. Danilo Türk**, predsednik Republike Slovenije
Vila Podrožnik

PETEK, 20. JULIJ 2012

08.30 – 09.00 Registracija udeležencev

09.00 – 11.30 **Študijsko raziskovalne izkušnje na tujem**

Predsedujoči: doc. dr. Matej Accetto,

Pravna fakulteta Ljubljana

Sodelujoči: 1. del

- **prof. dr. Jure Leskovec**, Stanford University, ZDA:
Kako uspeti pri prijavi in študiju na ameriških univerzah
- **Rok Sekirnik**, University of Oxford, Velika Britanija: *Moja izkušnja dodiplomskega in doktorskega študija na Univerzi v Oxfordu*
- **mag. Igor Cesarec**, London School of Economics (LSE), Anglija: *Univerzitetna izobrazba v Veliki Britaniji in nauki za Slovenijo*
- **mag. Miha Uratnik**, Ekonomska fakulteta Ljubljana, Slovenija: *Študijsko raziskovalne izkušnje na tujem*
- **Veronika Rezelj**, University of St. Andrews, Škotska: *Izkušnja sodelovanja v dodiplomski raziskovalni skupini na IGEM tekmovanju iz sintezne biologije*

2. del

- **Monika Ban Zlatev**, Višje sodišče Ljubljana, Slovenija: *Podiplomski študij prava in financ v Frankfurtu*
- **Matej Petrišič**, Slovenija: *Kako preživeti magistrski študij v tujini in pri tem uživati – primer: Cambridge*
- **dr. Boštjan Dvořák**, Humboldtova univerza Berlin, Nemčija: *Jezik in kultura slovenskih zdomcev v Nemčiji*
- **Gregor Jesenko**, Fakulteta za fiziko Dunaj, Avstrija: *Študijske izkušnje na tujem*

11.30 – 12.00 Odmor

12.00 – 13.30 **Študijsko raziskovalne razmere v Sloveniji in čezmejno sodelovanje**

Predsedujoči: prof. dr. Danijel Rebolj,

rektor Univerze v Mariboru

Sodelujoči:

- **Neža Pajnič**, Center RS za mobilnost in evropske programe, izobraževanja in usposabljanja, Slovenija: *EURAXESS portal in druge možnosti za raziskovalce - predstavitev*

13.30 – 14.45

- **Alenka Prvinšek**, Mednarodni center za razvoj migracijske politike, Dunaj, Avstrija: *Beg možganov: EU integracije ali EU dezintegracije*
- **Aljaž Gaber**, Študentska organizacija Univerze v Ljubljani, Slovenija: *Vloga študentske organizacije pri zagotavljanju dobrih pogojev za študij in spodbujanju mobilnosti*
- **mag. Štefan Čok**, Italija: *Sodelovanje študentov zgodovine Univerze v Trstu in Univerze na Primorskem*
- **Miha Rihar**, Društvo mladih raziskovalcev Slovenije, Slovenija: *Povezovanje mladih na področju znanosti*

Odmor za kosilo

14.45 – 16.00

Sodelovanje med slovenskimi raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled študenta, raziskovalca oz. delojemalca

Predsedujoči: **prof. dr. Dragan Marušič**, rektor Univerze na Primorskem

Sodelujoči:

- **mag. Zaira Vidali**, Slovenski raziskovalni inštitut, Italija: *Študij v Sloveniji pripadnikov narodne skupnosti v Italiji: prednosti in pomanjkljivosti*
- **dr. Aljaž Ule**, University of Amsterdam, Nizozemska: *Pogled iz tujine na akademsko delo v Sloveniji*
- **dr. Urša Vrhovšek**, Fondazione Edmund Mach, Italija: *Pogled na avtonomno pokrajino Trento, originalen primer raziskovalnega sistema*

16.00 – 16.30

Odmor

16.30 – 18.15

Sodelovanje med slovenskimi raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled delodajalca

Predsedujoči: **dr. Edvard Kobal**, direktor Slovenske znanstvene fundacije

Sodelujoči:

- **prof. dr. Jadran Lenarčič**, Institut »Jožef Stefan«, Slovenija
- **dr. Boris Dular**, Krka d.d. Novo mesto, Slovenija: *Krka med svetovnimi generičnimi farmacevti*
- **dr. Laurence Hewick**, Hewick Research Inc, Canada: *Podjetništvo kot alternativa*
- **Marta Strmec**, Trimó Trebnje d.o.o., Slovenija: *Trimó – razvojno naravnano mednarodno podjetje*
- **Franci Pliberšek**, Mik Celje d.o.o., Slovenija: *Z znanjem do uspeha*
- **Matevž Slokar**, Slo-bar d.o.o., Slovenija
- **Andraž Tori**, Zemanta

18.15 – 18.30

Sklepi konference

- **dr. Boris Pleskovič in prof.dr. Jadran Lenarčič**

19.00

Izlet z ladjico po Ljubljani

Preliminary agenda

■ 11

THURSDAY, JULY 19, 2012

Institut »Jožef Stefan«, Jamova 39, 1000 Ljubljana

14.30 – 15.00

Registration

15.00 – 15.45

Opening Ceremony, Welcome Addresses

- **Boris Pleskovič**, Ph.D., President, Slovenian World Congress
- **Jadran Lenarčič**, Ph.D., Director, Institut »Jožef Stefan«
- **Radovan Žerjav**, M.Sc., Minister of Economic Development and Technology
- **Ljudmila Novak**, Minister for Slovenians Abroad
- **Franc Pukšič**, President, Parliamentarian Comission for Slovenians Abroad
- **Franci Demšar**, Ph.D., Director, Slovenian Research Agency
- **Janez Škrabec**, Director, Riko, d.o.o.

15.45 – 17.15

Keynote Addresses

- **acad. prof. Jože Trontelj**, Ph.D., president, Slovenian Academy of Sciences and Arts: *The young people in science and the need for a new world order*
- **Mark Pleško**, Ph.D., Director, Cosylab, Slovenia: *You can become a world leader, even if you come back to Slovenia*
- **Laurence Hewick**, Ph.D., Hewick Research Inc, Canada: *Brain Drain, Gain & Waste... Findings from a Socratic Approach*

18.00 **Gala Reception by the President
of the Republic of Slovenia**

- **Danilo Türk**, Ph.D., President of the Republic of Slovenia
Vila Podrožnik

FRIDAY, JULY 20, 2012

08.30 – 09.00 Registration

09.00 – 11.30 **Study / Research Experiences from Abroad**

Chair: **assist. prof. Matej Accetto**, Ph.D.,
Faculty of Law, University of Ljubljana

Speakers:

- **prof. Jure Leskovec**, Ph.D., Stanford University, USA:
How to succeed in applying to study at U.S. universities
- **Rok Sekirnik**, University of Oxford, Great Britain: *My experience of undergraduate and doctoral studies at Oxford University*
- **Igor Cesarec**, M.Sc., London School of Economics:
University education in Britain and lessons for Slovenia
- **Miha Uratnik**, M.Sc., Faculty of Economics Ljubljana, Slovenia: *Educational and Research Experiences Abroad*
- **Veronika Rezelj**, University of St. Andrews, Scotland:
Participating in an undergraduate research group at the iGEM competition in synthetic biology
- **Monika Ban Zlatev**, High Court Ljubljana, Slovenia:
Postgraduate study of law and finance in Frankfurt
- **Matej Petrišič**, M.Sc. Slovenia: *How to survive a master's degree abroad and at the same time enjoy it – The case of Cambridge*
- **Boštjan Dvorak**, Ph.D., Humboldt University of Berlin, Germany: *Language and Culture of Slovenian expatriates in Germany*
- **Gregor Jesenko**, Faculty of Physics, Wien, Austria: *Study experiences from abroad*

11.30 – 12.00 Break

12.00 – 13.30

Study and/or Research Situation in Slovenia and Crossborder Cooperation

Chair: prof. Danijel Rebolj, Ph.D.,
Rector, University of Maribor

Speakers:

- **Neža Pajnič**, Centre of the Republic of Slovenia for Mobility and European Educational and Training Programmes: *EURAXESS portal and other opportunities for researchers - presentation*
- **Alenka Prvinšek**, International Centre for Migration Policy Development, Vienna, Austria: *Brain drain: EU integrations or EU desintegrations*
- **Aljaž Gaber**, Student Organisation of the University of Ljubljana, Slovenia: *The role of student organizations in providing good conditions for study and promotion of mobility*
- **Štefan Čok**, M.Sc., Italy: *Cooperation of students of history from the University of Trieste and the University of Primorska*
- **Miha Rihar**, Slovenian Society of Young Researchers, Slovenia: *Networking of young people in science*

13.30 – 14.45

Break

14.45 – 16.00

Cooperation between Slovenian Researchers from Abroad and Business Partners in Slovenia: Students, Researchers, Employees Point of View

Chair: prof. Dragan Marušič, Ph.D.,
Rector, University of Primorska

Speakers:

- **Zaira Vidali**, M.Sc., Slovenian Research Institute, Italy: *Study in Slovenia by members of ethnic communities in Italy: advantages and disadvantages*
- **prof. Aljaž Ule**, Ph.D., University of Amsterdam, Netherlands: *A view from abroad on academic in Slovenia*
- **Urša Vrhovšek**, Ph.D., Fondazione Edmund Mach, Italy: *Examining Autonomous Province of Trento, An original example of research system*

16.00 – 16.30

Break

16.30 – 18.15

Cooperation between Slovenian Researchers from Abroad and Business Partners in Slovenia: Employers Point of View

Chair: Edvard Kobal, Ph.D., director of The Slovenian Science Foundation

Speakers:

- **prof. Jadran Lenarčič**, Ph.D., Institut »Jožef Stefan«, Slovenia
- **Boris Dular**, Ph.D., Krka d.d. Novo mesto, Slovenia: *Krka among global generic pharmaceutical companies*
- **Matevž Slokar**, Slo-bar d.o.o., Slovenia
- **Laurence Hewick**, Ph.D., Hewick Research Inc, Canada: *Entrepreneurship as an alternative*
- **Marta Strmec**, Trimo Trebnje, Slovenia: *Trimo - development-oriented international companies with development perspectives*
- **Franci Pliberšek**, Mik Celje d.o.o., Slovenia: *Success through knowledge*
- **Andraž Tori**, Zemanta

18.15 – 18.30

Conclusions

- **Boris Pleskovič**, Ph.D.
- **prof. Jadran Lenarčič**, Ph.D.,

19.00

Boat trip on the river Ljubljanica

Pozdravni nagovori

Dr. Boris Pleskovič

Predsednik Svetovnega slovenskega kongresa

Pozdrav udeležencem prve konference mladih slovenskih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz Slovenije in sveta

V veliko čast in veselje mi je, da Vas lahko pozdravim na 24. tradicionalnem vse-slovenskem srečanju strokovnjakov, ki ga organizira Svetovni slovenski kongres. Tudi tokrat je glavni namen našega srečanja poglobiti stike in poznanstva ter vzpodbuditi sodelovanje med našimi rojaki iz sveta s kolegi v domovini. Poleg tega pa želimo predstaviti velik gospodarski in znanstveni potencial, ki ga imajo mladi Slovenci, ki študirajo ali pa si pridobivajo raziskovalne in delovne izkušnje v tujini. Zavzemamo se za to, da se čim več teh mladih talentov vrne v domovino in prispeva k bodočemu razvoju Slovenije.

Slovenija ima vsako leto v državah EU in po svetu na stotine mladih raziskovalcev in študentov, ki si pridobivajo nova znanja in izkušnje. Ekonomska teorija pravi, da se navadno odpravijo na študij v tujino najbolj sposobni in talentirani kadri, ki po motivaciji in energiji presegajo svoje vrstnike. Ista teorija trdi, da je za pridobitev ali vrnitev takih kadrov potrebna kompenzacija v višini mednarodnih plač in delovnih pogojev, sicer bodo ti kadri ostali v tujini. Podobno velja za obdavčitev plač vrhunskih kadrov, nekaj kar je žal težko razumljivo za naše politike.

Beg možganov so z velikim dobičkom vsa leta po drugi svetovni vojni izkoriščale ZDA. Z radodarnimi štipendijami in odličnimi pogoji dela so privabile na svoje univerze, inštitute in v svoja podjetja najbolj talentirane kadre iz vsega sveta. Tako so pridobili tehnološke, raziskovalne in inovacijske prednosti pred drugimi državami.

Vendar so te prednosti ZDA pričele izgubljati po incidentu 11. septembra 2001. Po tem dogodku so ZDA znatno zmanjšale imigracijo visoko izobraženih kadrov in tujih študentov. Študija Harvarda je leta 2001 uvrstila ZDA na prvo mesto v inovativni kapaciteti. Po zadnjem poročilu »Global Innovation Index« pa je Amerika leta 2011 zdrsnila na 7. mesto, za Švico, Singapurjem, Hong Kongom, Finsko in Dansko.

To pa odpira velike priložnosti za države Evropske Unije. Na srečo Evropa v zadnjem času pospešuje vlaganja v raziskovalne dejavnosti in štipendije za kroženje študentov med univerzami EU. Danes je v Evropi vedno več štipendij ter odličnih univerz in tako našim študentom ali raziskovalcem ni več potrebno iskati izjemnega študija oz. zaposlitve na drugi strani oceana. Za primer; v zadnjih 18 mesecih je Nemčija zaposlila na tisoče najbolj sposobnih in talentiranih kadrov iz držav južne Evrope. Seveda bo to državam, ki imajo gospodarske težave in visoko nezaposlenost do neke mere škodilo, Nemčijo pa bo to naredilo še bolj uspešno, podobno kot jo to veljalo za ZDA. Evropa mora v bodoče še več vlagati v znanost in raziskovalne dejavnosti ter v večji meri učiti študente, da postanejo podjetniški, to je, da odprejo svoja podjetja in da prevzamejo pozitiven odnos do tveganja.

18

Tako naša, kot tudi druge evropske države, in podjetja bi se morala v bodoče v večji meri zavedati, da so vrhunski, sposobni in talentirani kadri ključnega pomena za uspešen razvoj in povečanje produktivnosti, inovativnosti in zaposlovanja. Zato smo na to konferenco povabili tako mlade talentirane kadre iz tujine in domovine kot tudi propulzivna in uspešna slovenska podjetja. Želimo si, da bodo skupaj našli pot do tega kako zaposliti naše talente iz tujine in do tega kako jih vzpodbuditi, da se vrnejo domov. Hkrati pa je pomembno, da naši raziskovalci in študentje iz tujine in domovine povedo kaj morajo naš država in naša podjetja spremeniti, da jim olajšajo pot do primerne zaposlitve doma. Če z našimi najboljšimi kadri v tujini podjetja in univerze ustvarjajo velik dobiček in pomembne inovacije, zakaj jih ne bi tudi pri nas?

Častno pokroviteljstvo letošnje konference je prevzel Predsednik Republike Slovenije, dr. Danilo Türk, medtem ko je gostitelj prostorov in glavni sponzor, dr. Jadran Lenarčič, direktor Inštituta Jožefa Stefana. Program konference smo pripravili v sodelovanju z Inštitutom Jožefa Stefana, Univerzo v Ljubljani, Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani in Mariboru ter Društvom mladih raziskovalcev Slovenije.

Ob zaključku se želim zahvaliti Predsedniku RS, dr. Danilu Turku, za častno pokroviteljstvo te konference. Hkrati bi se rad zahvalil uglednim predavateljem, ki so podarili svoj čas in izkušnje za uspeh tega pomembnega srečanja. Zahvala gre tudi vsem, ki so s svojo finančno pomočjo pripomogli k uresničitvi tega projekta: ministrici Ljudmili Novak in Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Inštitutu Jožef Stefan, Študentski organizaciji Univerze v Mariboru, Agenciji za raziskovalno dejavnost RS ter podjetjema Riko Hiše in MIK Celje. Posebna zahvala za odlično organizacijo in požrtvovalno delo pripada strokovnim sodelavcem naše

upravne pisarne: generalni sekretarki Sonji Avguštin, Zdenki Oblak, Luki Klopčiču in Franciju Feltrinu.

Želim vam uspešno in produktivno delo na konferenci kot tudi v vašem poklicu, gostom iz tujine pa prijetno bivanje v Sloveniji.

mag. Radovan Žerjav

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo

Spoštovani,

iskreno v svojem imenu in imenu svojih sodelavcev z Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo pozdravljam zamisel o organiziranju I. konference slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz Slovenije in številnih drugih držav. Naša naloga je zagotoviti spodbudno okolje, ki bo mladim omogočalo osebno rast in sproščanje potencialov.

Pred nami je ogromno skupnih izzivov, na katere lahko odgovore podajo prav mladi raziskovalci, inovatorji in potencialni podjetniki, polni svežih idej in znanja. Želimo namreč, da znanje in izkušnje, ki so jih pridobili tudi z mednarodnim študijem v tujini, uporabijo v domačem okolju.

Tehnologije prihodnosti ali ključne spodbujevalne tehnologije (KETs), kot jih opredeljuje Evropska komisija, so: *nanotehnologija, mikro- in nanoelektronika, fotonika, sodobni materiali in biotehnologija*. Že same besede nam, starejšim generacijam, zvenijo tuje. Predstavnikom mlajše generacije in predvsem mladim raziskovalcem, pa so veliko bolj domače. Dejstvo je, da so to področja, v katera bo usmerjen velik delež evropskih sredstev v naslednji finančni perspektivi.

V dosedanjem obdobju smo veliko finančnih sredstev namenili za vzpostavitev centrov odličnosti, kompetenčnih centrov in razvojnih centrov slovenskega gospodarstva, v katerih so prek inštitutov, univerz in podjetij lahko sodelovali tudi mladi raziskovalci. Želim si, da bi čim več rezultatov teh raziskovanj, invencij, postalo komercialno uspešnih inovacij. Prav je, da mladi svoje znanje razvijajo v okviru

univerz in inštitutov, med katerimi je največji prav Inštitut Jožef Štefan, gostitelj te konference. Vendar je moja želja, da čim več raziskovalcev posreduje svoje znanje podjetjem. Zato spodbujam sodelovanje, mreženje in povezovanje univerz in inštitutov s podjetji. Hkrati pozivam podjetja, da izkoristijo potencial mladih in jih zaposlijo v razvojnih oddelkih. K temu je v preteklosti prispevalo tudi naše ministrstvo z javnimi razpisi za spodbujanje interdisciplinarnih skupin in mobilnosti.

V pripravi je tudi nov javni razpis za krepitev razvojnih sposobnosti v podjetjih, katerega namen bo krepitev razvojne funkcije v podjetjih z zaposlovanjem in usposabljanjem raziskovalcev in razvojnikov. Za razpis je predvidenih 10 milijonov evrov.

Ključni se mi zdita tudi krepitev kulture ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetništva ter gradnja podpornega okolja za ta namen. V mislih imam namreč tehnološke parke, univerzitetne in podjetniške inkubatorje, v okviru katerih je mnogo mladih raziskovalcev in študentov našlo potrebno podporo in vire ter se tako odločilo za lastno podjetniško pot.

Raziskave, razvoj in inovacije so ključne za gospodarski razvoj in za ohranjanje konkurenčnosti države. Po strmem padcu Slovenije v mednarodnih lestvicah konkurenčnosti na začetku krize, se zdaj zdi, da Slovenija stoji na mestu. Po lestvi pa, kot vemo, se ne da plezati z rokami v žepih. Zatorej »zavijajmo rokave«, vsi skupaj poprimimo za delo in prepričan sem, da bo sledil tudi uspeh.

Ljudmila Novak

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu

Spoštovani predsednik, gospe in gospodje, cenjeni organizatorji in sodelujoči,

v veliko čast in zadovoljstvo mi je, da vas smem pozdraviti na I. konferenci slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije. Pozdravljam odločitev SSK, da daje posebno pozornost mladim Slovencem, ki odhajajo na izobraževanje v tujino. Sodeč po raziskavah Inštituta za ekonomska raziskovanja, je trajna emigracija še vedno zelo nizka, med uporabniki programa študentskih izmenjav pa se beleži zelo visoka emigracija. Kje so razlogi za to, ali lahko govorimo o begu možganov in kaj lahko vsi skupaj naredimo za boljše sodelovanje ter tako omogočimo dobre pogoje za vrnitev tistih, ki bi si to želeli?

Obravnava tega pojava še zdaleč ni enoznačna. Nacionalne strategije, ki danes obravnavajo beg možganov z ukrepi nasilnega zadrževanja mladih kadrov, ne morejo biti uspešne. Globalizacija in vedno večja mednarodna konkurenca sta tista dejavnika, zaradi katerih odseljevanje mladih kadrov ni zgolj posledica klasičnega bega možganov, ampak je tudi posledica želje posameznika po novih znanjih in izkušnjah. Na nas pa je, da vsi skupaj vzpostavimo ustrezno platformo za raznolika sodelovanja in povezovanja s to mlado inteligenco po svetu ter jim omogočimo čim lažjo vrnitev, v kolikor bi to želeli.

Kako uspešno bo to sodelovanje in vsi nadaljnji ukrepi, je seveda odvisno od stopnje uspešnosti in konkurenčnosti visokošolskega in znanstvenega prostora v posamezni državi, s katero se v Sloveniji, žal, še vedno ne moremo pohvaliti, ter od njene politike do lastne diaspore. V državah z uspešnim in s konkurenčnim

visokošolskim ter znanstvenim prostorom mladi raziskovalci najdejo zaposlitev in karierne priložnosti; iz nerazvitih in neproduktivnih območij se trajno odselijo (*Brain drain*). Pri odselitvi iz manjših, a konkurenčnih okolij pa kljub odhodu v tujino ohranijo stik z matico in vsaj deloma ostanejo vključeni v domače projekte. Uspeh pri obvladovanju teh emigracij imajo tiste države, ki so se odločile za 'kroženje možganov' (*Brain Talent Circulation*), ki je lahko s poglobitvijo raziskovalnega sodelovanja pridobitev za znanstveno diasporo, državo izvora in državo prejemnico.

V Sloveniji se, kljub nekaterim poskusom, še vedno ni uveljavil celovit pristop državnih institucij, univerz in znanstvenoraziskovalnih institucij do te emigracije in reševanja problemov, s katerimi se danes soočata slovensko šolstvo ter znanost. Sodelovanje z njimi in Slovenijo temelji predvsem na osebnih poznanstvih in dejavnostih civilne družbe.

24 ■

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je v želji, da bi vsaj deloma prispeval k uspešnemu povezovanju na tem področju, pripravil Akcijski načrt sodelovanja s slovenskimi znanstveniki in z drugimi vrhunskimi strokovnjaki v tujini, v katerem so zabeležene ključne ovire za razvoj znanosti ter učinkovito sodelovanje s slovenskimi znanstveniki in z vrhunskimi strokovnjaki v tujini. Eden od predvidenih ukrepov je bila tudi priprava spletnega imenika (www.slovenci.si), s katerim naj bi pospešili stike in sodelovanje ter prispevali k razvoju znanosti v Sloveniji. Pri pripravi imenika je bil izjemno velik odziv predvsem mlajših znanstvenikov.

Podoben imenik bi lahko v sodelovanju z organizacijami civilne družbe in drugimi pristojnimi institucijami pripravili o slovenskih študentih (dodiplomskih in podiplomskih), ki so na študiju v tujini. S pripravo takšnega imenika bi lahko ustvarili pregled svojih kadrov tujini ter o njem obveščali potencialne delodajalce in druge zainteresirane institucije v Sloveniji. S tem bi lahko prispevali k večji fleksibilnosti na področju ponudbe in povpraševanja delovne sile in pri vključevanju perspektivnih mladih kadrov v delovne procese.

Slovenija bo morala omogočiti najboljšim mladim slovenskim raziskovalcem, ki so se usposobili v tujini, samostojno delo in zagotoviti dobre pogoje za njihovo vrnitev. Vračanje mladih raziskovalcev se lahko olajša s posebnim programom, s katerim mlajši raziskovalci pridobijo možnosti za financiranje. Financiranje, do katerega bi bili upravičeni najsposobnejši kandidati, bi bilo zagotovljeno za določeno obdobje. S tem bi prispevali h kroženju možganov in znanja doma ter po svetu. Od Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) pričakujemo, da bodo njeni razpisi ustrezno vzpodbujali takšna sodelovanja in programe.

Posebna pozornost bo morala biti dana tudi krepitvi sodelovanja s tujimi univerzami, izvajanju doktorskih programov v sodelovanju s tujimi univerzami ter načrtnim izmenjavam študentov.

Prav tako bodo morale temeljne usmeritve ustvarjanja koherentnega skupnega slovenskega intelektualnega prostora v vseh bodočih strategijah obsegati

vključevanje potenciala Slovencev iz zamejstva in sveta ter olajšanje pogojev za bivanje in delo slovenskih izseljencev v RS.

Nacionalne strategije bi morale nujno vključevati internacionalizacijo slovenskega šolstva, ki naj bi visoko šolstvo naredile bolj konkurenčno in kakovostno ter povečale delež tujih študentov na slovenskih visokošolskih inštitucijah, odpravile administrativne ovire za mednarodno mobilnost, spodbujale slovensko osebje za izmenjave v tujini ter s posebnimi ukrepi (posodobitev plačnega sistema, ipd.) pritegnile najboljše tuje in domače strokovnjake.

Zahvala in vso priznanje Svetovnemu slovenskemu kongresu, ki se že leta trudi povezovati slovenske znanstvenike in gospodarstvenike z matico in tako na svoj način prispeva h »kroženju možganov«.

Franc Pukšič

*Predsednik Komisije DZ RS za odnose
s Slovenci v zamejstvu in po svetu*

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje, cenjeni organizatorji.

V veliko čast in zadovoljstvo mi je, da vas smem pozdraviti na I. konferenci slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije.

Vključitev slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije, v slovenski raziskovalni prostor, in sodelovanje sta nujno potrebna, vendar je v Sloveniji, žal, okolje še vedno premalo vzpodbudno. Univerze ter druge visokošolske institucije in znanstvene institucije so še zmeraj premalo odprte za sodelovanje z mladimi uspešnimi kadri po svetu ter so predvsem, premalo mednarodno konkurenčne. Če lahko rečemo, da večina fakultet na Nizozemskem po celem svetu zelo aktivno išče obetavne ljudi, pri čemer se oglašujejo akademske zaposlitve mladim doktorantom po najboljših univerzah v tujini, velja to za Slovenijo bolj kot izjema in ne kot pravilo. To pa pomeni tudi, da je vračanje raziskovalcev (predvsem mlajših) iz tujine v RS oteženo zaradi slabih pogojev pri zaposlovanju v znanstveno raziskovalne inštitucije in visokošolske institucije ter zagotavljanju socialne varnosti. Mladi raziskovalci, ki bi se želeli vrniti, se dodatno srečujejo še z določenimi ovirami pri priznavanju v tujini pridobljene izobrazbe.

Pa vendar, kje je prihodnost Slovenije in kako iz velike finančne in gospodarske krize? Moč Slovenije ni v »močnem« podjetništvu doma, saj je njen trg premajhen

in se mora zato nujno usmerjati na tuje trge. Njena moč je predvsem v intelektualnem potencialu in znanju, ki ga ima doma in po svetu. Prava pot je zato v mreženju človeških virov in v krepitvi intelektualnega potenciala. Prav ta kapital, ki ga imamo, bi morali nujno povezati s slovenskimi podjetji doma in po svetu. Podjetja v Sloveniji so še vedno premalo odprta za povezovanje z znanostjo, le redka imajo svoje raziskovalne laboratorije in uspešno sodelujejo z znanstveno raziskovalnimi inštituti v Sloveniji in slovenskimi raziskovalci po svetu. Boljša povezava strokovnjakov in raziskovalcev doma in po svetu z gospodarstvom, lahko pomeni korak naprej za njegov razvoj preko večje konkurenčnosti in inovativnosti podjetij. In pri tem mislim predvsem na vas, mlade strokovnjake, ki ste pridobili neprecenljive izkušnje v tujini.

V zadnjem obdobju je tej problematiki osrednjo pozornost namenil tudi Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, čedalje bolj pa ji namenja pozornost tudi stroka.

V Komisiji Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu smo vsemu temu želele dodati prispevek na parlamentarni ravni. Zadnje vseslovensko srečanje, ki je potekalo 5. julija 2012 v Državnem zboru je potekalo na temo medgeneracijskega dialoga. Namen srečanja pa ni bil spregovoriti le o tistih projektih, ki bi lahko vzpodbudili sodelovanje oziroma komunikacijo med mlajšo in starejšo generacijo in bi lahko prenesli znanje in izkušnje med generacijami, ampak smo v okviru srečanja ustanovili tudi prvi mladinski parlament za Slovence zamejstvu in po svetu. Mladinskega parlamenta se je udeležilo preko 70 mladih Slovencev iz zamejstva in iz sveta. To lahko ima tudi politični pomen, na vas mladih pa je, da sodelujete in izkoristite možnosti takšnega povezovanja, ki bi lahko kdaj kasneje v prihodnosti pomenilo za Slovenijo »možgansko obogatitev«, kot to imenuje današnji gostitelj, za vas pa nove priložnosti in izzive.

Svetovnemu slovenskemu kongresu bi izrekel iskrene čestitke za ves svoj trud in prizadevanja, ki naj bi Slovenijo naredila močnejšo in prodornejšo.

dr. Franci Demšar

Direktor Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) spremlja raziskovalca od začetka kariere kot »mladega raziskovalca« preko uveljavitve po doktoratu z podoktorskimi projekti vse do zrelega nastopanja v raziskovalnih programih in projektih, skrbi pa tudi za infrastrukturno opremljenost raziskovalnih organizacij in za možnosti mednarodnega povezovanja in delovanja. Pri svojih izbirnih postopkih ARRS strokovno in neodvisno uveljavlja načela odličnosti in relevance, kar ji je odprlo vrata v evropsko (ScienceEurope) in svetovno (Global Research Council) združenje agencij, ki financirajo raziskovalno dejavnost. V svojem delovanju ARRS dodatno stremi k transparentnosti postopkov in administrativni razbremenitvi raziskovalcev in raziskovalnih organizacij.

Velik pomen ARRS daje odprtosti razpisov tako za državljane Slovenije kot držav EU in tudi tretjih držav. V tem trenutku v Sloveniji dela doktorat 27 (7%) mladih raziskovalcev, ki niso državljani Slovenije. Status mladega raziskovalca je privlačen, ker nudi redno zaposlitev s sredstvi za plače, prispevke, materialne in nematerialne stroške za raziskovalno delo ter podiplomski študij.

Odprt pa ni samo program mladih raziskovalcev, temveč lahko kdorkoli z dobro idejo kandidira tudi na razpisih za (so)financiranje raziskovalnih projektov, če le najde slovensko raziskovalno organizacijo, ki bi ga bila pripravljena zaposliti po uspešni pridobitvi projekta na razpisu. Tako imamo že 15 nosilcev raziskovalnih projektov, ki niso državljani Slovenije, od tega eno nosilko podoktorskega projekta. V istem razpisu velja prioriteta za izjemne uveljavljene slovenske raziskovalce, ki so delali v tujini vsaj pet let in se vračajo v Slovenijo.

Na razpisih za (so)financiranje raziskovalnih projektov pa je možno je prijavljati tudi skupen projekt z avstrijskim partnerjem, kjer ARRS kot »vodilna agencija« (Lead Agency) v dogovoru z avstrijsko agencijo *Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung* (FWF) opravi recenzijo projekta; če je le-ta pozitivna, FWF sofinancira avstrijski sklop skupnega projekta. Na enak način je možna tudi prijava skupnih avstrijsko-slovenskih projektov pri FWF, če je avstrijski sklop projekta večji. Ustrezne dogovore o vodilni agenciji ARRS sklepa tudi z drugimi agencijami v EU.

Odprtost razpisov in internacionalizacijo bo ARRS ohranjala in razširjala tudi v bodoče.

Janez Škrabec

Direktor podjetja Riko hiše d.o.o.

Spoštovani!

Današnji globalni svet je s pretokom ljudi in dobrin, predvsem pa seveda informacij, vzpostavil nove standarde tudi glede nacionalnih in drugih skupnosti. Zdi se, da je tradicionalno pojmovanje naroda in njegove vpetosti v državni okvir razrahljano. Za Slovence vemo, da se je naša skupnost začela kot nacija trdno vzpostavljati v devetnajstem stoletju. Takrat so se tudi ustvarjali nacionalni miti, nekateri stvarni, drugi zaneseni in nemara tudi nekoliko romantični, a vsekakor trdni dovolj, da so iz njih pognale zahteve po lastnih predstavnikih v dunajskem parlamentu, pozneje po lastni državnosti in nazadnje po lastni državi.

A, četudi odpade marsikateri mitski oplesk, namalan po meri in potrebi prejšnjih časov, pripadnost skupnosti vseeno ostaja. Druži nas jezik, druži tradicija, družinski in rodovni spomin – skratka presežki, ki nas človeško določajo onkraj golih računov. Vsak dober podjetnik ve, da poznavanje okolja in navad skrajšuje pot do pravih ljudi in odločitev, ponotranji cilje in pripomore k uspehu in zadovoljstvu vseh vključenih. Slovenci v diaspori kjerkoli po svetu so ta člen, ki lahko odpira pretoke, sodeluje v svojo in našo in tretjih partnerjev korist in – tega nikakor ne smemo pozabiti – tudi v osebno zadovoljstvo, da je dal svoj prispevek k rasti in odpiranju svojega ali svojih prednikov rodu.

Seveda je pri tem nadvse pomembno, kako se gospodarsko in kulturno obnašamo doma. Kajti eden pomembnih elementov, ki ljudi po svetu vežejo in spodbujajo, da se identificirajo s svojo staro domovino ali z domom svojih prednikov, je tudi

zadovoljstvo in ponos nad dosežki tega »starega kraja«. Če od nas prihajajo signali in sporočila, da smo odprto misleča, ambiciozna, znanju in delu naklonjena skupnost, bo naš človek v svetu toliko lažje pridobil in pritegnil pomembne sodelavce in vrhunske strokovnjake s svojega delovnega področja k sodelovanju v korist slovenskih pobud.

In ne le to. V svetu, kjer se ustvarjalnost nenehno seli, se ozira po novih priložnostih in hitro sestavlja in razgrajuje kreativna jedra, je privlačno, odprto, uspešno okolje vaba za ustvarjanje novih vrelcev znanja in uspeha. Ne gre nam le za to, da naši ljudje na tujem posvetijo del svojih ustvarjalnih energij povezavam z matico, naše hotenje mora biti večje: da najboljši iz tujih delovnih okolij najdejo priložnost in vizijo v Sloveniji, da Slovenijo ponotranjijo in postanejo del naše skupne zgodbe.

32 ■ Žal zadnje čase lahko beremo, da celotna Evropa ni več privlačen cilj iskalcev dela in zaposlitve, kaj šele ambicioznih mladih možganov, ki jih žene želja po uveljavitvi v okoljih z drznimi, odprtimi in podprtimi projekti prihodnosti. Nasprotno, Evropejci začenjajo pakirati kovčke in odhajati čez morja v Oceanijo, Azijo, Južno Ameriko. In Slovenija je del Evrope, zaradi gospodarske in kapitalske majhnosti niti ne eden pomembnejših. Morda smo pred novo dimenzijo diaspore, o kakršni še pred par leti nismo niti sanjali. Kaj lahko se nam zgodi, da bodo ljudje, ki jim je dovolj čakanja na priložnost doma, čez nekaj let poslovali z nami pri tujih gospodarskih in strokovnih podjetjih in ustanovah. Kakšen bo njihov odnos do Slovenije? Se bodo z grenkobo odvrnili od naših pobud, ko bomo poslali elektronsko ponudbo oziroma prošnjo na njihov naslov, ali pa bodo menili, da lahko s svojim znanjem in vplivom pomagajo spremeniti in izboljšati okolje, iz katerega so v trenutku nenaklonjene sreče odšli na boljše? Smo pripravljeni na ta pojav? Smo ga vključili v projekcijo sveta, ki nas čaka jutri, in pripravili povezave, ki bodo spletale skupne mreže?

Častni pokrovitelj

dr. Danilo Türk
Predsednik Republike Slovenije

Spoštovani udeleženci in udeleženske 1. konference slovenskih mladih raziskovalcev, podiplomskih in dodiplomskih študentov iz sveta in Slovenije,

danes je v Evropi še vedno premalo mladih, ki se odločajo za raziskovalno kariero. Čeprav to ni samo evropski problem, pa je za Evropo še posebno pereč. Evropa namreč brez zadostnega števila raziskovalcev ne bo sposobna igrati dovolj dejavne vloge v znanosti, tehnologiji in na področju inovacij, nastajajoči evropski intelektualni prostor pa ne bo mogel v celoti razviti svojih zmogljivosti.

Koristi vseevropskega raziskovalnega sodelovanja so se v zgodovini že jasno pokazale. Spomnimo se samo, da je pred sto leti mlada Poljakinja, Marija Skłodowska, potem ko se je preselila v Pariz, opravila ključne raziskave radioaktivnosti, ki so odprle novo poglavje v znanosti in spremenile svet. Seveda za genialnega posameznika ni nadomestila. Toda ustvarjanje spodbudnega okolja močno prispeva k pravilni uporabi človeškega talenta.

Videti je, da se Evropska unija tega zaveda. Pohvaliti je treba dosedanje delo pri oblikovanju evropskega raziskovalnega prostora: osredotoča se na temeljne zadeve, kakršne so odprti sistem zaposlovanja, preglednost, ugodne delovne razmere, večja mobilnost in v večji meri zagotovljena znanstvena kariera za raziskovalce. Evropska listina za raziskovalce in kodeks ravnanja pri njihovem zaposlovanju sta dragocena vsebinska in usmeritvena podlaga za nadaljnji razvoj.

Vaša konferenca se posebej posveča vprašanju, kako preprečiti »beg možganov«. Ker je Slovenija del Evrope in sveta, mora biti tudi naše raziskovanje na najbolj

naravne načine povezano z Evropo in svetom, kar lahko zagotovimo le z dobrimi pretoki naših raziskovalcev v svet in iz sveta. Prav je, da naši raziskovalci v čim večjem številu odhajajo v tujino, zagotoviti pa moramo tudi razmere, v katerih se bodo lahko vračali in v katerih bodo tudi tuji raziskovalci v čedalje večjem številu prihajali k nam.

Drage mlade raziskovalke, dragi mladi raziskovalci,

zahvaljujem se vam za vaš prispevek k vzpostavljanju enotnega evropskega intelektualnega in raziskovalnega prostora in vam želim veliko uspeha v vaši raziskovalni in nadaljnji karieri. Posebna zahvala je namenjena organizatorju konference, Svetovnemu slovenskemu kongresu, ki s konkretnimi projekti, kot je tudi ta konferenca, neprecenljivo prispeva k povezovanju Slovencev po svetu. Vsem udeležencem konference želim zanimivo in plodno razpravo!

Uvodna predavanja

prof. dr. Jadran Lenarčič*

Rodil se je leta 1955, osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Kopru, kjer je leta 1974 maturiral. Diplomiral je na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani leta 1979 ter magistriral leta 1981. Doktorsko disertacijo z naslovom Sinteza manipulacijskih robotov je na isti fakulteti opravil leta 1986. Neprekinjeno je zaposlen na Institutu »Jožef Stefan« od leta 1979, kjer je od leta 2005 direktor Instituta. Na Institutu je izvoljen v naziv znanstvenega svetnika, na Univerzi v Ljubljani pa v naziv rednega profesorja. Predava tudi na Univerzi v Novi Gorici, na Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana in na Univerzi v Bologni.

Glavna področja raziskovanja J. Lenarčiča so robotika, predvsem robotska kinematika, biorobotika in humanoidni roboti. Med pomembnejše znanstvene prispevke spadajo nove metode modeliranja in simulacije robotske kinematike in dinamike prostorskih mehanizmov, vpeljava novih matematičnih kriterijev pri ocenjevanju in optimizaciji mehanizmov, matematični modeli gibanja gornje ekstremitete pri človeku ter nove metode obravnave redundantnih mehanizmov. Večkrat je bil »guest editor« posebnih izdaj v mednarodnih znanstvenih časopisih, soavtor mednarodnih knjižnih objav ter avtor prispevkov v mednarodnih enciklopedijah. Pravkar je izšla že enajsta knjiga, ki jo je uredil v seriji *Advances in Robot Kinematics* pri založbi Springer. Pri isti založbi je tudi soavtor dveh monografij, to sta *Robotics* ter *Robot Mechanisms*.

Dr. Lenarčič je sodeloval v programskih odborih mnogoterih mednarodnih konferenc, posebej gre omeniti, da je pobudnik in predsednik serije znanstvenih simpozijev *Advances in Robot Kinematics*. Poleg raziskovalnega in pedagoškega dela se

je udeleževal v vrsti razvojnih projektov za gospodarstvo. Projekti se nanašajo na razvoj robotov in robotiziranih linij v Gorenju, Riku, Drogi, Zmaju, Alpini. Med drugim je član odbora evropske mreže robotskih laboratorijev EURON ter izvršnega odbora združenja evropskih inštitutov EARTO.

Dr. Lenarčič je predaval na več tujih univerzah, dlje časa je gostoval na University of Hull v Angliji, Univerzi v Ferrari v Italiji in na Notre Dame University v ZDA. Je redni član Slovenske inženirske akademije (predsednik v letih 2011/2012) ter dopisni član Accademia delle scienze di Bologna.

O mladih v znanosti in o potrebi po novem svetovnem redu

Jože Trontelj*

Časi krize pričakovano najbolj in najprej prizadenejo najobčutljivejše kategorije prebivalstva. Seveda mednje sodijo tudi mladi ljudje na začetku svoje poklicne poti, med njimi pa še posebej mladi raziskovalci. Že pred krizo smo jih videli kot posebno občutljive ljudi. Nesmiselno strogi režim financiranja jim je predpisal razmeroma kratko dobo, v kateri so morali končati usposabljanje, ni pa poskrbel za primerno uresničljivost svojih zahtev. Predstojniki so te nadarjene mlade ljudi pogosto zlorabljali kot ubogljivo, brezplačno delovno silo, ki so ji, že tako preobremenjeni, nalagali še del lastnih bremen. Vse to pa se je dogajalo v času, ko se mlad človek po zakonih narave in družbe mora materialno osamosvojiti, si ustvariti dom, se poročiti, roditi prve otroke. Nalog je dovolj in preveč celo za ljudi z lastnostmi Supermana ali njegove ženske inačice. Že doslej torej ni bilo pošteno mladega človeka na začetku odrasle dobe tako silovito preobremeniti. Mnogi mlajši raziskovalci so zaposleni za določen čas, torej brez daljše delovne varnosti.

Danes je položaj še težji. Pravzaprav niti še ne vemo, kako bo program varčevanja udaril izobraževanje in znanost na tem posebnem področju. Vemo samo, da ga bo. In že poslušamo prve novice o pospešenem odlivu odličnih mladih možganov. Med osamosvajanjem Slovenije nam je kljub skromnim razmeram še uspevalo obdržati mlade doma. V naslednjih dveh desetletjih pa je vse bolj zaostajala opremljenost raziskovalnih laboratorijev. Temu so se pridružila mladim nenaklonjena merila za pridobivanje raziskovalnih projektov, kar je skupaj z delovno preobremenitvijo in negotovo prihodnostjo glede zaposlitve najboljše mlade raziskovalce skorajda naganjalo k iskanju mest na tujih univerzah in inštitutih. Mnogokje so jih sprejeli odprtih rok.

Če država že ne more vložiti primerne količine denarja v usposabljanje ljudi, ki naj bi čez nekaj let prevzeli skrb za ustvarjanje najboljšega, kar lahko narod doseže na področjih kulture, znanosti in gospodarstva, lahko stori vsaj nekaj za prihodnjo usodo teh odličnih mladih ljudi, smetane generacije. To pa je, preprosto rečeno, zaveza, da se jim domovina ne bo odpovedala, takoj ko se bo letalo z njimi dvignilo z Brnika. Obstajajo formule, kako ohraniti povezavo med mladimi znanstveniki in gostiteljskimi ustanovami v tujini na eni strani ter njihovimi prvotnimi mentorji in matičnimi ustanovami v domovini na drugi. Prav bi bilo sprejeti resno zavezo, da bomo po uspešnem delu (ne le izpopolnjevanju) v tujini in vrnitvi v domovino skušali najti zanje zaposlitev doma, skupaj z možnostjo, da nadaljujejo raziskovalno delo in akademsko kariero na istem ali bližnjem področju. Gotovo je mogoče najti načine, kako bi država v sodelovanju z evropskimi ustanovami in znanstvenimi inštituti spodbujala take kariere. Za poskuse te vrste že vemo. Vemo tudi, kako so odlični japonski in kitajski znanstveniki, delujoči v zahodnem svetu, sprejeli povabilo voditeljev svojih matičnih domovin, se vrnili in podprli mogočen zagon njunega razvoja. Vemo za velikodušno povabilo Max-Planckovih inštitutov izpred nekaj let, ki so mladim raziskovalcem iz manj razvitih držav ponujali doktorsko izobraževanje, potem pa podporo njihovi vrnitvi domov, skupaj z opremo in možnostjo nadaljnjega sodelovanja. Ni razloga, da si ne bi prizadevali za vzpostavitev te in podobnih shem, ki koristijo vsem partnerjem, predvsem pa varujejo pred klasičnim nepovratnim odlivom možganov. Ta povzroča frustracije na skoraj vseh straneh, razen držav in ustanov prejemnic. Te, ki izgubljajo svojo intelektualno smetano, pa izgubljajo tudi svojo prihodnost.

Ta razmišljanja imajo smisel šele potem, ko so umeščena v širši kontekst verjetnega in možnega nacionalnega in mednarodnega razvoja.

Če ima Evropska unija željo in moč poskrbeti za svojo prihodnost, in prepričani smo, da jo ima, potem bo morala vso skrb posvetiti prav mladim možganom, ki so edina garancija za njeno uspešno preživetje. Evropa je danes morda edini del sveta z nekoliko globljim uvidom v eksistenčne probleme današnje civilizacije in s pripravljenostjo za iskanje možnih rešitev, tudi takih, ki bodo predvidoma zmanjšale njeno znanstveno in gospodarsko uspešnost v globaliziranem svetu. Evropa ima najbrž edina neko etično formulo za uravnotežen razvoj, ki ne bo nepovratno poškodoval ali celo uničil možnosti planeta, da še nadalje preživlja vse številnejše in vse zahtevnejše človeštvo. Je edina svetovna regija, ki je pripravljena odpovedati se ekspanzivnemu razvoju, ki bo ireverzibilno pokvaril planetarno naravo, izčrpal svetovne vire tako imenovanih surovin in pogubno prizadel interese prihodnjih rodov človeštva. Prihodnost človeštva vidimo Evropejci samo v etičnem, zdržnem razvoju. Za to pa je danes posluha in razumevanja v drugih delih sveta še bistveno premalo. Premalo je tudi učinkovitih mehanizmov, ki bi omogočili potrebne spremembe.

Zato potrebujemo nov svetovni red. Kriza je najboljša priložnost, da se uveljavi načelo zdržnega razvoja. A za to potrebujemo kritično maso odločnih, jeznih mladih ljudi. Videli smo, začela se je nabirati. Ali je bo dovolj, bo pokazal čas. Morda

je današnja kriza še premalo boleča. A ko bo dovolj iritirala, razočaranim ljudem ne bo treba dopovedovati, kje je rešitev. Prišlo bo do nujnih sprememb. Nadvse pomembno pa bo zagotoviti, da se zgodijo na miren način, da bo vključeno medgeneracijsko sodelovanje in da se po uveljavitvi boljšega reda ne ponovi znani, tolikokrat videni zgodovinski vzorec: ko sicer dobri spremembi sledi birokratizacija in moralna ter finančna korupcija protagonistov. Ni mogoče oporekati: globalizirani svet potrebuje tudi neke vrste svetovno vlado. To bi lahko bila dovolj dobro reformirana Organizacija združenih narodov, osvobodjena birokracije in z odpravljenom pravico veta članic Varnostnega sveta. Količkanj poučenim ljudem te nuje ni treba utemeljevati.

Vse to pomeni herkulsko delo. Nedvomno pa čaka, da ga bo eden od naslednjih rodov človeštva opravil. Naloga se je v vsej prepričljivi razločnosti pojavila šele zadnja leta, prvič v zgodovini. Nekaj pa je jasno: dlje ko bomo čakali, več bo neopravljive škode.

■ ***akad. prof. dr. Jože Trontelj**

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Rodil se je v Kamniku leta 1939. Maturiral je na Klasični gimnaziji v Ljubljani leta 1958 in diplomiral na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani leta 1964.

Je zdravnik nevrolog, doktor nevroloških znanosti, profesor za nevrologijo na Medicinski fakulteti in na Fakulteti za zdravstvo Univerze v Ljubljani, višji zdravstveni svetnik. Svojo zdravniško kariero je posvetil klinični nevrofiziologiji. Večina njegovih objav je s področja elektromiografije in fiziološke podlage nevroloških bolezni. Nekateri se dotikajo mehanizmov bolečine, kome in možganske smrti. Tri monografije s švedskim in zadnja tudi z ameriškim soavtorjem pa obravnavajo področje njegovega najpomembnejšega prispevka, metodo mikroelektromiografije, ki velja za najboljčutljivejšo v diagnostiki bolezni živčnomišičnega stika. O metodi in znanstvenih ter kliničnih dosežkih z njo se že tri desetletja prirejajo redne mednarodne konference in številni tečaji.

Od leta 1991 je član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Od leta 2008 je njen predsednik. Od leta 1995 predseduje Komisiji Republike Slovenije za medicinsko etiko in je slovenski delegat v Usmerjevalnem odboru za bioetiko Sveta Evrope. Sodeloval je pri izdelavi Oviedske konvencije o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino in dodatnega protokola o etiki biomedicinskega raziskovanja na ljudeh k tej konvenciji. Veliko je objavjal o vprašanjih na področju bioetike, med njimi o problemih zdravniškega odločanja ob koncu življenja in raziskovanja na človeku. Od leta 2010 je tudi član Stalnega odbora za znanost in etiko pri ALLEA (All European Academies) in član IBC (Mednarodnega odbora za bioetiko) pri Unesco.

Za svoje raziskave je prejel Kidričevo nagrado in priznanje ambasador Republike Slovenije v znanosti. Za delo na področjih znanosti in etike je bil odlikovan z zlatim redom za zasluge.

Lahko postaneš vodilni na svetu, četudi se vrneš v Slovenijo

Mark Pleško*

Na lastnem primeru bom pokazal, da se da uspeti tudi, če se vrneš iz tujine v Slovenijo. Za kaj takega v nasprotju s konvencionalnim prepričanjem niti ne potrebuješ botrov in stricev, ravno tako pa niso ovira zatečene razmere na domačih Institutih in Univerzah. Seveda obstaja določen izziv, ker se je treba doma nekoliko bolj potruditi in znati, ampak ali nismo ravno zaradi izziva šli v tujino? Ali pa smo šli za to v tujino, ker za Slovence več pomeni uspeh v tujini kot doma? Saj imamo lahko oboje: dosežemo priznanja in uspeh v tujini ob tem, da delamo (večinoma) doma. Sicer pa: kaj sploh je tujina v dobi globalizacije? Živimo lahko kjerkoli nam je všeč, delamo pa po celem svetu. In kvaliteta življenja, če že ne dela, je v Sloveniji gotovo ena izmed najboljših.

V Sloveniji je močan predsodek, vsaj na naravoslovnih vedah, da je znanost čista in vzvišena, biznis pa manj vreden ali celo pokvarjen, čeprav dobro vemo ravno tisti s prakso iz tujine, da mora biti sposoben in uspešen starejši raziskovalec ravno tako manager. Zato tudi ni res, da je vsak uspešen poslovnež nekdo, ki mu v znanosti ni uspelo. Pokazal bom poleg svojega še druge primere, da se lahko dela biznis celo s čisto znanostjo, če jo le jemljemo nekoliko fleksibilno, in to celo v Sloveniji.

■ ***dr. Mark Pleško**

Rodil se je 9.9.1961.

Po študiju fizike 1979-83, kjer je prejel univerzitetno Prešernovo nagrado za študente in bil prvak Jugoslavije v tekmovanju študentov fizike, se je zaposlil na Univerzi v Ljubljani, najprej na oddelku za fiziko in nato na Fakulteti za elektrotehniko.

Po doktoratu iz fizike jedra in osnovnih delcev, podeljenega na Univerzi v Ljubljani leta 1988, ki ga je opravil na hamburškem pospeševalniku DESY, je delal na področju fizike pospeševalnikov v Trstu. Od 1996 do 2001 je s skupino študentov na inštitutu Jožef Stefan razvil kontrolni sistem za pospeševalnik ANKA od inštituta Forschungszentrum Karlsruhe.

Leta 2001 je skupaj s študenti ustanovil podjetje Cosylab, ki se je specializiralo na kontrolne sisteme za pospeševalnike in podobne velike eksperimentalne naprave. Danes je podjetje vodilno na svetu v tem tržnem segmentu in ima podružnici na Japonskem in v ZDA. Med stranke sodijo npr. evropski center za raziskave osnovnih delcev CERN, fuzijski reaktor ITER, ki je največji mednarodni raziskovalni projekt nasploh ter vrsta nacionalnih raziskovalnih centrov iz celega sveta, kot so SLAC iz Stanforda, KEK iz Tsukube (Japonska), Australian Synchrotron Project, in drugi.

Dr. Pleško je leta 1996 opravil študij MBA z odliko. Leta 2001 je prejel nagrado evropskega fizikalnega društva (EPS) za kontrolne sisteme v eksperimentalni fiziki. Od leta 2012 je izredni član Inženirske akademije Slovenije.

Njegova znanstvena bibliografija obsega 70 člankov, ki imajo skupaj blizu 1000 citatov, ter 130 drugih del.

Beg, možganska obogatitev in izguba...

Odkritja na podlagi Sokratovega pristopa

Brain Drain, Gain & Waste...

Findings from a Socratic Approach

46

Laurence Hewick*

Slovenia, like many global countries, is suffering economically and socially from the loss of bright young people who seek education and employment in other countries. Given Slovenia's natural beauty and strong social network one has to ask some basic questions: Why would someone want to study abroad and why remain there after an education? What could the government and business do to lessen the 'brain drain' effect? How many young people are underemployed and what should be done about this? What do they think is wrong with the situation and what are some alternative solutions?

■ ***Laurence Hewick, Ph.D.**

He is president of Hewick Research Inc., who specializes in market research and commercialization of innovative products and services. Hewick Research perform work on projects for government, business and academe to bring together market intelligence, venture capital and experienced management teams to scale revenues and expand existing markets.

Within the community, Dr. Hewick is very active: Locally he is President of GHVF (the Golden Horseshoe Venture Forum); he is past Chairman of the Chamber of Commerce Science & Technology Committee; and past Director of the Chamber. He is currently on the Board of Rocklinc Investment Partners, Venti-tec, ProSeed Canada and BITNET (Business Information Technology Network). Internationally he is a member of ERENET (Entrepreneurship Research Education Network of Central Europe).

Dr. Hewick has spoken at international economic development conferences in: Austria, Bolivia, Croatia, China, Hungary, Indonesia, Macedonia, Malaysia, Moldova, Slovenia, Serbia and the Ukraine. He is known for his "grass-roots, no nonsense business approach to innovation, entrepreneurship and venture capital.

Dr. Hewick holds a Ph.D. from Florida State University, a M.Sc. from the University of Guelph and an Honors B.A. in Business Administration from Wilfrid Laurier University. He has also completed the Canadian Securities Course and worked as a market analyst in the Canadian securities sector.

In his personal life Laurence is an avid outdoorsman and naturalist with many interests including his farm in north Burlington, Canada and European wines.

Študijsko raziskovalne izkušnje na tujem

doc. dr. Matej Accetto

Je docent za evropsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 2000 diplomiral in leta 2006 doktoriral, leta 2001 pa je magistriral na Pravni fakulteti Univerze Harvard v ZDA. Leta 2003 je pet mesecev preživel kot stažist na Sodišču Evropskih skupnosti v Luksemburgu, za obdobje 2003/04 pa je bil gostujoči član (*Fellow*) britanske Fundacije Lorda Slynna za evropsko pravo. Leta 2006 je kot gostujoči član učiteljskega zbora (*Monica Partridge Visiting Fellow*) eno študijsko obdobje preživel na collegeu Fitzwilliam angleške Univerze Cambridge.

Doc. Accetto izvaja predavanja o pravu EU in sorodnih temah na Pravni fakulteti in drugih članicah Univerze v Ljubljani, prav tako pa pogosto predava tudi v tujini, kjer je do sedaj že izvajal predmete ali gostujoča predavanja na Univerzi Harvard (Harvard Law School in Harvard Kennedy School, ZDA), podiplomski šoli Kitajske akademije za družboslovne znanosti v Pekingu (Kitajska), Univerzi v Kopenhagnu (Danska), tokijski Univerzi Waseda in Univerzi v Kjotu (Japonska), Univerzi v Gradcu (Avstrija), Univerzi v Islandiji (Islandija), podiplomski šoli ISES Foundation v Kőszegu (Madžarska), Univerzi v Kaunasu (Litva), Pravni fakulteti v Bihaću (BIH) in fakulteti Franklin College (Švica).

Je avtor dveh znanstvenih monografij (*SODNI FEDERALIZEM EVROPSKE UNIJE: Primerjava z ameriškim in nekdanjim jugoslovanskim modelom* (Uradni list RS, 2007) in *IZGRADNJA EVROPE: Od razvoja ideje Evrope do njene ustavne prihodnosti* (Uradni list RS, 2006)) in več znanstvenih ter strokovnih razprav o pravu EU, izbranih temah varstva človekovih pravic in primerjalnega prava ter določenih vidikih pravne teorije, kot npr. 'The Past and Possible Futures of European Union

Judicature', *Czech (& Central European) Yearbook of Arbitration*, vol. 1 (2011) 3; 'On Law and Politics in the Federal Balance: Lessons from Yugoslavia', *Review of Central and East European Law*, vol. 32 (2007) 191; 'The Principle of Effectiveness: Rethinking Its Role in Community Law' (skupaj s S. Zleptnigom), *European Public Law* vol. 11, št. 3 (2005) 375. Je član uredništva revij *Slovenian Law Review* in *European Perspectives*.

Kako uspeti pri prijavi in študiju na ameriških univerzah

53

Jure Leskovec*

Čeprav se morda iz Slovenije ne zdi, so ZDA kulturno in študijsko zelo raznolike. Obstaja ogromno univerz in študijskih programov. Prijavni postopek na ameriške univerze je precej zapleten in skriva kar nekaj pasti. Način študija in raziskovanja se v Ameriki v marsičem razlikuje od slovenskega in evropskega modela. Kljub temu mnogi Slovenci uspešno študirajo, raziskujejo in nadaljujejo svojo poklicno pot v ZDA. V prispevku bom opisal, kaj je potrebno za uspešno prijavo, študij in raziskovanje v ZDA, tako z vidika študenta kot tudi z vidika profesorja.

■ ***prof. dr. Jure Leskovec**

Je profesor računalništva na Univerzi Stanford v Kaliforniji. Ukvarja se z analizo velikih socialnih in informacijskih omrežij ter razvojem družbenih medijev. Jure je doktoriral leta 2008 iz umetne inteligence na univerzi Carnegie Mellon v ZDA, diplomiral pa leta 2004 iz računalništva na univerzi v Ljubljani. Preden je leta 2009 prišel na Stanford je opravil podoktorski študij na univerzi Cornell. Od leta 1998 raziskovalno sodeluje na Inštitutu Jožef Štefan. Njegova raziskovalna dela so bila citirana več kot 5.000 krat. Za svoje delo je prejel več nagrad in štipendij, ima pa tudi tri patente. Več na: <http://snap.stanford.edu>

Moja izkušnja dodiplomskega in doktorskega študija na Univerzi v Oxfordu

Rok Sekirnik*

V prispevku bom obravnaval svojo izkušnjo dodiplomskega študija kemije na Univerzi v Oxfordu, ki mu je sledil doktorat na isti univerzi. Razmišljal bom o razlogih, ki so me spodbudili, da sem se odločil za študij na tujem, dejavnikov, ki so študij omogočili ali oteževali, in končno o izkušnjah, ki sem jih pridobil na svoji osemletni študijski poti v tujini.

Ko sem se kot dijak Gimnazije Bežigrad na programu mednarodne mature razgledoval po možnih poteh univerzitetnega izobraževanja, se nisem želel omejiti samo na domače izobraževalne ustanove. Zaradi mednarodnega duha, ki je preveval našo gimnazijo, nam je bila možnost študija v tujini nekoliko bližja kot sicer. S pomočjo gimnazijskih svetovalcev, pogovorov s kolegi ter študija gradiva na British Council me je prepričal močan etos oxfordske univerze. Njene osnovne vrednote, zavezane osemsto-letni tradiciji, poudarjajo pomen izobraževanja posameznika, ki poteka v močnem duhu skupnosti. Sistem collegev, ki ohranjajo visok nivo individualnega izobraževanja in integracijo posameznika v skupnost, ki jo povezuje ljubezen do znanja, je zelo učinkovit za ohranjanje kvalitete in tradicije izobraževanja. V študentih je vzgojen občutek pripadnosti in dolžnosti do skupnosti, ki zagotavlja, da ima college na podlagi donacij nekdanjih študentov stalni dotok sredstev, ki dovoljuje ohranjanje kvalitete poučevanja. Ker ima univerza tudi enega največjih oddelkov za kemijo v zahodnem svetu, je bila odločitev, da se prijavim na študij kemije, dokaj lahka.

Odločitev za študij v tujini je sovpadla s sprejetjem Slovenije v Evropsko Unijo. Za bodoče študente je imela ta politična sprememba zelo konkretne posledice – na

univerzah znotraj EU smo čez noč postali »domači« študentje. Praktična posledica je bila predvsem finančna – šolnina za študij je naenkrat postala dostopna, saj se je znižala za približno petnajstkrat. Z lastnimi sredstvi ter podporo nekaterih skladov, ki so takrat podpirali študij v tujini, sem se odločil, da je naložba v znanje zagotovo vredna. Prebroditi finančne težave pa je dejansko samo ena plat izziva. Zagotoviti si mesto na univerzi predstavlja bolj zahteven vložek. Oxfordska univerza zahteva, da se kandidati predstavijo na intervjujih z bodočimi tutorji – profesorji, ki bodo študenta popeljali skozi tri - oziroma štiriletni študij. Osebnostna komponenta je zelo pomembna in golo znanje ni vedno dovolj, da si kandidat zagotovi mesto – tutorji iščejo željo po znanju, osebnostno zrelost in motivacijo za delo v skupini. Čeprav je tak način izbora kandidatov včasih predmet polemik, vseeno zagotavlja, da se univerzi pridružijo študentje, ki jim je etos univerze blizu.

Študij se je izkazal za zahtevnega, saj je študijsko leto omejeno na tri osem-ten-
denke trimesestre, gradivo pa precej obsežno, saj želi oddelek študente učiti o
najnovejših dognanjih na področju kemije, ki jih je potrebno umestiti v kontekst
konceptov, ki so študentom blizu. Tedenska srečanja s tutorji študenta prisilijo v
konstantno delo, ki je preverjeno samo ob koncu leta, zato študentje nimajo mo-
žnosti učiti se snovi po modulih in jih potem čimprej pozabiti.

Uspeh na dodiplomskem študiju mi je zagotovil štipendijo za doktorski študij –
prejel sem eno od dveh štipendij Cancer Research UK, ki sta bili na voljo za študij
medicinske kemije na oxfordski univerzi. Od leta 2011 tako delam na doktorski di-
sertaciji, ki se ukvarja s strukturnimi študijami novo-odkrite družine ribosomskih
hidroksilaz, ki jih validiramo kot terapevtske tarče za zdravljenje rakavih obolenj.
Delo opravljam v Chemistry Research Laboratory, novi raziskovalni zgradbi, ki jo je
leta 2004 odprla Kraljica Elizabeta II in ki jo je med drugim obiskal tudi Predsednik
Republike Slovenije dr. Danilo Türk, ko je leta 2010 obiskal slovenske študente v
Oxfordu.

Slovenski študentje smo že od leta 2005 povezani v Slovene Society at Oxford, ki
skrbi za stike med študenti, kot tudi za stike z domovino. Študentje si lahko izme-
njujemo izkušnje o tem, kako stopiti v stik z domačimi ustanovami, tako akadem-
skimi kot gospodarskimi. Večina študentov se po končanem študiju želi vrniti do-
mov, kar pa po izkušnjah ni vedno lahko in bi si želeli večje odprtosti slovenskega
prostora za kader z izkušnjami iz tujine. V zadnjih letih smo opazili pozitiven trend
predvsem v zanimanju gospodarskih firm za zaposlovanje kadra iz tujine, kar nam
daje upanje, da se Slovenija odpira tudi takim izobrazbenim profilom. Za študij v
tujini smo se študentje odločili zato, da v domači prostor prinesemo nove izkušnje
in drugačne pristope k problemom. Škoda bi bilo te izkušnje pustiti pred pragom.

■ ***Rok Sekirnik**

Rojen je bil leta 1986 v Ljubljani. Po opravljeni mednarodni maturi na Gimnaziji Bežigrad nadaljuje s študijem kemije na St Peter's Collegeu na Univerzi v Oxfordu. Tekom študija osvoji naslov 'Domus scholar' ter dobi več nagrad, med drugim Turbutt Prize za organsko kemijo. Diplomira leta 2009 z naslovom »Studies on the Zn-binding site of histone demethylases« ter prejme drugo nagrado za najboljšo diplomsko nalogo v letniku. Po diplomi nadaljuje z doktorskim študijem medicinske kemije na Univerzi v Oxfordu v skupini Prof. Chrisa Schofielda, kjer dela na strukturni in kinetični karakterizaciji ribozomskih hidroksilaz, za kar mu St Catherine's College podeli naziv 'College scholar'. Je avtor več znanstvenih člankov in mednarodnega patenta. Kot tutor za organsko kemijo poučuje študente biokemije na Queen's Collegeu. Je član Royal Society of Chemistry ter American Chemical Society.

Na univerzi v Oxfordu več let vodi Slovenian Society at Oxford, ki skrbi za stik med slovenskimi študenti na univerzi ter za stik z domačimi institucijami in bodočimi študenti. Na srednji šoli St Clare's v Oxfordu med letoma 2010-2012 poučuje slovenščino na programu mednarodne mature. Redno se vrača v Slovenijo, kjer sodeluje na konferencah slovenskih znanstvenikov ter delavnicah za mlade raziskovalce, kot je bil Lekov BioCamp 2011.

Univerzitetna izobrazba v Veliki Britaniji in nauki za Slovenijo

Igor Cesarec*

Vsak študent si z izbiro študijske smeri, pa tudi univerze in države študija, neizbežno definira ne samo nadaljnjih nekaj let svojega življenja, temveč tudi svoj dolgoročen izobraževalni, poklicni in osebni razvoj. Ko sem pred mnogimi leti kot bruc prestopil prag britanske univerze London School of Economics (LSE), se najbrž nisem natančno zavedal, kaj me čaka. Lahko pa iz današnjega vidika trdim, da je bil to začetek ene izmed najboljših epizod v mojem življenju – in ta še vedno traja.

Prva stvar, ki jo opazi vsak slovenski študent ob vpisu na britansko univerzo, je krajši študij. Velika večina dodiplomskih študijev v Veliki Britaniji traja 3 leta in ne 4, kakor je do pred kratkim bil standard v Sloveniji. Vendar je zelo kmalu razvidno, zakaj je temu tako; intenzivnost študija je neprimerljivo večja. Že od prvega letnika naprej morajo študenti zelo trdo delati, veliko je samostojnega študija in samoiniciativnega dela.

Hkrati pa se večina študentov udelejuje tudi v izvenštudijskih dejavnostih. Takšno udeleževanje se spodbuja, kajti vloga visokega šolstva je delno tudi zagotoviti razvoj iz mladostnika v zrelo, zaokroženo odraslo osebo. Kvalitetno akademsko delo je seveda prioriteta, vendar so izvenštudijske dejavnosti tiste, ki človeku dajo dodatno širino ter dragocene izkušnje, ki so ob vstopu v »svet odraslih« neprecenljive. Na vodilnih britanskih univerzah je izbira aktivnosti izredno pestra. Študenti se lahko vključijo v poslovne, politične, športne, akademske, umetniške in kulturne klube ter združenja, ali pa sledijo manj konvencionalnim interesom, kot so na primer kulinarika ali pa igranje bridge-a. Skratka, vsakemu študentu se nudi možnost,

da sledi svojim izvenakadamskim interesom ter izpopolnjuje svoje sposobnosti. Kar je pa najpomembneje, vse te dejavnosti vodijo in koordinirajo študenti sami, in si s tem nabirajo bogate izkušnje za prihodnost, kar delodajalci izredno cenijo.

Študenti skoraj praviloma študij uspešno končajo v predpisanem roku, za kar je zaslužnih več faktorjev. Prvi izmed njih je struktura izpitov. Na vodilnih britanskih univerzah so izpiti izredno formalni ter strogo nadzirani. Večina predmetov ima v posameznem akademskem letu samo en rok, pogoji za napredovanje v višji letnik pa so strogi. Prav tako ni možnosti popravljanja ocene. Temu primerna sta tudi miselnost in pristop študentov ter profesorjev; izpite oboji jemljejo zelo resno. Medtem ko se v Sloveniji še vedno sliši rek, da nekdo "ni pravi študent, dokler ne pade izpita", na kaj takega v Veliki Britaniji niti pomislili ne bi. Študenti drugega spodbujajo, hkrati pa tekmujejo za čim boljšo oceno. Ceni se uspeh, ne pa neuspeh.

58 ■

Nadaljnji faktor, ki spodbudi, da študenti svoj študij vzamejo resno in obveznosti končajo v predpisanih rokih, so šolnine. Dejstvo je, da je izobrazena populacija koristna za družbo, torej je javno financiranje visokega šolstva smiselno. Dejstvo pa je tudi, da univerzitetna izobrazba izboljša posameznikove sposobnosti ter zaposljivost, posledično bi moral vsak posameznik za ta privilegij tudi plačati. Seveda ne govorim o elitizaciji univerzitetne izobrazbe – ta mora biti dostopna vsem, ki so je željni in zanjo sposobni. Torej socialno šibkim se mora nuditi finančna pomoč za študij. Vendar večina študentov bi bila sposobna plačati šolnino ali pa jo odplačati po tem, ko se redno zaposlijo, kar je na primer v Veliki Britaniji povsem običajno.

Da bi ta mehanizem deloval, pa mora biti ustrezno urejen vstop diplomantov v delovno silo. Tukaj so ključnega pomena trije akterji: država, delodajalci in pa študenti oz. diplomanti sami. Država mora z ustrezno zakonodajo zagotoviti, da ne pride do zlorab študentskih servisov in da imajo tako delodajalci kot tudi diplomanti interes za sklenitev rednega delovnega razmerja. Delodajalci morajo pokazati zanimanje za zaposlovanje kadra najvišje kakovosti in ga seveda za delo tudi pošteno nagraditi. Na primer, v Veliki Britaniji na vodilnih univerzah ne mine dan, da delodajalci ne bi organizirali predstavitev, okroglih miz ali drugih dogodkov, s katerimi se študentom predstavijo in jih vabijo med svoje vrste. Navsezadnje pa mora biti tudi samim študentom cilj, da si po študiju poiščejo najbolj primerno zaposlitev. Brez napora seveda ne gre, in britanski študenti vložijo ogromno truda v proces iskanja službe: skrbno pripravljajo svoje življenjepise, rešujejo teste sposobnosti, vadijo razgovore itd. Namreč vedo, da bodo ob vsej konkurenci le z veliko truda dobili najboljše službe.

Preko izkušnje študija v tujini sem spoznal, da bi se v slovenskem sistemu visokega šolstva dalo marsikaj spremeniti na bolje. Ne trdim, da je britanski pristop popoln, vendar bi se lahko iz njega kljub temu marsikaj naučili. Verjamem, da so te spremembe v Sloveniji mogoče, kajti imamo sposobne ljudi z odlično izobrazbeno podlago. Vendar pa potrebujemo le nekaj motivacije, prave miselnosti in pa spodbud, da bi zakorakali na pot, ki vodi k boljšemu sistemu visokega šolstva.

■ ***mag. Igor Cesarec**

Rojen je bil leta 1985 v Varaždinu (Hrvaška), odrasel pa je v Šmarju pri Jelšah ter Rogaški Slatini, kamor se tudi sedaj, po osmih letih življenja v tujini, rad vrača. Po dveh letih obiskovanja Gimnazije Celje-Center se je prepisal na program mednarodne mature Gimnazije Bežigrad v Ljubljani. Tam je šolanje zaključil leta 2003 kot zlati maturant, in leta 2004 pričel s študijem ekonomije na britanski univerzi London School of Economics (LSE). Med študijem je bil aktiven član slovenske skupnosti v Veliki Britaniji in pa tudi eden izmed začetnikov združenja slovenskih študentov v Londonu. Po uspešno zaključenem študiju leta 2007 je med slovenskim predsedovanjem Evropskemu svetu delal na oddelku za gospodarsko diplomacijo slovenskega veleposlaništva v Washingtonu DC. Od leta 2008 naprej pa je poklicno pot nadaljeval v Londonu, in sicer v vlogi ekonomista na ameriški investicijski banki Morgan Stanley. Leta 2011 je zapustil Morgan Stanley ter se posvetil akademski poti: sledila je vrnitev na alma mater, London School of Economics, kjer je leta 2012 zaključil znanstveni magistrski študij ekonomije ter trenutno deluje kot asistent in mladi raziskovalec.

Študijsko raziskovalne izkušnje na tujem

Miha Uratnik*

Kljub ponudbi, da ostanem na delu v ZDA (Chicago), kjer sem deloval kot inženir asistent v produkcijski hiši filma in glasbe, sem ponudbo zavrnil, saj sem spoznal, da bom v prihodnosti potreboval določeno znanje. Ugotovil sem, da do njega ne morem priti v Sloveniji, temveč v tujini. Zato sem se odločil za študij na angleški Univerzi Sussex. Odločitev za smer študija je bila sicer jasna (računalništvo, razvoj programskih orodij za zajetje in obdelavo informacije), vendar je bilo moje temeljno vprašanje, v kateri kulturi oziroma okolju se želim ne le izobraževati, temveč tudi živeti, spoznavati ljudi od katerih se bom učil tudi po študiju.

Odločitev za študij v tujini je pomenila tudi finančno breme. Ob odločanju nisem veliko razmišljal, kakšne finančne posledice prinaša moja odločitev. Ne glede na to sem iskal različne vire financiranja tako v Sloveniji kot tudi v Združenem kraljestvu. Imel sem srečo, da sem pridobil toliko sredstev, da sem v celoti pokril stroške študija in življenja. Tako se lahko zahvalim Republiki Sloveniji in Javnemu skladu Ad futura. Vendar pa postopek prijave na razpis tega sklada ni potekal gladko. Program študija na katerega sem se prijavil, za sklad ni bil sprejemljiv, ker po moji oceni programa niso razumeli. To je zahtevalo dodaten napor, saj je bilo treba program primerjati s programi in učnimi vsebinami na slovenskih univerzah.

Prvi študij v tujini sem zaključil relativno hitro, vse ob času. Ne glede na to, da sem imel Freeman center za upravljanje inovacij in tehnologij tako rekoč pred nosom, sem se odločil, da bom študij nadaljeval v Franciji (Grenoble), kjer je grozd podjetij za nanotehnologijo. Odločitev o smeri študija je temeljila na mojem zanimanju, kako so visoko-tehnološka podjetja vodena. Ob tem sem se želel naučiti novega

jezika in seveda tudi smučati v francoskih Alpah. Vse to sem izkoristil. Še več, program je bil boljši, kot sem pričakoval. Manj sem bil uspešen pri pridobitvi finančnih virov, saj jih nisem uspel zagotoviti v takšni višini kot prvič. Kljub temu sem stroške prepolovil s pomočjo slovenskega podjetja, ki me je delno štipendiralo. Podjetje je zahtevalo, da se mu to povrne v obliki, ki bo koristna za podjetje. Tako je bila moja zaključna naloga raziskava, ki jo je podjetje v tistem času potrebovalo. Preostanek stroškov sem financiral iz prihrankov.

Začetek v Franciji je bil zaradi novega jezika težji kot sem pričakoval. Študijsko okolje je bilo povsem mednarodno, saj smo vsi prihajali iz različnih držav. Študij v Franciji mi je dal dober vpogled, kako se v zasebnem sektorju upravlja s tehnologijami in znanjem. Hkrati pa me je začelo zanimati, kako to počno države. Zato sem študij nadaljeval na Univerzi Cambridge, kjer sem dokončal študij tehnološke politike. Tokrat nisem bil prepričan, da bom pridobil štipendijo v Sloveniji. Dobil sem štipendijo, ki mi je v večini pokrila stroške študija. Študij na takšni univerzi je bilo iz vidika organizacije najboljši, kar sem imel možnost doživeti. Občuti se, da ima institucija dolgo tradicijo in izkušnje. Program je bil zelo dobro organiziran, ukvarjali smo se s temami, ki so bile aktualne tako iz vidika raziskav kot tudi aktualnih dogodkov v gospodarstvu in politiki. Ob rednih študijskih obveznostih sem sodeloval pri dveh projektih, ki sta zahtevala uporabo pridobljenega znanja, zlasti računalništva in upravljanja inovacij v različnih industrijskih panogah. Delo na disertaciji je vključevalo gostovanje v Maleziji. Najbolj zabavno je bilo dejstvo, da smo lahko študenti sami izbrali gostovanje, ki nas je zanimalo.

Po uspešno končanem študiju na Univerzi Cambridge sem se vrnil v Slovenijo. Ocenil sem, da bi lahko s svojim znanjem in izkušnjami prispeval k razvoju slovenske družbe, ki me je ves ta čas podpirala. Preden sem se vrnil v Slovenijo, nisem imel pomislekov glede dela in življenja tukaj. Vendar se ta odločitev zadnje čase bolj nagiba na drugo stran, da odidem nazaj v tujino, saj jo pogrešam.

Če primerjam študij v tujini s študijem v Sloveniji (sedaj sem namreč doktorski študent na Univerzi v Ljubljani), ugotavljam, da je študij relativno primerljiv. Pogrešam zlasti raznolikost in odprtost družbe do drugačnosti in strpnosti na vseh nivojih.

■ ***mag. Miha Uratnik**

Diplomiral je na Univerzi Sussex. Študiral je računalništvo, še posebej razvoj programskih opreme in orodij za zajetje in obdelavo informacije. Študij je nadaljeval v Franciji, na Grenoble Ecole de Management, kjer je bil poudarek na vodenju in upravljanju inovacij ter tehnologij v zasebnem sektorju. Zaradi nadaljnjega zanimanja za raziskovanje inovacij in tehnologij je nadaljeval študij iz tehnološke politike na Univerzi Cambridge, kjer je bil poudarek na javnem sektorju, zlasti kako država upravlja tehnologije, inovacije ter znanje. Trenutno pripravlja doktorsko disertacijo na Univerzi v Ljubljani, kjer raziskuje družbena omrežja in njihov vpliv na inovacije v storitvah. Redno obiskuje znanstvene konference v tujini, zlasti s področja raziskovanja storitvenih inovacij. Delovne izkušnje ima iz korporativnega razvoja in

vodenja mikro podjetja ter raziskovanja v gospodarstvu. Zaposlen je v mikro družbi, kjer sodeluje pri pripravi projektov v predinvesticijski fazi na področju energetike, transporta in elektronskih komunikacij.

Izkušnja sodelovanja v dodiplomski raziskovalni skupini na iGEM tekmovanju iz sintezne biologije

Participating in an undergraduate research group at the iGEM competition in synthetic biology

Veronica Valentina Rezelj*

Odločitev - ali nadaljevati dodiplomski študij v tujini - ni preprosta. Dejansko je treba upoštevati številne dejavnike: stroški studija, ločitev od družine, prijateljev in že poznane vsakdanjega življenja. Zame se je odločitev študija biokemije na Škotskem izkazala kot ena najboljših in najpomembnejših odločitev v življenju.

Študij v tujini nudi ugodnosti, ki vključujejo širjenje znanja in razumevanje za razvoj globalne perspektive; nabiranje novih sposobnosti in spretnosti, ter krepitev samozavesti.

Kljub vsem tem koristim in prednostim, veliko študentov zamudi priložnost študija v tujini zgolj le zaradi finančnih razlogov. Več slovenskih ustanov ponuja štipendije različnih vrst za izobraževanje v tujini. Za študij v University St Andrews me podpira Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije, tako kot tudi Student Awards Agency for Scotland (SAAS). Slednji zagotavlja šolnine študentom držav članic Evropske unije, ki študirajo na Škotskem.

Poleg osebnih pridobitev, študij v tujini nudi koristi tudi družbi. Tako je na primer, mednarodno sodelovanje znanstvenikov tudi nujno za napredek. Mednarodno sodelovanje pogosto kulminira v različnih novih pristopih k raziskovanim temam, ter vsem, ki so vključeni v tovrstne ekipe, omogoča odkrivanje novih akademskih interesov. Včasih se znanstveno področje, tudi razširi zaradi komunikacije med raziskovalci z različnim znanstvenim ozadjem in drugačnimi pričakovanji.

Trenutno sem aktivna članica '«iGEM» 2012 ekipe St Andrews University'. iGEM je mednarodno dodiplomsko tekmovanje v sintezni biologiji kjer sodelujoči

načrtujejo izgradnjo in delovanje bioloških sistemov v živih celicah. Dejansko iGEM spodbuja napredek znanosti in izobraževanja z razvojem odprte skupnosti študentov, laboratorijev, raziskovalnih inštitutov in industrije, če želite izvedeti več: www.igem.org. Naša iGEM ekipa, si je zadala za cilj, da s pomočjo sintezne biologije, računalništva in inženiringa najdemo rešitev za recikliranje dragocenih kovin, ter s pomočjo biotehnologije sintetiziramo esencialne maščobne kisline Omega-3. V *E.coli* bomo sestavili biosintezno pot za produkcijo Omega-3 maščobne kisline, hkrati pa se trudimo tudi s proizvodnjo vrsto vezavnih proteinov za kovine, s pomočjo katerih bomo ustvarili nov način recikliranja kovin.

Ko predstavljam svojo škotsko univerzo na tem mednarodnem tekmovanju se zavedam, da ne samo kot slovenka lahko prispevam k raziskavam zunaj Slovenije, ampak ker je tudi narava tekmovanja taka, da nas spodbuja k sodelovanju z ekipami iz celega sveta, sodelujem tudi z ekipo Slovenije.

64 ■

Upam, da bom v prihodnosti še naprej lahko prispevala ali sodelovala z znanstveno globalno skupnostjo, na področju virologije in / ali biotehnologije. Verjamem, da se bodo razgledanost in izkušnje, ki sem jih pridobila s študijem v tujini, izkazali za zelo uporabne, ko se bom vrnila v Slovenijo.

The decision – of whether to pursue Undergraduate Studies abroad – is not a straightforward one. Indeed, numerous factors must be taken into account: not least of all, cost; as well as the prospect of separation from family, friends and the life you have always known. For me, however, deciding to study Biochemistry in Scotland is one of the best and most important choices I have ever made. Studying abroad offers benefits that include the broadening of knowledge and understanding to develop a global perspective; the harvesting of new skills and abilities; and strengthening one's confidence.

Despite these benefits, many students miss out on foreign studies solely for financial reasons. Several Slovenian institutions now offer scholarships, of varying types, for overseas education. Studying at the University of St Andrews, I am supported by the Slovene Human Resources Development and Scholarship Fund as well as the Student Awards Agency for Scotland (SAAS). The latter provides tuition fees for all European Union students studying in Scotland

As well as personal improvement, overseas study can offer benefits for society. Cooperation between international scientists, for example, is absolutely essential for progress. International collaboration often culminates in new and diverse approaches to research topics and allows those involved to discover new academic interests. Sometimes, the scientific field is even extended as a result of communication between researchers with different backgrounds and perspectives.

Currently, I am an active member of the University of St Andrews' 2012 "iGEM" Team. iGEM is an international undergraduate Synthetic Biology competition

and those involved design, build and operate biological systems in living cells. Indeed, iGEM promotes the advancement of science and education by developing an open community of students, laboratories, research institutes and industry (to find out more: www.igem.org). The projects being investigated by our team use the combined dynamics of biology, engineering, and computer science to solve two resource problems of the 21st century. We seek to create both a novel precious metal recycling scheme, as well as a renewable source of essential Omega-3 Fatty Acids. We are working to produce a range of metal-binding proteins and aim to recreate an Omega-3 biosynthetic pathway in *E. coli*, using genes from a number of different organisms. Representing my Scottish University in this international competition; not only am I able to contribute to research occurring out with Slovenia, but the nature of the competition is such that I am collaborating with teams from all over the world, including Slovenia's own team. In the future, I hope to continue contributing to the scientific and global community, in the fields of virology and/or biotechnology. I believe the insight and experience I have gained from studying abroad will prove invaluable when I return to Slovenia to do so.

■ *Veronica V. Rezelj

Veronica V. Rezelj se je rodila 13. julija Buenos Airesu, Argentini slovenskim staršem, prav tako rojenim v Argentini. Aktivno je bila vključena v tamkajšnjo slovensko skupnost in hodila v sobotno šolo Antona Martina Slomška in obiskovala srednješolski tečaj ravnatelja Marka Bajuka. Leta 2007 se je njena družina preselila v Slovenijo, kjer je na programu mednarodne mature na gimnaziji Bežigrad maturirala kot zlate maturantka.

Letos je dokončala 3. letnik dodiplomskega študija biokemije v University of St Andrews na Škotskem. V vseh treh letih je bila vpisana na seznam najboljših učencev na univerzi (University's Dean's List Prize). Trenutno je vključena v raziskovalno tekmovalno skupino o sintezni biologiji iGEM (International Genetically Engineered Machine). Po končanem diplomskem študiju, namerava nadaljevati z doktorskim študijem v zvezi z virologijo ali nanobiotehnologijo.

Veronica V. Rezelj was born on the 13th July in Buenos Aires, Argentina to Slovenian parents, who are also born in Argentina. She was actively involved in the Slovenian community in Buenos Aires, where she attended Slovenian Saturday school Šola Antona Martina Slomška. In 2007 her family moved to Slovenia, where she successfully completed the International Baccalaureate (IB) Diploma Programme at Gimnazija Bežigrad with a Golden Graduate ("Zlata maturantka") award. She has completed her third year of her Biochemistry undergraduate degree at the University of St Andrews in Scotland. She has been awarded the University's Dean's List Prize on all 3 years of study. Currently she is involved in a synthetic biology team project for the International Genetically Engineered Machine (iGEM) competition. After the completion of her undergraduate degree she is planning on pursuing a PhD on two possible fields of interests virology and nanobiotechnology.

Podiplomski študij prava in finance v Frankfurtu

Finance in Frankfurt

Monika Ban Zlatev*

Podiplomski študij prava in financ v Frankfurtu

V nadaljevanju bi rada predstavila svoj pogled na odločitev za nadaljevanje študija prava v Nemčiji, odločilne kriterije pri izbiri ustreznega programa ter podati nekaj napotkov pri študiju samem.

Odločitev za podiplomski študij

Podiplomski študij pomeni karierno usmeritev, specializacijo na točno določenem področju, v primeru študija v tujini pa tudi vstopnico za delo na tujem trgu.

Cilj podiplomskega študija v tujini je pridobitev konkurenčne prednosti doma ali pa nadaljevanju kariere v tujini. Izjemno pomemben kriterij je torej, v kateri državi ali vsaj na katerem koncu sveta si posameznik želi delati in živeti. V majhnih državah, kot je Slovenija, je verjetno manj mednarodnih izzivov, vendar je zato verjetno tudi kvaliteta življenja višja v smislu več prostega časa. Po diplomi se je smiselno usmeriti v področje, ki posameznika zares veseli ter motivira in ne na področja, ki so trenutno »modna«. Odločitev o vrsti podiplomskega študija ima dolgoročen vpliv, saj je nato (z vsakim dodanim letom) vedno težje zamenjati karierno pot.

Pomembno je tudi presoditi, kakšne prednosti bi prinesel podiplomski študij v Sloveniji, ker lahko zaradi prenasíčenosti trga s ponudbo podiplomskih študijev z vseh fakultet dejansko pride do »inflacije nazivov«.

Izbira univerze

Pri izbiri ustreznega programa oz. ustrezne univerze je smiselno preučiti kriterije kot sougled fakultete, zaposlitvene možnosti po diplomi, vpliv alumni mreže (kluba) ter uporabnost študijskega programa.

Izbira univerze je seveda odvisna tudi od odločitve za delo v akademski sferi ali praksi. V primeru odločitve za prakso bo zanimiv študij, kjer bo možno pridobiti povezavo z razvijajočimi se trgi, medtem ko bo za akademsko pot verjetno bolj cenjen podiplomski naziv, pridobljen na najbolj uglednih fakultetah. Ne glede na to se pogosto pojavlja vprašanje, kje v zahodnem svetu študirati, med najbolj zaželene destinacije pa verjetno spadajo angleško govoreče države. V praksi pa je, trenutno, predvsem v poslovnih krogih, bolj iskano znanje in povezave pridobljene npr. z azijskimi državami.

Posebnosti študija prava in s tem povezane omejitve pri iskanju zaposlitve v tujini na področju prava (predvsem pravosodja)

Pravo je vezano na nacionalno ureditev in se kot tako znanje nacionalnega prava ne more neposredno »izvoziti« v tujino. Poznavanje slovenskega pravnega sistema je v tujini uporabno le, v kolikor je povpraševanje po njem. To bi bilo v primeru tujih investitorjev, ki prihajajo na slovensko področje, teh pa je relativno malo glede na investitorje v druge evropske ali razvijajoče se države. Zato so pravne pisarne bolj naklonjene sestavljanju skupine pravnih strokovnjakov, ki prihajajo iz področij, kjer se pričakuje velike transakcije.

Podiplomski študij v tujini je predvsem vstopnica na tuj trg dela, kjer sodelodajalci sicer skeptični do diplom, pridobljenih izven »zahodnih« univerz. V kolikor kdo želi delati v tujini, mora oblikovati svoj C.V. bolj mednarodno, eden od načinov je dodiplomski ali pa podiplomski študij v tujini, ki vsebuje določena mednarodna znanja.

V Sloveniji ima družboslovec žal že tako slabše izhodišče za pridobitev državne štipendije kot naravoslovec (AD Futura avtomatično dodeljuje študentom naravoslovnih smeri 30% prednosti). Med družboslovnimi fakultetami pa velja, da je pri nekaterih lažje pri drugih pa težje doseči zelo visoko povprečje ocen, ki je predpogoj za pridobitev štipendije.

Nasveti med študijem samim

Moja izkušnja s študijem v tujini je bila ta, da so najboljši študentje tisti, ki so najbolje informirani o sistemu in ne tisti, ki so zgolj nadpovprečno marljivi. Predpostavljam namreč, da so vsi študentje na študiju v tujini marljivi, saj je vsak vložil svoj čas in finančna sredstva. Na podiplomskem študiju je bilo mnogo več timskega dela in s tem povezanih izzivov. Predvsem mislim na različne kulturne pristope, ki jih je potrebno uskladiti.

Če je namen podiplomskega študija ostati v tujini, je nujno začeti iskati delo že med študijem. Običajna so kratka pripravništva, v mojem primeru med semestrskimi

počitnicami. To je dobra izkušnja tudi za spoznavanje organizacije, v kateri bi se radi zaposlili. Pripravnštvo je tako nekakšen neobvezujoč test, ali je delo ustrezno, ter ali je delodajalec tisti mentor, ki se ga potrebuje za nadaljni karierni razvoj. Mentor lahko pomaga s samimi nasveti, kam se poklicno usmeriti ali pa s svojim priporočilom odpre vrata naslednji zaposlitvi.

Podiplomski študij je pametno načrtovati vsaj eno leto prej, da se ne zamudi rokov za prijavo na štipendije ter razpisa želene fakultete. Prijava je dolgotrajen proces.

Vsem bodočim podiplomskim študentom bi tudi priporočala, naj vnaprej zberejo čimveč informacij o programu in možnostih zaposlitve po njem ter primerjati izkušnje ljudi, ki so že šli po podobni poti.

68 ■

In the following contribution I will briefly explain why I decided to study in Germany and which criteria were decisive for me, and then I will provide potential post-graduate students with some tips for a successful study abroad experience.

Taking up a post-graduate study abroad

Pursuing a post-graduate study abroad means not only specializing in a certain field and steering one's career path in that direction, but also obtaining an entry ticket to another jurisdiction.

The purpose of such studies is either to gain a competitive advantage when returning home or to enable career development abroad. The first decision is therefore geographical- where one wants to live and work determines where to study. A small country like Slovenia may offer few opportunities in terms of international exposure, however the quality of life may be greater in the sense that one will have more free time. After finishing a bachelor's degree one should focus on the field of specialization that one truly considers interesting and motivating and not choose a program that is just currently in fashion or in demand. The decision of where to steer one's career has long term effects and as more time elapses it becomes increasingly difficult to steer away from a chosen path.

Choosing the appropriate University

When choosing the appropriate university it is worthwhile to compare them against criteria such as the reputation of the university, recruitment opportunities after graduating, the strength of the university's alumni network and the direct applicability of the program in practice.

The choice of the university also depends on one's preference in terms of pursuing a career within the academic sphere or pursuing the practice of law. In case of the latter it may be more important to gain contacts or establish a network with developing countries, whereas for academic work it may be more advantageous to gain a post-graduate title from the most renown universities. Despite

this different perspective, universities from England and United States of America tend to attract the most students. However in practice, and especially in business, there is increasing demand for knowledge and connections with emerging markets such as Asian countries.

Limitation in practicing law internationally

Law is tied to a national system, and as such it cannot be directly “exported” abroad. Mastering Slovenian law is as useful abroad only if there is demand for it—as is case when foreign investors come to Slovenian territory. However, there is not a multitude of foreign investments in Slovenia—at least not in comparison to the number of transactions in other emerging markets. Which is why international law firms prefer to include law specialists from emerging markets in their teams.

Postgraduate study abroad is foremost an entry ticket to foreign legal market where employers are somewhat skeptical towards qualification obtained in non-western world. Therefore if one wants to work abroad one must build one’s C.V. with an international slant, for example by adding a post-graduate title gained abroad.

In Slovenia a social science student is unfortunately in at a disadvantage when it comes to obtaining a governmental scholarship in comparison with natural science students, who are given a 30% better starting point. There is additional inequality among social science degrees themselves as it is easier for some degrees to obtain a high average, which is in turn a prerequisite for obtaining the governmental scholarship to study abroad.

Tips for Studying Abroad

My personal experience was that the most successful students were not merely the most diligent students, rather, the best students were those who also acquired the most information about the program beforehand.

One challenge for me while studying abroad was very frequent team work where by we had to harmonize our different cultural approaches.

If one intends to stay abroad after obtaining one’s post-graduate degree it is necessary to start looking for a job while studying. It is common to do an internship, especially during the semester break. It is also good experience to get to know a company before signing a permanent contract. An internship is furthermore a non-binding test to assess the work and see if the employer is the mentor that would offer career advice or open one’s doors with his recommendation.

It is wise to start planning a post graduate study at least a year ahead in order to avoid missing important deadlines for registration and scholarship applications. Remember that the applying for a study abroad degree can be a long and tedious process.

I would recommend that all prospective students gather as much information about the program and recruitment possibilities as possible and above all compare the experiences of people that have already went down that road.

■ *Monika Ban Zlatev

Work experience

2/2012-present	Higher Court of Ljubljana: Legal assistant.
9/2011-12/2011	PricewaterhouseCoopers (Frankfurt): Project work in Tax & Legal FS, Regulatory Consulting, Alternative Investment Group. Research and preparation of client presentations regarding EU regulatory changes: UCITS IV, MiFID II, Short Selling Regulation.
2/2011-4/2011	Clifford Chance (Frankfurt): Trainee lawyer in Banking and Capital Markets Department. Conducted legal research on public-private partnerships, export credit guarantees; assisted in pitching, execution and closing of corporate transactions.
9/2008-9/2010	Nova Ljubljanska banka: Bank's In-house counsel (1 year), Intern in Bank's Legal Department (1 year). Drafted legal opinions in real-estate, consumer, European, commercial law, and translated legal texts. Prepared motions and lawsuits in the field of insolvency law and judicial enforcement.
9/2007-6/2008	Government of the Republic of Slovenia, Slovenian EU Council Presidency 2008: Liaison Officer. Accompanied heads of delegations of EBRD, EP, UNMIK, EDA, EUROJUST; liaised with media representatives, embassies and the organizer.
10/2005-5/2006	Faculty of Law, University of Ljubljana: Acting assistant at seminars in Criminal Law.

Education and training

10/2010 - present	LLM Finance: Institute for Law and Finance, Goethe University Frankfurt am Main. Thesis: Towards a better management of risks in export credit financing.
10/2003 - 9/2009	University degree in law-cum laude: University of Ljubljana, Faculty of Law. Thesis: Criminal liability of legal entities in comparative criminal and European law.
9/2008 - 2/2009	European Law Moot Court Competition
10/2006 - 7/2007	Erasmus student exchange programme: Karl-Franzens Universität Graz, Faculty of Law. European competition law, International trade law.

Knowledge of languages

Language	Level
Slovene	Mother tongue
English	Excellent
German	Excellent
Serbian - Croatian	Good

Kako preživeti magistrski študij v tujini in pri tem uživati – primer: Cambridge

Matej Petrišič*

Akademsko leto 2010/2011 sem preživel kot magistrski študent prava (LL. M.) na Pravni fakulteti Univerze v Cambridge-u, kar je bil najzahtevnejši pa tudi najlepši del moje dosedanje izobraževalne poti.

Skozi vsa študijska leta sem v sebi nosil željo po študiju na kateri izmed najboljših evropskih univerz. Ob tem sem si kot pravnik želel izkušnje iz anglo-ameriškega sistema, ki je, drugače od našega, utemeljen v sklicevanju na precedenčne primere, prav tako pa sem hotel osvojiti nov pogled na delovanje Evropske unije in njeno pravo.

V želji doseči ta cilj sem se moral na dodiplomskem študiju prizadevati za najboljše ocene, prav tako pa je za kandidata pomembno bogato obštudijsko udejstvovanje. Drug pomemben vidik prijav na podiplomski študij pa je ustrezno časovno načrtovanje, saj je sam izbirni proces dolgotrajen. Tako sem z iskanjem najprimernejših univerz pričel že več kot leto pred začetkom študija in novembra poslal prijavo na Cambridge, kasneje pa sem se nameraval prijaviti še drugam, saj je izid izbirnega postopka zelo negotov. Po posredovanju vse obsežne dokumentacije sem po več mesecih prejel obvestilo o pogodnem sprejemu. To je pomenilo, da lahko jeseni začnem s študijem, kolikor bom do poletja pridobil zahtevani jezikovni certifikat in diplomiral na ljubljanski Pravni fakulteti, kar ob takšni motivaciji ni bilo težko.

Hkrati s prijavo na podiplomski študij se je potrebno pozanimati tudi o možnostih financiranja, saj so stroški tega lahko zelo visoki. Tako je lahko odločitev, kam se vpisati, odvisna tudi od dejstva, če ciljna država ali sama univerza namenja

določena sredstva za študij tujih študentov. Po drugi strani pa je možno (so)financiranje študija v tujini pridobiti tudi v Sloveniji – med drugim preko Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije, ki vsako leto razpiše štipendije za študij slovenskih državljanov v tujini. S to štipendijo so do določene višine kriti tako stroški šolnine kot tudi samega bivanja, ob tem pa je pogoj za pridobitev te štipendije zaveza kandidata, da se bo po uspešno zaključenem študiju zaposlil v Sloveniji.

Ob ponovnem začetku študija se na katerikoli tuji univerzi študent sreča z novimi ljudmi, drugačnim načinom poučevanja in neznano birokracijo, zaradi česar so začetni tedni precej stresni, a hkrati tudi zelo zanimivi. Ob tem je posebej pomemben pravilen nabor študijskih predmetov, pri čemer je potrebno biti dovolj prilagodljiv, saj z vztrajanjem pri vnaprej ustvarjenih načrtih ni vedno možno sprejeti najboljših odločitev. Nadalje pa je za dober in prijeten študij bistvena tudi izbira ustreznega mentorja za izdelavo magistrske naloge, saj je profesionalen, a osebni odnos z mentorjem, ki je na svojem področju dela strokovna avtoriteta, lahko v veliko pomoč.

Pestremu začetku tako sledijo meseci študija, ki zahtevajo ogromno dela. Če sem se ob prijavi na podiplomski študij bal, da ne bi prišlo do kakšne napake, zaradi katere ne bi bil sprejet, sem se v najtežjih trenutkih študija bal, da morda ni bila napaka ravno v tem, da sem bil sprejet. Ob takem pritisku je potrebno ohraniti samozavest, saj je ravno dober in zahteven študij, tisti poglobilni razlog, zaradi katerega se je vredno odpraviti v tujino. Pri tem je koristna ustaljena rutina, ki omogoča zbrano delo pa tudi zadostno količino spanja in družabnosti, kar je oboje tudi zelo pomembno. Z dobro pripravo si študent tako zagotovi potrebno mirnost in kljub težavnosti izpitov uspeh ne bo izostal. In po koncu izpitnega obdobja je veselje ob novo pridobljeni svobodi nepopisno, oddih pa nadvse zaslužen.

Če ob primerjavi izkušnje, ki sem je bil deležen, z domačim podiplomskim študijem, pustimo ob strani dejstvo, da v Sloveniji ni primerljivega programa, je hakovosti moje izkušnje bistveno pripomoglo stimulativno študijsko okolje mesteca Cambridge, kjer je vse narejeno po meri študentov. Tako mi je bila na razpolago odlična študijska infrastruktura, ob tem pa so mi motivacijo dajali zavzeti profesorji in ambiciozni, razgledani študijski kolegi iz vsega sveta. Celovita izkušnja pa zajema precej več kot le gol študij, pač pa omogoči nenadomestljivo širitev obzorij, študentu da distanciran pogled na morda prej neizzvana stališča, ideje in navade ter predstavlja osebni test zrelosti, samostojnosti, pa tudi iznajdljivosti in zaupanja vase, kar v mojih očeh predstavlja največjo dodano vrednost študija v tujini. S tem ko si prisiljen stopiti iz poznanih okvirjev, tako študijskih, jezikovnih, bivanjskih, družabnih kot tudi miselnih, hkrati narediš velik osebnostni korak naprej. Ta skok v neznano je največja žrtev, ki jo zahteva tovrstni študij, hkrati pa je ravno spoznanje, da si uspešen tudi v tako zahtevnem študijskem okolju, največje plačilo, ki ostane, tudi če pridobljeno znanje sčasoma zbledi. Ob vsem tem tudi po povratku v domovino ostane bistvena zavest, kaj vse si zmožel, in spoznanje, da ob zadostnem trudu nič ni pretežkega. In prav tak pogled želim vsakomur, ki se danes odloča za podiplomski študij v tujini.

■ ***mag. Matej Petrišič**

Srednješolska leta na Gimnaziji Ledina, Ljubljana, sem zaključil kot zlati maturant. Zatem sem zaradi širine, ki jo daje, vpisal študij prava na Ljubljanski Pravni fakulteti. Tekom študija sem bil med drugim predsednik fakultetnega Študentskega sveta, pri čemer sem kot organizator sodeloval pri več uspešnih projektih - med njimi tudi pri zdaj že tradicionalnem vseslovenskem Pitamičevem tekmovanju študentov prava. Za pobeg od včasih suhoparnih učbenikov sem poletja posvečal potovanjem, med letom pa obiskoval fakultetni krožek Literatura in pravo. Hkrati je v meni raslo zanimanje za pravo EU, katerega plod je pregledni znanstveni članek Državljanstvo Evropske unije – učna ura skrivalnic, identitete in demokracije. Pred diplomo sem se tudi uspešno udeležil mednarodnih tekmovanj Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot (Hong Kong in Dunaj), pri čemer sem bil govornik ekipe v Hong Kongu. Ob tem sem zavzeto študiral in leta 2010 z diplomskim delom s področja mednarodne prodaje blaga z odliko diplomiral.

Istega leta sem pridobil štipendijo Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije ter se vpisal na magistrski študij (LL. M.) na Univerzi v Cambridge-u, kjer sem se posvečal evropskemu gospodarskemu pravu in pravu človekovih pravic, magistrsko nalogo pa sem izdelal s področja potrošniških pogodb v EU. Podiplomski študij sem opravil z odliko (first class degree) in prejel Hugh Bevan Prize za najboljši uspeh izmed vseh LL. M. študentov v Wolfson College-u.

Po zaključku študija sem se vrnil v domovino in se v želji po praktičnih izkušnjah zaposlil kot odvetniški pripravnik pri odvetniku Antonu Grilcu, danes pa v pripravi na pravniški državni izpit opravljam pripravništvo na Višjem sodišču v Ljubljani.

Odlično obvladam angleški jezik in imam dobro znanje nemščine ter francoščine. V prostem času rad kolesarim, tečem in planinarim, ker pa slednje v Angliji ni bilo možno, sem se navdušil tudi nad veslanjem. Prav tako uživam ob fotografiranju in v leposlovju.

Jezik in kultura slovenskih zdomcev v Nemčiji

Boštjan Dvořák*

V okviru prispevka bo osvetljena predvsem problematika ohranjanja in gojenja maternega jezika med v Nemčiji živečimi Slovenci; poleg aktualnih pogledov na pomen slovenščine kot enega osnovnih dejavnikov vzdrževanja narodne identitete ter vezi med posameznikom in občestvom se posvečamo tudi vlogi zdomskega življa v nemško govorečem svetu pri razvoju slovenskega knjižnega in standardnega jezika od Trubarja do danes.

Vsakodnevno soočanje s tujim jezikom, znanje ali vsaj poznavanje struktur domačega jezika, občasne ali stalne primerjave in prevajanje imajo zanimive in pomembne vplive najprej na posameznikov govor, sčasoma pa tudi na celotno zgradbo. Slovenščina in nemščina sta si zaradi zgodovinskih stikov in soseščine v mnogočem precej podobni, pa čeprav pripadata različnim skupinam družine; poleg nekaterih prasorodnih vzporednic, ki se jih navadno ne zavedamo, odkrijemo še cel kup takih, ki so plod očitnih vplivov ali stopenj prilagajanja. Zanimivo se je poglobiti v te vzporednice in zabeležiti učinke, ki jih imajo podobne strukture na učenje tujega jezika pri starejših ali na ponovno usvajanje domačega jezika pri poznejših generacijah; sociološkemu pogledu na zamiranje in ponovno obujanje jezikovnega znanja materinščine sledi jezikoslovna analiza vzporednic in razlik ter dejanskih in mogočih prednosti zavestnega dojemanja le teh.

Ne nazadnje lahko znanje na tem področju s pridom uporabimo pri učenju tujcev, ki se zanimajo za slovenski jezik, kar se je izkazalo za zelo uspešno metodo v akademskih okvirih; seveda pa ga velja uporabiti tudi in v prvi vrsti za pospeševanje in obujanje jezikovnega znanja oddaljenih in odtujenih članov narodnega občestva.

Poleg tega je usvajanje jezikovnih struktur, ki je v sodobni družbi zaradi zgrešenih metod in z njimi povezanih neuspehov pogosto tabu, prva in najbolj pomembna stopnja razvoja človekovega razuma, uspešna osvojitve slovnice in zgradbe nekega jezika – kot recimo materinščine – pa je odlično izhodišče za učenje in spoznavanje vseh drugih.

■ ***prof. dr. Boštjan Dvořák**

Rojen 23.06.1971 v Kopru, do 13. leta živel v Piranu in se 1984. z materjo in sestro preselil k očetu v nemški Ulm, kjer sem obiskoval gimnazijo do mature leta 1991. Študij primerjalnega jezikoslovja v Tübingenu, specializacija na indoevropske in severnoindijske jezike, raziskovalno delo na inštitutih v Tübingenu, nato v Berlinu, danes predvsem v okviru Humboldtove univerze. Raziskovalno delo zlasti na področju jezikoslovja in biologije, filozofske in sociološke študije ter šport.

Študijske izkušnje na Dunaju

Gregor Jesenko*

Kot koroški Slovenec sem tudi sam pogosto razmišljal o študiju fizike v Ljubljani. Nazadnje sem se odločil za študij na Dunaju, glavnem mestu Avstrije. Poglavitna vzroka za mojo odločitev sta bila velikost in kakovost fakultete v primerjavi z drugimi univerzami v Avstriji ter velikost same univerze v primerjavi s tisto v Sloveniji. Univerza na Dunaju ni le najstarejša univerza nemško govorečih dežel in nemškega kulturnega območja (ustanovljena leta 1365) temveč na sploh ena največjih univerz srednje Evrope z 91.000 študentkami in študenti. Univerza na Dunaju ponuja 188 različnih vrst študijev in razpolaga z 9400 sodelavkami in sodelavci, od tega je 6700 znanstvenic in znanstvenikov. S tem je univerza na Dunaju tudi največja izobraževalna in raziskovalna ustanova Avstrije. Mogoče je to tudi vzrok, zakaj jo včasih pogovorno imenujemo kar 'glavna univerza'.

Dodaten motiv, da sem se odločil za Dunaj, je dejstvo, da je to mesto v srednji Evropi z izredno pestro kulturno in družbeno ponudbo za vse starosti, kar seveda dodatno obogati študentsko življenje. Kot večina univerz v Avstriji (razen medicinskih univerz ali univerze umetnosti) tudi univerza na Dunaju nima posebnih omejitev in je zaradi svoje odprtosti za vse, ki želijo študirati, ena od tako imenovanih »masovnih univerz«, kar je razvidno tudi že iz ogromnega števila študentk oz. študentov. Cena za študij znaša 363,36€ na semester ali 716,72€ na leto, prispevek za študentsko unijo ÖH pa 17,5€ na semester oz. 35€ na leto. Sešteto skupaj to pomeni 380,86€ na semester ali 761,72€ na študijsko leto. V primerjavi s prispevkom za ÖH, ki ga je treba vplačati vsak semester, je študijski prispevek potrebno vplačati le v primeru, da študija ne končaš v rednem roku. Naj pojasnim: če je za študij predvidenih 8 semestrov, pa izpitov v tem času niste opravili in boste študij

zavlekli v 9 semester potem morate ta semester plačati. Opravljenih predvidenih semestrov za študij tudi v tem primeru ne plačate. Še primer za bolonjski program I. stopnje (bachelor): predvidenih 6 semestrov + 2 semestra, ki se tolerirata. V kolikor končate v tem času plačate le prispevke za ÖH. V kolikor se študij zavleče plačate šolnino za vsak semester po osmem.

Skratka: v prvih 8 semestrih študija je treba vplačati samo prispevek za ÖH.

Glede kakovosti univerze je treba razlikovati med kakovostjo izobraževanja in kakovostjo raziskovanja. Kakovost izobraževanja in raziskovanja seveda nista povsod enaki, kakovost raziskovanja pa je v glavnem kar visoka. Zaradi sistema »masovne univerze« pri študijskih smereh z velikim številom študentov (na primer publicistika ali politične vede), včasih študij trpi zaradi pomanjkanja profesorjev oz. tutorjev glede na število študentov.

Fakulteta za fiziko po tej strani nima večjih težav, saj nima toliko študentov in to pripomore h kakovosti študija. Druga pozitivna stran je visoka kakovost raziskovanja. V zadnjih letih je fakulteta, (tudi dunajska univerza na sploh), pridobila številne izredno dobre profesorje s tem pa narašča tudi kakovost študijskih smeri. Glede študija kvantne fizike je fakulteta za fiziko glavne univerze (Dunaj) ena od najboljših na svetu, po raziskavi inštituta CHE pa je druga najboljša v Evropi.

V Avstriji se (razen na medicinskih univerzah) šteje dolžina študija v semestrih, ne v letnikih. V glavnem velja, da mora študent do koncu študija opraviti vse izpite, skoraj vseeno kdaj. To pomeni, da lahko izpit iz drugega semestra opraviš na koncu študija. Seveda pa obstajajo razlike med študijskimi smermi. Pri nekaterih imajo t.i. »predpogojne verige«, kar pomeni, da je treba najprej opraviti določen izpit, da lahko opravljaš naslednjega. Ta svoboda omogoča študentom, da si sami organizirajo potek študija, odvisno od tega, koliko časa ima študent na voljo. Tako marsikdo med študijem dela ali pa celo vzporedno študira.

Kaj to pomeni za Slovenko oz. Slovenca, ki bi želel študirati v Avstriji?

Pogoji za vpis v celoten študij so enaki kot pri za avstrijske študente. V glavnem je potrebno paziti na zadnji rok za vpis. Spodaj v pomoč navajam nekaj »linkov« spletnih strani. Za redne študente slovenskih univerz, ki želijo en semester ali celo leto študirati v Avstriji veljajo glede štipendiji ali finančne pomoči enaka pravila kot za avstrijske študente – tu se je treba pozanimati pri matični univerzi. Z bivanjem je podobno kot drugod: v lastni režiji (večinoma stanovanjske skupnosti) ali možnost bivanja v študentskem domu. Pogoj za bivanje v študentskem domu je seveda, da je oseba študent. Za stanovanjsko skupnost in za dom se cene gibljejo med 200 in 400 evrov.

Spletna stran univerze na Dunaju:

<http://www.univie.ac.at/>

<http://www.univie.ac.at/en/> (angleška verzija)

Splošno o študiju:

<http://www.univie.ac.at/en/studies/>

Studentpoint je najbolj obširna stran glede informacij in servise za študente:

<http://studentpoint.univie.ac.at/en/home/>

O začetku rednega študija:

<http://www.univie.ac.at/en/studies/>

Za semestrski študiji v tujini:

<http://forschung.univie.ac.at/en/incoming-students/>

Doktorat:

<http://doktorat.univie.ac.at/en/home/>

Raziskovanje:

<http://www.univie.ac.at/en/research/>

78

■ ***Gregor Jesenko**

Osební podatki:

Ime in Priimek: Gregor Franz Jesenko

Datum rojstva: 09. maj 1987

Kraj rojstva: Celovec

Glavni Naslov: Spodnja Vesca 15, 9072 Bilčovs, Avstrija

e-pošta: gjesenko@gmx.at

mobilni telefon: +43 680 / 134 34 58

Državljanstvo: avstrijsko

Status: neporočen, študent na Dunaju

Starši in najbližji sorodniki: mati Christine Jesenko (53 let), oče Franz Leitner (53 let), brat Jakob Jesenko (23 let) in sestra Klara Jesenko (18 let)

Šolska izobrazba:

1993-1997 dvojezična ljudska šola v Bilčovsu

1997-2005 v rednem roku obiskoval ZG/ZRG za Slovence, v višnji stopnji sem se odločil za realno smer (ZRG, zvezno realno gimnazijo) s težiščem na matematiki in fiziki, maturo opravil junija 2005, oktobra 2008 sem na Dunaju začel s študijem fizike.

Nadaljnja kronika:

- okt. 2005 - sep. 2006 vojaška služba v Avstriji;

- okt. 2006 - dec. 2006 priprava za prostovoljno vojaško službo kot avstrijski vojak za OZN v Siriji na golanskih planotah (UNDOF);

- dec. 2006 - dec. 2007 12 mesečna vojaška služba za OZN v Siriji;

V teku leta 2008 sem do oktobra potoval po Evropi, obiskoval razne glasbene festivale in bival doma na Koroškem.

Svetovni slovenski kongres: prvi stik s SSK sem imel kot udeleženec mladinskega tabora 2005 (takrat kot 18. letnik) na Debelem Rtiču. Udeležil sem se IV. (2005) In VII. (2011) konference slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije. Od leta 2008 sem trikrat kot animator sodeloval na mladinskem taboru slovenskih otrok po svetu.

Študijsko raziskovalne razmere v Sloveniji in čezmejno sodelovanje

prof. dr. Danijel Rebolj

Je profesor gradbene in prometne informatike na Univerzi v Mariboru. 2009 gostujoči profesor na Univerzi Stanford. Iniciator in koordinator mednarodnega podiplomskega programa Gradbena informatika. Področje raziskovalnega dela zajema integracijo sistemov, modeliranje gradbenih produktov in procesov, avtomatizacijo gradnje, mobilno in vseprisotno računalništvo, spletno podprto komunikacijo in sodelovanje ter druge informacijske tehnologije, ki predstavljajo pomemben potencial za uspešnost in razvoj gradbeništva. Od 5.5.2011 rektor Univerze v Mariboru.

He is a professor of Construction and Transportation Informatics at University of Maribor. In 2009 visiting professor of Civil and Environmental Engineering at Stanford University. Coordinator of the international postgraduate program in Construction informatics. Research interests involve issues on system integration, product and process modeling, automated building, mobile and ubiquitous computing, web based collaboration and communication, virtual design and construction as well as other high potential IT for Architecture, Engineering and Construction. Since 5.5.2011 rector of the University of Maribor.

EURAXESS portal in druge možnosti za raziskovalce – predstavitev

Neža Pajnič*

EURAXESS je mreža informacijskih centrov, ki delujejo širom Evrope in pomagajo raziskovalcem, ki želijo nadaljevati kariero ali se dodatno usposablјati v drugi državi.

Euraxess sestavljajo 4 vsebinski sklopi:

- a. Euraxess Jobs : informacije o zaposlitvenih možnostih;
- b. Euraxess Services : pomoč pri selitvi v tujino z informacijami o vizah, dovoljenjih za delo, nastanitvah, pravnim statusom, socialnih transferih in zdravstvenih zavarovanjih;
- c. Euraxess Rights : informacije o pravicah v skladu z Evropsko listino za raziskovalce in Kodeks ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev ter seznam institucij, ki so ju že podpisale;
- d. Euraxess Links : orodje za povezovanje evropskih raziskovalcev v tujini. Deluje že Euraxess Links Kitajska, Indija, Japonska ZDA in Singapur.

CMEPIUS od leta 2005 deluje kot slovenski nacionalni center za mobilnost raziskovalcev in povezovalna organizacija (Bridgehead organisation) z Evropsko komisijo.

Ena izmed podpornih aktivnosti za raziskovalce je tudi nacionalni spletni portal Euraxess Slovenia. Na njem najdete ponudbe delovnih mest in štipendij v tujini ter pravne, administrativne in praktične informacije o delu in bivanju v tujini.

Poleg tega lahko raziskovalne organizacije na evropskem portalu oglašujejo prosta delovna mesta in iščejo primerne kandidate, raziskovalci pa se lahko vpišejo v bazo iskalcev.

■ ***Neža Pajnič**

Že v času študija na Ekonomski fakulteti univerze v Ljubljani sem sodelovala na evropskih projektih prenove poklicnega izobraževanja v Sloveniji.

Po zaključku študija sem tako dobila priložnost zaposlitve kot nacionalni koordinator za program Erasmus, v okviru katerega je Slovenija tisti trenutek začela svoje sodelovanje. Zaposlila sem se v Službi za EU programe, ki je delovala na Centru za poklicno izobraževanje. Služba se je organizacijsko osamosvojila leta 2003, ko je Vlada RS ustanovila Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS).

Erasmus program evropskega sodelovanja na področju visokega šolstva sem koordinirala na nacionalnem nivoju 10 let, nato pa sem prevzela vodenje programa Leonardo da Vinci, ki vzpodbuja evropsko sodelovanje in razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Program sem vodila dobro leto, nato sem zaradi interne reorganizacije prevzela vodenje tako sektorja za poklicno kot tudi terciarno izobraževanje v okviru Centra.

Od novembra 2011 dalje sem namestnica direktorice Centra in vodim oz. skrbim za celoten evropski program Vseživljenjskega učenja ter druge aktivnosti, ki jih izvaja Center na področju mednarodnega sodelovanja v izobraževanju in usposabljanju za celotno vertikalno.

Beg možganov iz EU: EU integracija ali EU dezintegracija

Brain drain from EU: EU integration or EU desintegration

Alenka Prvinšek Persoglio*

1. Uvod

Koncept EU integracije temelji na vladavini prava, demokratičnih institucijah in človekovih pravicah. Svoboda gibanja kot ena temeljnih pravic državljanov EU v Evropi brez meja je načeloma eno od jamstev za dostop do trga dela in naj bi prispevala h krepitvi blagostanja in varnosti.

V letu 2000 so voditelji EU sprejeli Lizbonsko strategijo kot skupen odziv EU na izzive povezane z globalizacijo, demografskimi spremembami in družbo, ki temelji na znanju. Strategija je opredelila temeljni cilj: da EU postane najbolj dinamično in konkurenčno gospodarstvo na svetu.

Konec februarja 2012 je Danska kot predsedujoča država EU organizirala Vrh, ki je zbral politične voditelje, vodilne ekonomiste, uspešne predstavnike iz gospodarstva z namenom vzpodbuditve razprave in sprejema sklepov glede razvoja inovacij ter strategije za ustvarjanje novih delovnih mest v EU. Sprejeta „Strategija Evropa 2020“ potrjuje potrebo po krepitvi naporov za oživitve ciljev Lizbonske strategije, pri čemer so pomembni trije dejavniki: smelost, vzdržnost in vključujoča rast. Obenem je postavila pet prednostnih ciljev, ki naj bi zagotovili napredek in rast do leta 2020: zaposlovanje, inovacije, izobraževanje, socialna vključenost ter energija in klimatske spremembe.

Ekonomska kriza, ki ji je sledila finančna, ob pomanjkanju učinkovitih strukturnih in ekonomskih reform, je resno ogrozila gospodarstva večine članic EU ter s tem

poslabšala zaposlitvene možnosti predvsem mladih, visoko izobraženih prebivalcev Irske, Portugalske, Španije, Italije in tudi novih članic EU.

Posledično, ob odsotnosti ustreznih politik, je omenjena situacija povzročila številčnejši odliv mladih, visoko izobraženih v tradicionalne prekomorske države: ZDA, Kanado, Avstralijo: beg možganov.

Kvalitetnih statističnih podatkov, ki bi dali jasno sliko za stanje na tem področju za celotno EU s strani institucij EU o številu mladih z univerzitetno izobrazbo: prvih iskalcev zaposlitve in mladih raziskovalcev, ki so se odločili zagotoviti eksistenco izven EU, ni. Je pa zaznaven porast odzivov na pojav, v medijih.

86 ■ Ponovno, tako kot je Evropa izkusila že nekajkrat ne tako daleč nazaj, se potrjujejo dobro utečene poti in vzorci čezmorskih emigracij, tokrat z nekaj novih destinacij, t.i. dežele BRIC - Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska ter poleg njih tudi nekdanje kolonije na afriški celini (Angola). Obstaja pa razlika, ob koncu 19. stoletja, ob prvem množičnem valu izseljevanja iz stare celine, je emigracija v ZDA predstavljala obljubljen dežel predvsem za kmečko prebivalstvo iz stare celine. Tokrat, vsaj če gre verjeti virom, gre za visoko izobražene mlade ljudi, v veliko primerih iskalcev prve zaposlitve.

Ni potrebno posebej omenjati, da bodo ciljne države, katerih imigracijski sistem temelji na točkah (za izobrazbo, znanje jezika in dodatne usposobljenosti za deficitarne poklice) pridobile z integracijo mladih iz EU držav, nenazadnje jim v njihovo izobrazbo ter izkušnje, kar velja zlasti za mlade raziskovalce, ni bilo potrebno vlagati; države EU utegnejo izgubiti, med drugim tudi potencial, potreben za dodano vrednost, inovativnost doma kot tudi zapolnitev potreb domačega trga dela, s čimer utegnejo prizadevanja za dvig konkurenčnosti razvodeneti.

Prav tako ni potrebno posebej omenjati, da z odlivom možganov iz EU, prihaja tudi do odliva finančnih vlaganj v izobrazbo mladih, predvsem tam, kjer je visoko šolstvo brezplačno ali tam, kjer je EU zagotovila štipendije.

Kaže pa omeniti, da omenjeni pojavi, čeprav povezani z ekonomsko in finančno krizo, s katero se sooča EU, kažejo prej na EU dezintegracijo kot EU integracijo.

2. Kako naprej?

EU je že leta 2005 sprejela Komunikacijo o globalnem pristopu k vprašanju migracij in mobilnosti, ki je bila dopolnjena in spremenjena konec lanskega leta. Dokument predstavlja celovit okvir za udejanjanje zunanje dimenzije migracij med EU ter drugimi deli sveta; predstavlja podlago za vzajemno partnerstvo na področju migracij med državami izvora imigracij in državami EU. Z naraščujočim številom državljanov EU, ki zaradi zaposlitve ter boljših eksistenčnih pogojev emigrirajo izven meja EU, bi kazalo razmisliti o predlogu za vključitev politik in strategij za preprečevanje odliva možganov v omenjenem dokumentu.

Zagotovo pa bi bilo smiselno čim prej pristopiti k oceni stanja in pridobiti verodostojne statistike, ki bi odražale celotno sliko problema ter tudi mogoče ukrepe. Škarje in platno so v rokah držav članic EU, pa tudi državljanov EU. Naj končam z nekaj vrsticami:

Noben človek ni otok, povsem sam zase - vsak človek je kos celine, del kopne zemlje. Če morje odplavi grudo prsti, je Evrope manj, prav tako kakor da je bil Rtič, prav tako kakor da je bilo posestvo tvojih prijateljev ali tvoje lastno; ob smrti vsakega človeka je mene manj, zakaj včlenjen sem v človeštvo. In zato nikdar ne pošiljaj vpraševaj, komu zvoni – zvoni tebi.

(John Donne, Meditacija XVII)

1. Background

The EU integration idea anticipates freedom of movement guaranteed to the nationals of the EU Member States as one of the fundamental rights of European citizens. In principle, and with some exceptions, it entitles European citizens to access to other MSs labor markets in accordance with respective national legislations.

In 2000, the leaders of the EU agreed to adopt the Lisbon Strategy as the European Union's joint response to the challenges of globalization, demographic change and the knowledge society. The strategy aimed at making the EU "the most dynamic and competitive knowledge-based economy in the world."

By the end of February 2012, DK EU presidency organised The EU 2020 Summit which gathered political leaders and leading economists, successful representatives of business community to discuss primarily how to stimulate innovation and proposals on new strategy of job creation in EU. The "Europe 2020 Strategy" acknowledges the need for reinforced efforts in the context of the Lisbon objectives and reflects this need by identifying three key drivers for growth (smart, sustainable and inclusive growth) and by setting five targets against which the progress made can be tracked by 2020.

Economic decline in the aftermath of the financial crisis together with lacking structural and economic reforms seriously affected the economies and subsequently also the employment possibilities for young and well educated people in Ireland, Portugal, Spain, Italy, Greece and also in some "new EU Members", including Slovenia.

Sound statistical data on highly skilled emigration from the EU are scarce. Available information, primarily coming from the media which increasingly publish on a phenomenon which becomes more and more a regular feature within some European countries namely large scale of emigration of young highly educated people from abovementioned countries to the USA, Canada and Australia.

Once again, as it was the case of large scales of emigration at the break of 19th century, after WWII and seventies of last century, emigration turned to become the mode for many young people to find a better chance for employment in European traditional emigration destination countries, as well as some of BRIC countries and formal colonies as well; in comparison to the general patterns of emigration by the break of 19th century, when population from rural areas prevailed - this time the EU is losing the most educated among those who decide to leave.

2. The way forward

It goes without saying that receiving countries whose immigration policies are based on a point system, which facilitates labour integration of highly educated, will benefit from the increasing potential of young and well educated Europeans willing or being forced to move abroad. They will receive human resources which will not need further investments in their knowledge, thus benefit from brain gain, a condition sine qua non for better competitiveness; while on the other hand, sending EU countries will lose intellectual potential needed at home, and much likely will have to fill the gaps in labour market in future.

It also goes without saying that EU sending countries are losing a share of their financial investments in particular in the systems where high education is free, they are losing in cases where scholarships have been co-funded by respective EU funds.

It goes without saying too, that this new phenomena is an indicator rather for EU disintegration, than of integration.

In its Communication on "A Global Approach to Migration and Mobility", the European Commission has suggested to set up partnership with non EU countries that address issues related to migration and mobility in a way that makes cooperation mutually beneficial. These policies have been developed with regard to immigration from third countries to the EU and aim at developing a system of managed migration beneficial for sending countries, receiving countries and the immigrants themselves. With a growing number of EU nationals migrating to third countries, apparently, there is a growing need to include outmigration from the EU into the Global Approach and to develop policies preventing brain drain from the European Union. In this regard, the said communication is silent. It does not address the issue as one of the political, economic or social imperatives worth to explore and propose an appropriate solution. It is up to EU Member States and EU citizens to propose the action. Let me finish with following thoughts:

No man is an island,

Entire of itself.

Each is a piece of the continent,

A part of the main.

If a clod be washed away by the sea,
Europe is the less.
As well as if a promontory were.
As well as if a manor of thine own
Or of thine friend's were.
Each man's death diminishes me,
For I am involved in mankind.
Therefore, send not to know
For whom the bell tolls,
It tolls for thee.
(John Donne, For whom the bell tolls, Mediation 17)

■ ***Alenka Prvinšek Persoglio**

Izobrazba: univerzitetna diplomirana pravnica

Zaposlitve:

1981 - 2004 Ministrstvo za notranje zadeve RS;
01-01-1992: Vodja referata za matične zadeve;
01-09-1995: Vodja sektorja za osebna stanja;
01-04-2001- 22-11-2004: Državna podsekretarka, Sektor za naturalizacijo in migracije;
01-03-1995 – 01-03-2006: Višja svetovalka , Mednarodni Center za Migracijsko Politiko (ICMPD) Dunaj;
01-03-2006 – 01-05-2007: Direktorica Regionalnega Centra za migracije in begunce, Skopje (Pakt Stabilnosti za Zahodni Balkan);
01-05-2007 - Višja svetovalka, ICMPD, Dunaj

Delovna področja:

01-04-1981 – 01-09-1995: postopki državljanstva, osebna stanja;
01-11-1994 – 01-11-2004: priprava zakonodaje državljanstvo, harmonizacija s pravom EU - tujci, migracijska politika, predstavnica RS v odboru strokovnjakov za državljanstvo pri Svetu Evrope pri pripravi Evropske konvencije o državljanstvu, vodja delovne skupine za pripravo Konvencije o izogibanju apatridije v primerih državnega nasledstva, sodelovala pri pripravi priporočil o izogibanju apatridije ter državljanstvo otrok;
01-03-2005 – 01-03-2006: koordinirala Budimpeštanski proces na področju migracij;
01-03-2005 – 01-05-2007: koordinirala predajo MARRI Regionalnega Centra v Skopju v regionalno upravljanje;
01-05-2007: priprava migracijske strategije za Moldavijo, sodelovanje v projektih za mobilno partnerstvo Gruzije z EU;
2012: koordinirala pripravo primerjalne analize o državljanstvu in družinskem pravu v članicah Sveta Evrope
Regionalno delovanje Ekspertno sodelovanju pri pripravi zakonodajnega okvira za UN civilno registracijo na Kosovu (1999), pravna svetovalka v opazovalni misiji prvih volitev na Kosovu (2000), sodelovanje v ekspertnih misijah Sveta Evrope za oceno skladnosti zakonodaj o državljanstvu Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Makedonije, Ukrajine, Azarbejdžana, mednarodna članica vladne komisije za odvzem državljanstev v BiH, članica eksperne skupine za pripravo zakona o državljanstvu Združenih Arabskih Emiratov, ekspertiza za Evropsko Komisijo glede izpolnjevanja

kriterijev Črne Gore za kandidatko za članico EU, strokovno sodelovanje z UNHCR v Turkmenistanu glede odprave apatridjei in Dakarju glede interpretacije določb 1961 UN Konvencije o izogibanju apatridje(2011), uspešno predlagala opredelitve registracije rojstva otroka kot temeljne pravice na letni konferenci Agencije EU za temeljne pravice, pripraviola izhodišča za razvoj sistemov registracije osebnih stanj v državah Zahodne Afrike v okviru EU Rabatskega procesa.

Education: Law Faculty, University of Ljubljana

Occupation or position:

1981-2004: case worker on mixed international jurisdiction in civil status and nationality, Ministry of Internal Affairs, Slovenia;

01-01-1992: Head of Civil Status, Ministry of Internal Affairs, Slovenia;

01-09-1995: Head of department of Civil Status and Nationality Department, Ministry of Internal Affairs, Slovenia;

01-04-2001 – 22-11-2004: Understate secretary, responsible for Nationality and Migration, Ministry of Internal Affairs, Slovenia;

01-03-2005 – 1-03-2006: Senior Policy Advisor, ICMPD, Vienna;

1-03-2006 – 1-05-2007: Director of MARRI Regional Centre Skopje;

01-05-2007 till present: Senior Policy Advisor, ICMPD

Main activities and responsibilities;

01-04-1982 – 01-09-1995: Case worker on renunciation of nationality and naturalisation;

01.04.1998 -

01-11-1994 – 01-11-2004: appointed as Slovenian expert to the Committee of experts on Nationality Council of Europe with active participation in development of all legal instruments on nationality by the Council of Europe from 1994 onward (European Convention on Nationality, Recommendation on avoidance and reduction of statelessnessR99(18) , Recommendation concerning identity and travel documents and the fight against terrorism, Rec. 2005(7), recommendation on Nationality of a child, CM/Rec(2009)13;

26-10-2001 – 1-11-2005: chaired working group of the CJ NA (expert committee on nationality, Council of Europe) chaired the preparatory work of the Convention on Avoidance of Statelessness in relation to State Succession;

01.04.2001 – 01-05-2004: coordinated harmonisation of legislation with EU Acquis on migration

2012: Coordinated preparation of feasibility study on new instrument on nationality and family law

Experience in countries/regions Expert opinion on the draft of UN civil registry regulation for Kosovo in 1999 and 2000, legal advisor of observer mission of first elections in Kosovo in 2000, appointed expert of CoE on harmonisation of Nationality legislation with Council of Europe legal standards on Nationality (European Convention on Nationality) in Bosnia and Herzegovina, FYR Macedonia, Azerbaijan, Ukraine , Montenegro, assessments on migration in EU funded projects in Moldova and Georgia, international member of nationality commission in BH on deprivation of BH nationality; expert contribution to draft of the law on nationality in United Arab Emirates; EC expert on evaluation of Montenegro for the candidacy of membership of EU in the field of nationality(2010),UNHCR expert in Turkmenistan and on of birth in 1961 UN Convention on statelessness(2011), expert at FRA conference on birth registration nationality 2011.

Vloga študentske organizacije pri zagotavljanju dobrih pogojev za študij in spodbujanju mobilnosti

Aljaž Gaber*

Ena izmed temeljnih prioritet Študentske organizacije Univerze v Ljubljani je zavzemanje za kvalitetno, brezplačno in mednarodno primerljivo visoko šolstvo. Skrbimo, da so pri sprejemanju pomembnejših odločitev na tem področju interesi študentov ves čas jasno zastopani, tako da državo, univerzo in ostale deležnike opozarjamo na za študente pereče probleme in skušamo poiskati tudi ustrezne rešitve. Poleg tega se zavzemamo tudi za izboljšanje socialnega položaja študentov, saj je zadostna socialna varnost nujno potrebna za kvalitetno in nemoteno opravljanje študijskih obveznosti. Na ta način pripomoremo k izboljšanju študijsko raziskovalnih razmer v Sloveniji, za področje čezmejnega sodelovanja pa skrbi naša mednarodna pisarna.

Mednarodna pisarna ŠOU v Ljubljani skrbi za tuje študente, ki pridejo na študij ali študijsko prakso v Ljubljano. Pri celotnem procesu sprejema tujih študentov sodelujemo z Univerzo v Ljubljani, predvsem na način da tujim študentom nudimo pomoč pri iskanju privatnih namestitev in tudi skrb za njihovo obštdijsko življenje in posredovanje ostalih pomembnih informacij, ki jih potrebujejo ob prihodu v Ljubljano. Tako jim pomagamo pri vpisu v sistem subvencionirane prehrane, vsak Erasmus študent od nas ob prihodu dobi »welcome paket«, v katerem je knjižica s pomembnimi informacijami, zemljevid Ljubljane, zemljevid Slovenije, zemljevid LPP in zemljevid ponudnikov subvencionirane prehrane. Istočasno se zanje pripravi »welcome week«, kjer jim predstavimo mednarodno pisarno ŠOU v Ljubljani in tudi naše delo. K nam študenti v času uradnih ur pridejo z različnimi vprašanji, sodelavci pa jim poskušajo pomagati po najboljših močeh. Poleg tega skrbimo tudi za študente, ki pridejo na izmenjavo preko bilateralnih pogodb. Tem študentom

delamo tudi študentske izkaznice, pomagamo pri iskanju namestitve in drugih težavah, s katerimi se srečujejo ob prihodu v Slovenijo.

Poleg tega imamo za tuje študente vzpostavljen sistem tutorstva, ki je namenjen predvsem tujim študentom iz tistih fakultet, ki tutorskega sistema same nimajo vzpostavljenega.

Tutorstvo tujim študentom je na različnih fakultetah na Univerzi v Ljubljani različno urejeno. Večje fakultete, ki imajo veliko tujih študentov, tutorstvo za tuje študente organizirajo same (največkrat preko mednarodnih pisarn), manjše fakultete pa svojega sistema nimajo in za tuje študente teh fakultet po dogovoru z njimi poskrbi Mednarodna pisarna ŠOU v Ljubljani. Te fakultete pa so:

- Akademija za glasbo
- Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
- Fakulteta za arhitekturo
- Fakulteta za elektrotehniko
- Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo
- Fakulteta za matematiko in fiziko
- Fakulteta za računalništvo in informatiko
- Fakulteta za strojništvo
- Naravoslovnotehniška fakulteta
- Pedagoška fakulteta
- Veterinarska fakulteta
- Zdravstvena fakulteta

Poleg tega pa mednarodna pisarna ŠOU v Ljubljani skrbi tudi za spodbujanje mobilnosti med Slovenskimi študenti. V ta namen v sodelovanju s CMEPIUS-om organiziramo različne izobraževalne delavnice na temo Erasmus izmenjave. Že osem let zapored organiziramo Mesec mednarodnih izzivov, kjer študentom ponudimo različne delavnice na temo mobilnosti med mladimi. Poleg tega smo letos organizirali teden mobilnosti in izobraževanja, kjer so študenti na brezplačnih izobraževalnih delavnicah pridobili vsa znanja potrebna, pred odhodom v tujino.

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani letos prvič tudi pelje študente iz dvaindvajsetih različnih fakultet na poletno šolo v Šanghaju. V treh tednih se bodo študenti naučili osnov poslovnega kitajskega jezika, spoznali kitajsko kulturo ter se mrežili s predstavniki kitajskih in slovenskih podjetij, ki poslujejo na Kitajskem. Prisostvovali bodo na predavanjih o tem kako poteka posel na Kitajskem. Spoznali bodo kitajsko kaligrafijo, pekinške maske, tradicionalni kitajski ples, taiči. Obiskali bodo okoliški mesti Wuxi in Hangzhou ter šanghajsko borzo in Wolksvagnovo tovarno v Šanghaju. Po uspešno opravljenih izpitih, delavnicah, predavanjih in izletih bodo pridobili uradno diplomo ter certifikat. Na ta način si bodo študenti ustvarili

lastno sliko o gospodarski velesili in pridobili odlične temelje za nadaljevanje kari-
erne poti v azijskem svetu.

■ ***Aljaž Gaber**

Rojen sem bil 22. 12. 1989 v Kranju. Po opravljeni maturi na Gimnaziji Škofja
Loka sem se v študijskem letu 2008/09 vpisal na univerzitetni študij biokemije na
Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, kjer trenutno za-
ključujem 4. letnik.

S študijsko problematiko sem se aktivno začel ukvarjati kmalu po vpisu na fakulteto,
ko sem postal član Študentskega sveta fakultete. V študijskem letu 2010/11 sem
bil predsednik Študentskega sveta fakultete in član Študentskega sveta univerze,
istega leta pa sem postal član senata Univerze v Ljubljani. Junija 2011 sem bil izvo-
ljen na mesto študentskega ministra Študentske organizacije Univerze v Ljubljani za
področje študijske problematike, v začetku leta 2012 pa sem postal tudi operativni
vodja Odbora za visoko šolstvo Študentske organizacije Slovenije.

Sodelovanje študentov zgodovine Univerze v Trstu in Univerze na Primorskem

Štefan Čok*

Primorska in tržaška univerza sta si oddaljeni le nekaj kilometrov oz. slabih dvajset minut vožnje. Študenti iz Slovenije obiskujejo tržaško univerzo; študenti iz Italije so vpisani na raznih študijskih programih v Kopru. Univerzi sta si precej različni v velikosti in starosti (tržaška je večja in ima za sabo dolgoletno tradicijo, saj je nastala takoj po prvi svetovni vojni, primorska je manjša in je nastala v zadnjih letih), sorodni pa sta si na področju raziskovalnih vprašanj, trditev velja še posebno za humanistične študije, kar je logična posledica večstoletnih tesnih povezav med različnimi območji ozemlja, ki ga je do vstopa Slovenije v Schengensko območje ločeval mejni prehod.

Pred dvema letoma se je manjša skupina študentov zgodovine dveh univerz odločila, da sprejme izziv preseganja starih ločitev. Maja 2010 se je tako v Trstu odvijalo prvo srečanje študentov zgodovine dveh univerz pod naslovom »Dialoghi storici-Zgodovinski dialogi«, v teku srečanja so se študenti sestali z nekaterimi uglednimi zgodovinarji, med temi tudi akad. prof. dr. Jože Pirjevec, in razpravljali na temo poročila italijansko-slovenske komisije zgodovinarjev in svobode zgodovinskega raziskovanja. Iz tega srečanja je tudi nastala želja, da bi izpostavili trajnejše oblike sodelovanja.

Največje težave, ki jih je novonastala pobuda doživela tudi pozneje, so se pojavile od samega začetka, izpostavil bi predvsem dve: prva je nedvomno organizacijske narave in kaže na dejstvo, da se lahko vsa gesla o čezmejnem sodelovanju, evropskem duhu, preseganju starih ločitev izkažejo za prazne parole, če jih ne podprejo zelo konkretna in učinkovita dejanja. Mesta Trst in Koper sta si iz

zemljepisnega vidika zelo blizu: če ne upoštevamo avtoceste pa sta glede povezav kot da bi bila na dveh različnih luninih poloblah. Železniške povezave ni, ker manjka nekaj kilometrov tračnic: avtobusi obstajajo, imajo pa take urnike, da bi jih lahko le z veliko težavo izkoristili na učinkoviti način. Pojavil se je torej problem povezav, ki smo ga skušali rešiti z veliko mero dobre volje in malo iznajdljivosti. Drugi problem je bil jezikovne narave. Lahko bi se odločili, da bi se vse naše pobude odvijale v angleščini, ki je *lingua franca*, ki jo zadovoljivo obvladajo dejansko vsi. Ravno zaradi svoje zgodovinske izobrazbe in zavesti, koliko je v preteklosti jezikovno vprašanje vplivalo na zgodovino primorskega območja smo se odločili za uporabo slovenščine in italijanščine, na popolnoma enakovredni ravni.

Zvedeli smo medtem za obstoj organizacije ISHA-International Students of History Association oz. Mednarodna zveza študentov zgodovine. Gre za študentsko organizacijo, ki je prisotna v večini evropski držav in katere glavni namen je omogočiti študentom zgodovine različnih območij in narodnosti, da se spoznajo in sodelujejo. Organizacija je sestavljena na podlagi lokalnih sekcij. Odločili smo se za pristop v to organizacijo, a v neobičajni in do danes edinstveni obliki. Lahko bi izbrali ustanovitev dveh ločenih sekcij, tržaške in primorske, izbrali pa smo ambicioznejši projekt in pristopili kot čezmejna sekcija (edini primer v Evropi). Oblikovali smo torej društvo (registrirano v Kopru v Sloveniji), ki sodeluje v sklopu mednarodne organizacije kot sekcija ISHA Trst-Koper. V obdobju 2010-2012 je sodelovanje študentov dveh univerz, tudi s prepričano podporo zgodovinskih oddelkov in fakultet, obrodilo kar nekaj srečanj in javnih pobud, med katerimi gre izpostaviti predvsem predstavitev v tržaškem Narodnem domu, torej v simbolno pomembnem kraju, italijanske izdaje knjige Milice Kacin Wohinz *Alle origini del fascismo*.

Aprila 2012 pa je društvo študentov zgodovine iz Trsta in Kopra doseglo najlepši rezultat s priredbo pobude Jadranska srečanja-Jadranski susreti-Incontri adriatici. Gostili smo dvajset študentov zgodovine iz Hrvaške, Italije in Slovenije (zastopani so bili Bari, Benetke, Koper, Pulj, Trst in Zadar), ki so sodelovali na mednarodnem študentskem seminarju na temo Odnosa med jadranskimi mesti in zaledjem skozi stoletja. Poudariti gre dejstvo, da se je tudi v tem primeru izbralo različno opcijo od angleščine: Srečanja so se namreč odvijala v treh jezikih severnojadranskega prostora, hrvaščini, italijanščini in slovenščini. V sklopu štiridnevne pobude so se študenti tudi udeležili mednarodne konference (v italijanščini in slovenščini), ki jo je ISHA Trst Koper priredila v Trstu ob stoletnici izida knjige *Irredentismo Adriatico* zgodovinarja Angela Vivanteja.

Društvo študentov zgodovine primorske in tržaške univerze se je tako uveljavilo kot skupina, ki je sposobna odigrati na originalni način pomembno vlogo pri vzpostavitvi tesnejših stikov med študenti zgodovine jadranskega prostora. Podčrtati gre vlogo, ki jo v društvu igrajo pripadniki dveh narodnih skupnosti, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem, ki čutijo verjetno v še večji meri potrebo po takem sodelovanju.

■ *mag. Štefan Čok

Po zaključeni maturi na znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom Franceta Prešerna v Trstu sem vpisal bolonjski študijski program iz sodobne zgodovine na tržaški univerzi. Leta 2006 sem diplomiral pod mentorstvom prof. Jožeta Pirjevca in prof. Marca Doga z najvišjo možno oceno (110/110 s pohvalo) z diplomsko nalogo na temo »Gli Sloveni nel PCLT (zona A) dal 1948 al 1954« (»Slovenci v KPSTO (zona A) od 1948 do 1954«). Po opravljeni diplomi sem se vpisal na podiplomski študijski program Zgodovine sodobne družbe in kulture na tržaški univerzi ter ga dokončal leta 2008 z najvišjo možno oceno (110/110 s pohvalo) z magistrsko nalogo na temo »L'occasione mancata: PCI e minoranza slovena fra legge di tutela e trattato di Osimo 1970-1980« (»Zamujena priložnost: KPI in slovenska manjšina med zaščitnim zakonom in Osimsko pogodbo 1970-1980«) pod mentorstvom prof. Marca Doga in prof. Jožeta Pirjevca. Magistrsko nalogo je leta 2009 nagradil SLORI ter jo ocenil za delo, ki predstavlja pomemben doprinos k poznavanju tematik slovenske manjšine v Italiji. Leta 2008 sem se vpisal na magistrski študijski program Zgodovine Evrope in Sredozemlja na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem, kjer sem trenutno vpisan v 4. letnik oz. 2. letnik doktorskega študijskega programa. Poleg italijanščine in slovenščine obvladam angleščino ter sem sposoben razumevanja tekstov v nemščini in hrvaščini. Udeležil sem se številnih poletnih šol, med katerimi sodijo Bovec Summer School 2007 na temo »Nation and cinema«, izdaji 2008 in 2009 poletne šole UPR v angleškem jeziku META (Mediterranean Summer School of Theoretical and Applied Humanities) na temo »Re-thinking Europe: Constructions of the new« in »Waters in the Mediterranean« ter poletni seminar organizacije AEFR (Združenje evropskih obmejnih dežel), ki se je odvijal v Trstu poleti 2010. Od leta 2011 sodelujem s Slovenskim raziskovalnim inštitutom-SLORI v Trstu.

Povezovanje mladih na področju znanosti

Miha Rihar*

Društvo mladih raziskovalcev Slovenije (DMRS) je bilo ustanovljeno pred 17. leti z namenom povezovanja doktorskih študentov, mladih raziskovalcev in podoktorskih raziskovalcev z različnih raziskovalnih področij.

Osrednji cilji društva so spodbujanje kakovosti v slovenskem visokem šolstvu, vzemanje za čim bolj kakovosten doktorski študij, promocija in prizadevanje za izboljšanje razmer za slovensko znanost in raziskovalno dejavnost, izboljšanje pogojev dela mladih raziskovalcev ter lažje uveljavljanje bodočih doktorskih intelektualcev v družbi. DMRS nastopa kot ključno vozlišče med doktorskimi študenti na eni ter ministrstvom in univerzami na drugi strani in s tem omogoča lažjo izmenjavo idej in izkušenj, predvsem pa deluje kot predstavnik in zagovornik njihovih stališč. V zadnjem času dajemo vedno večji poudarek tudi spodbujanju podjetništva med doktorskimi študenti in povezovanju z gospodarstvom, saj menimo, da je za razvoj družbe ključnega pomena učinkovit prenos znanja z akademskega področja v gospodarstvo.

Naše cilje uresničujemo s sodelovanjem v javnih razpravah, pri pripravi pravilnikov, s sodelovanjem z raziskovalnimi ustanovami in agencijami ter s pripravo in izvajanjem samostojnih projektov. Poleg omenjenih dejavnosti, društvo povezuje mlade raziskovalce z različnih področij tudi z organizacijo družabnih dogodkov in srečanj.

Društvo se povezuje in sodeluje tudi z drugimi nevladnimi organizacijami v Sloveniji in tujini. Med pomembnejšimi je Evropski svet doktorskih kandidatov

in mladih raziskovalcev Eurodoc, ki združuje nacionalne organizacije doktorskih študentov v Evropi. Povezovanje preko Eurodoca s tujimi organizacijami nam omogoča enostavnejši vpogled v in primerjavo razmer mladih, ki delujejo na področju znanosti v tujini in pri nas. Preko svojega predstavnika v organizaciji sooblikujemo stališča in priporočila, ki jih Eurodoc zagovarja na nivoju Evropske unije. Svojega predstavnika imamo tudi v Slovenski nacionalni komisiji za UNESCO.

Eden vidnejših dogodkov, ki ga prirejamo že nekaj let zapovrstjo, je prav gotovo Mentor leta. Med mentorji, ki jih kot kandidate za naziv predlagajo njihovi doktorski študentje, izberemo tistega, ki nas s svojim izjemnim delom najbolj prepriča in mu podelimo nagrado za najboljšega mentorja leta. Z dogodkom želimo spodbujati dobro mentorstvo in kakovostne mentorske prakse.

98 ■ S svojo aktivnostjo, izpostavljanjem dobrih praks in konstruktivno kritiko strmimo k temu, da bi znanje ne ostajalo vrednota le na papirju, temveč tudi v družbi.

■ ***Miha Rihar**

Osební podatki

Datum rojstva: 14. 7. 1986

Kraj rojstva: Ljubljana

Narodnost: Slovenec

E-pošta: miha.rihar@gmail.com

Izobraževanje in usposabljanje

2010 – : doktorski študij ekonomije, smer ekonomija, Ekonomska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana;

2005 – 2010: dodiplomski univerzitetni študij računalništva in informatike, Fakulteta za računalništvo in informatiko, Univerza v Ljubljani, Ljubljana; študij zaključil s povprečno oceno 9.0, diplomiral z 10;

2008 – 2009: mednarodna izmenjava na dodiplomskem študiju, program računalništvo in informatika, Češka tehniška univerza (ČVUT), Praga;

2001 – 2005: gimnazija, Gimnazija Bežigrad, Ljubljana;

2002: končana nižja glasbena šola Franca Šturma, Ljubljana.

Delovne izkušnje

2010 - 2011: razvijalec spletnih aplikacij in informacijskih sistemov, sodelovanje na projektih energetskega knjigovodstva in energetskega menedžmenta, RRC Računalniške storitve, d.d., Ljubljana;

2009 – 2010: razvijalec spletnih aplikacij, Borzen, d.o.o., Ljubljana;

2005 - : Delo na več samostojnih projektih kot razvijalec spletnih aplikacij.

Delovanje na študijskem področju

2012 - : predsednik Društva mladih raziskovalcev Slovenije, Ljubljana;

2009 – 2010: predsednik Društva študentov informatike, Ljubljana.

Objave

2010: Zagotavljanje prihodka na področju komunalnih storitev, Posvetovanje informatikov energetikov, Fiesa

Raziskovalno področje

Analiza odločitev gospodinjskih odjemalcev za izbiro inovativnih tarifnih sistemov
in pristop k programom upravljanja s porabo

Področja zanimanja

Mikroekonomija, energetika, informatika

Tuji jeziki

Angleščina, nemščina

Hobiji

2003 - : igra 1. klarinet v Pihalnem orkestru Bežigrad;

Ples, tek

Drugo

Zoisov štipendist

Sodelovanje med slovenskim raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled študenta, raziskovalca oz. delojemalca

prof. dr. Dragan Marušič

Dragan Marušič, rojen leta 1953 v Kopru, se je po končani Slovenski gimnaziji v Kopru vpisal na Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani, kjer je uspešno zaključil študij tehniške matematike. Leta 1977 je bil zaradi izrednih študijskih dosežkov kot eden prvih slovenskih študentov sprejet na podiplomski študij v tujini. Pod mentorstvom profesorja Crispina Nash-Williamsa, enega najeminentnejših matematikov 20. stoletja, je bil na Univerzi v Readingu (Anglija) leta 1981 promoviran v doktorja znanosti, nato pa tam ostal tudi na podoktorskem izobraževanju. Leta 1984 je odšel v ZDA, kjer je eno leto poučeval na Univerzi v Minnesoti, nato pa tri leta na Univerzi v Kaliforniji, Santa Cruz. Po povratku v Slovenijo se je zaposlil na Univerzi v Ljubljani, kjer je bil med letoma 1989 in 1991 prorektor za študentske zadeve. Že leta 1990 je sprožil pobudo za ustanovitev Univerze na Primorskem (UP) v Kopru. Za izjemen doprinos k razvoju univerzitetnega in pedagoškega dela v Kopru posledično pa tudi k razvoju mesta Koper kot univerzitetnega mesta, mu je UP leta 2007 podelila Zlato plaketo.

Dragan Marušič je eden od ustanoviteljev in dekan najmlajše ter ene najhitreje rastočih članic univerze – UP FAMNIT (Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije), ki je UP prinesla tudi formalno naravoslovno-matematično uravnoteženje. Z jasno vizijo je uspel v kratkem času fakulteto, ki jo odlikujejo hitra rast, sodoben študij, mlad kolektiv, odprtost v svet in znanstvena odličnost, pripeljati do tako doma kot v tujini priznane inštitucije. Vzgojil je skupino vrhunskih raziskovalcev in UP postavil na zemljevid kot enega izmed štirih vodilnih svetovnih raziskovalnih središč algebrajske teorije grafov (poleg Pekinga na Kitajskem, Perthu v Avstraliji in Pohanga v Južni Koreji).

Glavno področje znanstveno-raziskovalnega dela Dragan Marušiča je algebrajska teorija grafov. Odlikujejo ga globina, prodornost, obilica izvirnih idej in uvedba povsem novih metod pri reševanju odprtih, oziroma nerešenih, matematičnih problemov. Objavil je prek 100 znanstvenih člankov v revijah, indeksiranih v SCI bazi, katerih odmevnost se kaže v več kot 1.300 čistih normiranih citatih. Za svoje delo na področju algebre in teorije grafov je leta 2002 prejel Zoisovo nagrado za vrhunske znanstvene dosežke. Dragan Marušič je začetnik kontinuiranega raziskovanja na področju algebrajske teorije grafov in teorije permutacijskih grup v Sloveniji. Tako že od leta 1998 vodi programsko-raziskovalno skupino s tega področja. Je tudi eden od dveh ustanovnih in glavnih urednikov mednarodne matematične revije *Ars Mathematica Contemporanea*, edine slovenske matematične revije, ki je uvrščena v bazo SCI.

104 ■

Dragan Marušič aktivno in uspešno deluje tudi znotraj državnih strokovnih teles visokega šolstva in znanosti. V letih 2005 – 2011 je bil član Sveta za visoko šolstvo Republike Slovenije. Trenutno je član Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje in član Odbora Republike Slovenije za Zoisovo nagrado, Zoisovo priznanje, priznanje Ambasador znanosti Republike Slovenije ter Puhovo priznanje.

Na pobudo Dragan Marušiča je bilo leta 2010 v Kopru ustanovljeno Akademsko športno društvo FAMNIT, ki si prizadeva prek športa kot vzgojnega dejavnika doseči pozitivni učinek pri osebostnem razvoju koprskih mlajših generacij.

Dragan Marušič je prejemnik najvišjega priznanja Mestne občine Koper – »Priznanje 15. maj za življenjsko delo na področju družbenih, znanstvenih in pedagoških dejavnosti v Mestni občini Koper« je prejel v letu 2011.

Od 22. novembra 2011 dalje je prof. dr. Dragan Marušič rektor Univerze na Primorskem za obdobje štirih let.

Naslov: Univerza na Primorskem Università del Litorale Titov trg 4, 6000 Koper

e-pošta: dragan.marusic@upr.si

Tel: 00386 (0)5 611-7500

Fax: 00386 (0)5 611-7561

http: www.upr.si

Študij v Sloveniji pripadnikov slovenske narodne skupnosti v Italiji: prednosti in pomanjkljivosti

Zaira Vidali*

Visokošolski študij v Sloveniji je za pripadnike slovenske narodne skupnosti v Italiji že tradicionalna možna izbira, kako nadaljevati študijsko pot po zaključenem višješolskem ciklusu v Italiji. Izobraževanje v slovenskem jeziku je namreč v Italiji možno do vključno višje šole, medtem ko je univerzitetna izobrazba na univerzah v Trstu in Vidmu ter njunih podružnicah v Gorici možna le v italijanskem jeziku. Na obeh univerzah obstaja vsekakor možnost učenja slovenskega jezika in literature v slovenskem jeziku.

Pripadniki slovenske manjšine v Italiji, ki nimajo poleg italijanskega tudi slovenskega državljanstva, imajo v Sloveniji status Slovencev brez državljanstva. Ta status imajo tudi pripadniki drugih avtohtonih slovenskih manjšin v državah, ki mejijo v Slovenijo, ter izseljeniških skupnosti. Omogoča jim, da se v okviru razpisov visokošolskih programov slovenskih univerz prijavljajo na posebej dodeljena mesta, ki navadno štejejo 5% možnih razpisanih mest.

Prehajanje iz enega izobraževalnega sistema v drugega zahteva priznavanje študija, ki ga je kandidat-ka zaključil-a v sosednji državi. Tako npr. velja za prepoznanje zaključene višje šole v Italiji za vpis na univerzo v Sloveniji. Podobno velja tudi v primeru, ko kandidat-ka diplomira v Italiji in se nato vpisuje na magisterij ali doktorat v Sloveniji. Dodaten korak predstavlja vrnitev v Italijo po zaključenem študiju v Sloveniji, kjer bo priznavanje potekalo na italijanski strani v namene nadaljevanja študija ali pa zaposlovanja.

Med Italijo in Slovenijo obstaja dvostranski memorandum o medsebojnem priznavanju študijskih nazivov, ki sta ga državi podpisali v Rimu dne 10.7.1995. Ta sporazum je naslednik predhodnega dogovora med Italijo in bivšo Jugoslavijo. Omogoča med drugim medsebojno prepoznavanje univerzitetnih nazivov.

Medtem ko so se pripadniki slovenske manjšine v Italiji tradicionalno usmerjali na Univerzo v Ljubljani, se je v zadnjem obdobju študijska ponudba razširila tudi na obmejni vseučilišči v Kopru in Novi Gorici. Prednost izobraževanja na teh univerzah je tudi v tem, da se kandidat-ka ne preseli v Slovenijo. Svoje bivališče lahko ohrani na italijanski strani meje in se obenem izobražuje na slovenski strani meje. To predstavlja sodobno obliko vsakdanje čezmejne mobilnosti, ki so jo evropski integracijski procesi dodatno okrepili.

■ ***mag. Zaira Vidali**

Diplomirala je iz političnih ved na Univerzi v Trstu. Trenutno opravlja doktorat iz Etničnih študij in politologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Od leta 2004 sodeluje s Slovenskim raziskovalnim inštitutom – SLORI. Področja njenega raziskovalnega delovanja zadevajo etnične študije, upravljanje etnične in jezikovne različnosti in pravne vidike zaščite manjšin, s posebno pozornostjo na slovenski manjšini v Italiji. Redno sodeluje pri načrtovanju, vodenju in izvajanju projektov v okviru programov čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija. Bila je soudeležena pri več primerjalnih študijah o izobraževalnih sistemih v Italiji in Sloveniji.

Pogled iz tujine na akademsko delo v Sloveniji

107

Aljaž Ule*

■ ***dr. Aljaž Ule**

Po študiju uporabne matematike na Univerzi v Ljubljani je odšel na podiplomski študij teorije iger na Nizozemsko. Na Univerzi v Amsterdamu je leta 2005 doktoriral iz eksperimentalne ekonomije in po študiju odšel v Španijo kot raziskovalec na Univerzo Autònoma v Barcelono. Od leta 2007 je docent na Univerzi v Amsterdamu, kjer se ukvarja s preučevanjem omejene racionalnosti ter dinamike človeškega vedenja v ekonomskih okoljih. Svoje delo je objavil v monografiji pri založbi Springer ter v več člankih, med drugim v ugledni znanstveni reviji Science.

Pogled na avtonomno pokrajino Trento, originalen primer raziskovalnega sistema

Looking at Autonomous Province of Trento, an original example of research system

Urša Vrhovšek*

The Autonomous Province of Trento is an alpine region at the extreme North of Italy, bordering at North with the Autonomous Province of South-Tyrol, and at South-West and South-East by the two large regions Lombardia and Veneto, which host a large share of the manufacturing plants of North Italy. In this amazing turistic area, which is know for the presence of the Dolomiti and for its high quality of life, the last 10 years have seen a continuous, impressive effort towards improving the research system. This is a kind of unique case in Italy, due to the availability of an impressive amount of public expenditure thanks to the special status of autonomy from the national government, and to the establishment of a long term political strategy which is based on a few, simple concepts. The innovation is assumed as a sort of "central dogma", and is supported not only with investments in research and technology, but is considered a social and cultural matter. The system is the second central concept: there is continuous effort towards improving the integration and reducing the barriers between the R&D players, i.e. University of Trento, the two major Research Foundation (Fondazione Edmund Mach and Fondazione Bruno Kessler), the other research institutions and industries. The final aim of such an effort is to create a laboratory of products and services which can be exported outside the region and the country. With a level of expenditure in R&D at 2.9% of the gross internal product, the Province of Trento is the first area in Italy and compares with the level of some of the most developed areas in Europe, such as Denmark and Germany. According to 2010 official statistics, there are 1619 public and 1733 private employees in this field, which is a rather important figure in a region of about half a million inhabitants. This effort

is in large part effective, but also relatively young and must still be consolidated. What is certain to date is that is moving fast and expanding, which is both a challenging and reassuring experience in the modern time. Not everything is easy and smooth: to say it clearly, this is obtained in spite of the bureaucratic system, which is also moving, but so slowly that to date it can be considered still as rigid as the one in place in the rest of Italy.

The presentation will give a general introduction to the R&D system in Trentino, and then will give some flashes on some critical issues. In particular, starting from some real cases from the experience of the presenter, will give an example of some of the key points for a successful research, discussing in particular: 1) the centrality of availability of technological platforms, and the example of the development of a state of the art, sustainable, innovative metabolomic facility; 2) the importance of internationalisation and how it can be addressed really quickly if so desired; 3) also research centres (not only Universities) can be important players in establishing research schools and training young researchers; 4) avoiding working in isolation or the perpetuation of unproductive groups (looking for the right critical mass and in the direction of new, fast growing research fields). Given that the main research topics are quite similar in two relatively close alpine areas like Slovenia and Trentino, this could allow the establishment of instruments for a more systematic bilateral collaborations: there would clearly be some space for further networking and integration, if so desired.

■ ***Urska Vrhovsek, Ph.D.**

Edmund Mach Foundation
Research and Innovation Centre
Food Quality and Nutrition Department
Via E.Mach 1, 38010 S.Michele all'Adige,
Italy

e-mail: urska.vrhovsek@fmach.it
tel: + 39 0461 615 140
fax: +39 0461 615 200

<http://cri.fmach.eu/Research/Food-Quality-and-Nutrition/Metabolomics/people/Urska-Vrhovsek>

Education and degrees:

- Bachelor degree in Food sciences, Biotechnical faculty, University of Ljubljana, Slovenia;
- Ph.D. in Food sciences, Universität für Bodenkultur, Vienna, Austria;
- Post doc, Edmund Mach Foundation, San Michele all'Adige, Italy.

Employment:

- assistant, Biotechnical faculty, University of Ljubljana, Slovenia;
- young research, Limnos doo., Ljubljana, Slovenia;
- researcher, Agricultural institute of Slovenia, Ljubljana, Slovenia;
- 2005–till now senior researcher, Edmund Mach Foundation, San Michele all'Adige, Italy.

Fields of interest

Urska Vrhovsek currently leads the metabolomic platform at Edmund Mach Foundation which is a core technology necessary to perform competitive studies in the fields of functional genomics and nutrigenomics. Her scientific fields of work are food chemistry and human nutrition. She is specially interested in study of food composition especially berries, apples, grape and wine. The second part of her research activity is devoted to the studies of the mechanistic approaches of polyphenols absorption in different models, cell cultures, rats and humans. Her current primary scientific interest is metabolomics.

She has a title of assistant professor at Biotechnical faculty in Ljubljana in the field of wine chemistry. During her carrier she was a visiting scientist at UC Davis and Scottish Crop Research. She is a member of the expert body of Slovenian Research Agency for the evaluation of Slovenian national projects.

Supervisor of graduate and postgraduate students in the fields of food chemistry and nutrition

Sodelovanje med slovenskim raziskovalci v tujini in delovnimi partnerji v Sloveniji: pogled delodajalca

dr. Edvard Kobal

Rojen je bil 19. januarja 1957 v Logatcu. Tu je obiskoval osnovno šolo, v Ljubljani pa nato Srednjo kemijsko šolo ter študiral kemijsko tehnologijo na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani. Leta 1984 je dosegel naziv magistra kemijske tehnologije ter leta 1991 doktorja kemijskih znanosti. Leta 1992 je postal svetovalec ministra za znanost in tehnologijo, leta 1994 pa je bil imenovan za prvega direktorja Slovenske znanstvene fundacije. To vlogo opravlja tudi sedaj.

Z raziskovalno dejavnostjo se ukvarja od leta 1976 dalje, ko je bil kot dijak – mladi raziskovalec. Sedaj proučuje pojave in procese v zvezi z znanostjo v nacionalni in nadnacionalni družbi, s filantropijo za znanost, s pluralizmom v financiranju znanosti ter s sodobnimi principi upravljanja z znanstveno – raziskovalno dejavnostjo. Posebno pozornost namenja odkrivanju, usmerjanju in razvijanju mladih ljudi za kasnejše poklicno ukvarjanje z znanstveno – raziskovalno dejavnostjo ter zagotavljanju pogojev za enake možnosti razvoja in uveljavljanja žensk v znanosti.

Z raziskovalno dejavnostjo je tesno povezano delovanje dr. Kobala v različnih ekspertskih telesih: je član Programskega odbora Znanost v družbi Splošnega direktorata za raziskave in inovacije Evropske komisije (Bruselj), svetovalec predsednika Svetovne federacije znanstvenikov (Ženeva), predsednik nacionalnega štipendijskega programa Svetovne federacije znanstvenikov za slovenske doktorande in mlade doktorje znanosti (2002 -), predsednik nacionalnega programa L'Oreal – Unesco – Slovenska znanstvena fundacija »Za ženske v znanosti« (2008 -). Aktivno sooblikuje konference znanstvenikov v okviru Svetovnega slovenskega kongresa (2000 -).

Dr. Kobal je avtor, soavtor in urednik večjega števila samostojnih znanstvenih, strokovnih ter poljudnoznanstvenih publikacij, avtor večjega števila sestavkov v strokovnih časopisih in revijah ter publicist. Je pobudnik in ustanovitelj gibanja »Zaupajmo v lastno ustvarjalnost v Ljubljani za mestno občino ter osrednjo slovensko regijo (1986), letnega slovenskega festivala znanosti (1994), Raziskovalnega laboratorija za otroke in mladostnike (2010) ter Združenja slovenskih ustanov - njegov prvi predsednik upravnega odbora (2000 – 2004) in predsednik nadzornega odbora (2004 -).

Dr. Kobal je član ali častni član strokovnih organizacij s področja kemije, kognitivnih znanosti in znanosti na splošno v Sloveniji, Evropi ter v Severni Ameriki.

Institut »Jožef Stefan«

115

Jadran Lenarčič*

Institut »Jožef Stefan« (IJS) je največji raziskovalni inštitut v Sloveniji, ki izvaja širok spekter bazičnih in aplikativnih raziskav. Glavna področja delovanja okrog 978 zaposlenih so naravoslovne znanosti, znanosti o življenju in tehniške znanosti. Institut izvaja vrhunske raziskave in razvoj tehnologij, kot so nanotehnologije, novi materiali, biotehnologije, tehnologije vodenja in proizvodnje, komunikacijske tehnologije, računalniške tehnologije in tehnologije znanja, okoljske tehnologije in reaktorske tehnologije.

Financiranje IJS poteka v celoti preko domačih in mednarodnih projektov, ki jih Institut pridobi preko različnih razpisov ali neposredno s trženjem v gospodarskih družbah. Največji financer je Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, pri kateri inštitut izvaja raziskovalne programe, temeljne in aplikativne raziskovalne projekte ter izobražuje mlade raziskovalce,

IJS združuje in širi znanje in tehnologije za blagostanje družbe. Zagotavlja vrhunsko izobrazbo kadrom ter raziskave in razvoj tehnologij na najvišji mednarodni ravni. Glavna cilja IJS sta s pomočjo postopkov, proizvodov in svetovanj zagotoviti strokovno znanstveno in aplikativno storitev ter vzgojiti vrhunske kadre.

Inštitut je močno vpet v univerzitetno izobraževanje, saj je soustanovitelj Univerze v Novi Gorici in Mednarodne podiplomske šole Jožefa Stefana. V letu 2006 je Institut podpisal dogovor o dolgoročnem sodelovanju tudi z Univerzo v Ljubljani in Univerzo na Primorskem. Več kot 200 raziskovalcev IJS je tudi predavateljev na slovenskih visokošolskih ustanovah.

■ *prof. dr. Jadran Lenarčič

Rodil se je leta 1955, osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Kopru, kjer je leta 1974 maturiral. Diplomiral je na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani leta 1979 ter magistriral leta 1981. Doktorsko disertacijo z naslovom Sinteza manipulacijskih robotov je na isti fakulteti opravil leta 1986. Neprekinjeno je zaposlen na Institutu »Jožef Stefan« od leta 1979, kjer je od leta 2005 direktor Instituta. Na Institutu je izvoljen v naziv znanstvenega svetnika, na Univerzi v Ljubljani pa v naziv rednega profesorja. Predava tudi na Univerzi v Novi Gorici, na Mednarodni podiplomski šoli Jožefa Stefana in na Univerzi v Bologni.

Glavna področja raziskovanja J. Lenarčiča so robotika, predvsem robotska kinematika, biorobotika in humanoidni roboti. Med pomembnejše znanstvene prispevke spadajo nove metode modeliranja in simulacije robotske kinematike in dinamike prostorskih mehanizmov, vpeljava novih matematičnih kriterijev pri ocenjevanju in optimizaciji mehanizmov, matematični modeli gibanja gornje ekstremitete pri človeku ter nove metode obravnave redundantnih mehanizmov. Večkrat je bil »guest editor« posebnih izdaj v mednarodnih znanstvenih časopisih, soavtor mednarodnih knjižnih objav ter avtor prispevkov v mednarodnih enciklopedijah. Pravkar je izšla že enajsta knjiga, ki jo je uredil v seriji *Advances in Robot Kinematics* pri založbi Springer. Pri isti založbi je tudi soavtor dveh monografij, to sta *Robotics* ter *Robot Mechanisms*.

Dr. Lenarčič je sodeloval v programskih odborih mnogoterih mednarodnih konferenc, posebej gre omeniti, da je pobudnik in predsednik serije znanstvenih simpozijev *Advances in Robot Kinematics*. Poleg raziskovalnega in pedagoškega dela se je udeleževal v vrsti razvojnih projektov za gospodarstvo. Projekti se nanašajo na razvoj robotov in robotiziranih linij v Gorenju, Riku, Drogi, Zmaju, Alpini. Med drugim je član odbora evropske mreže robotskih laboratorijev EURON ter izvršnega odbora združenja evropskih inštitutov EARTO.

Dr. Lenarčič je predaval na več tujih univerzah, dlje časa je gostoval na University of Hull v Angliji, Univerzi v Ferrari v Italiji in na Notre Dame University v ZDA. Je redni član Slovenske inženirske akademije (predsednik v letih 2011/2012) ter dopisni član Accademia delle scienze di Bologna.

Krka med svetovnimi generičnimi farmacevti

Boris Dular*

Živeti zdravo življenje je temeljno vodilo Krkinega poslanstva. Z lastnim razvojem, mednarodnimi povezavami, fleksibilnostjo in učinkovitostjo že 58 let utrjuje položaj enega vodilnih farmacevtskih generičnih podjetij v svetu. Svoje izdelke prodaja v več kot 70 državah. Mednarodno prisotnost ob številnih podjetjih in predstavništvih v tujini utrjuje z lastnimi proizvodno-distribucijskimi centri v Ruski federaciji, na Poljskem, na Hrvaškem in v Nemčiji.

S kakovostnimi, učinkovitimi in varnimi izdelki Krka pokriva večino terapevtskih področij bolezni sodobnega časa. Jedro njene prodaje so z 82 % zdravila na recept, med katerimi največje deleže predstavljajo zdravila za zdravljenje bolezni srca in žilja, prebavil in presnove in osrednjega živčevja. Z 11 % jim sledijo izdelki brez recepta in s 4 % veterinarski izdelki. Ponudbo dopolnjujejo zdraviliško-turistične storitve Term Krka, ki predstavljajo 3-odstotni delež od prodaje.

Krka je mednarodno usmerjeno podjetje. Njeni največji trgi so trgi regije Srednja Evropa kjer je ključni trg Poljska. Sledijo trgi regije Vzhodna Evropa, kjer je Krkin ključni trg Ruska federacija in regija Zahodna Evropa in čezmorska tržišča. Najpomembnejši trgi v tej regiji je Nemčija. Svoje izdelke pa trži tudi v Afriki, na Arabskem polotoku in Daljnem Vzhodu. V regiji Jugovzhodna Evropa pa so med največjimi trgi Hrvaška in Romunija. Na domačem trgu, v Sloveniji, pa je vodilni farmacevtski proizvajalec.

V razvoj in raziskave vlagajo več kot 9 % vseh prihodkov od prodaje. Svoji široki paleti izdelkov nenehno dodaja nove in z njimi vstopa na nova terapevtska področja. Danes več kot 45 % prodaje predstavljajo novi izdelki.

Kot generični farmacevtski proizvajalec Krka izdeluje zdravila, ki so po kakovosti, učinkovitosti in varnosti enakovredna izdelkom vodilnih farmacevtskih podjetij. Razvija inovativna generična zdravila, ki temeljijo na lastnih, inovativnih postopkih sinteze ali izolacije učinkovine in lastnih, inovativnih farmacevtskih formulacijah. Imajo več kot 280 patentno zaščitene inovacij, za katere so bili podeljeni številni patenti v različnih evropskih, ameriških in azijskih državah. Trenutno imajo v razvoju okoli 130 novih izdelkov, ki jih bodo dali na trg v prihodnjih letih. To jim omogočajo preudarne naložbe v znanje, sodobno opremo ter v razvojno-raziskovalne in proizvodne zmogljivosti.

Svoje izdelke tržijo z lastnimi blagovnimi znamkami, kar zagotavlja njihovo trženjsko prednost in prepoznavnost na generičnem trgu in Krko uvršča med deset največjih generičnih družb na svetu.

118 ■ V Krki stavijo predvsem na lastno znanje in delo. Svojo vizijo uresničujejo na svojih vrednotah, ki so hitrost in fleksibilnost, partnerstvo in zaupanje ter kreativnost in učinkovitost.

Pri tem se zavedajo, da je za pridobivanje sposobnih strokovnjakov, treba vložiti veliko energije. Prav zato sistematično delajo z mladimi, še preden vstopijo na trg dela. Študentom in dijakom, ki že med izobraževanjem kažejo določene talente in sposobnosti, omogočijo pridobitev štipendije. Štipendisti so med študijem povezani s Krko, na organiziranih srečanjih in med opravljanjem strokovne prakse se seznanjajo s podjetjem in delovnimi procesi, hkrati pa lahko razvijejo in pokažejo svoje znanje in sposobnosti.

Zaradi potrebe po zgodnjem odkrivanju in usmerjanju najbolj nadarjenih so v Krki že zelo zgodaj sprejeli odločitev, da bodo nadarjene mlade strokovnjake, željne novih znanj in odkritij, stalno spodbujajo k raziskovanju in privabljajo v svoje okolje tudi s Krkinimi nagradami. Tako mlade že več kot 40 let spodbujajo k ustvarjalnemu in raziskovalnemu delu. Številni, ki so za svoje raziskovalne naloge prejeli Krkino nagrado, so danes priznani strokovnjaki – profesorji na univerzah, raziskovalci v raziskovalnih institucijah in industriji, več kot 300 jih je zaposlenih v Krki.

Danes Krkine nagrade prinašajo predvsem usmerjenost raziskovalnega in razvojnega dela, s tem pa posredno tudi izobraževanja, na tista področja in rezultate, ki so potrebni uporabnikom. Krkine nagrade so pomemben element sodelovanja akademske sfere in Krke. Krka sodeluje s številnimi fakultetami ljubljanske in mariborske univerze in vodilnimi slovenskimi inštituti. Povezava med akademskim okoljem in Krkinimi raziskovalnimi laboratoriji omogoča pomemben pretok znanja ter zagotavlja prepletenost aplikativnih in temeljnih raziskav, katerih rezultat so številni uspešni skupni raziskovalni projekti na različnih področjih farmacije in sorodnih ved.

V Krki tudi v prihodnjih letih načrtujejo širitev mednarodne marketinške mreže, obenem pa bodo na trge vstopali z novimi lastnimi sodobnimi generičnimi izdelki. Svojega poslanstva živeti zdravo življenje pa več kot devet tisoč Krkinih sodelavcev

ne uresničuje zgolj z izdelki, namenjenimi za zdravljenje različnih bolezni, ampak tudi s skrbjo za kakovostno življenje vseh ljudi v okolju, v katerem delujejo, in skrbjo za ohranjanje zdravega življenjskega prostora.

■ ***dr. Boris Dular**

Rojen je bil leta 1954 v Novem mestu. Diplomiral je na oddelku za pedagogiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Podiplomski študij je nadaljeval na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani in 1996 magistriral iz splošnega menedžment ter leta 2002 doktoriral na področju sociologije na temo »Lastninjenje in upravljanje človeških virov«.

Strokovno se ukvarja predvsem s kadrovskim in izobraževalnim področjem. Od leta 1990 je zaposlen v Krki tovarni zdravil, d.d. najprej kot vodja Kadrovske službe, od leta 2005 pa kot direktor Kadrovskega sektorja.

Aktivno sodeluje na strokovnih srečanj s področja kadrovskega menedžmenta v Sloveniji in tudi v tujini. Na povabilo fakultet in visokošolskih ustanov sodeluje kot predavatelj.

Je predsednik državne komisije Republike Slovenije za poklicno maturo ter predsednik strokovnega sveta kadrovskih menedžerjev in ekspertov pri Slovenski kadrovske zvezi.

Za uspešno delo na kadrovskem področju mu je Planet GV podelil priznanje »Kadrovski menedžer leta 2008«, Slovenska kadrovska zveza pa zlato plaketo.

Podjetništvo kot alternativa

Entrepreneurship as an alternative

Laurence Hewick*

If faced with underemployment or no employment many young people are thinking of starting their own businesses. Indeed, many universities and government agencies encourage this initiative. But is it a good alternative? This brief presentation asks some basic questions about youth as entrepreneurs, their perceptions, their products, their markets and offers some suggestions as to what questions should be asked from their hearts and minds before the plunge into entrepreneurship.

■ ***Laurence Hewick, Ph.D.**

He is president of Hewick Research Inc., who specializes in market research and commercialization of innovative products and services. Hewick Research perform work on projects for government, business and academe to bring together market intelligence, venture capital and experienced management teams to scale revenues and expand existing markets.

Within the community, Dr. Hewick is very active: Locally he is President of GHVF (the Golden Horseshoe Venture Forum); he is past Chairman of the Chamber of Commerce Science & Technology Committee; and past Director of the Chamber. He is currently on the Board of Rocklinc Investment Partners, Venti-tec, ProSeed Canada and BITNET (Business Information Technology Network). Internationally he is a member of ERENET (Entrepreneurship Research Education Network of Central Europe).

Dr. Hewick has spoken at international economic development conferences in: Austria, Bolivia, Croatia, China, Hungary, Indonesia, Macedonia, Malaysia, Moldova, Slovenia, Serbia and the Ukraine. He is known for his "grass-roots, no nonsense business approach to innovation, entrepreneurship and venture capital.

Dr. Hewick holds a Ph.D. from Florida State University, a M.Sc. from the University of Guelph and an Honors B.A. in Business Administration from Wilfrid Laurier University. He has also completed the Canadian Securities Course and worked as a market analyst in the Canadian securities sector.

In his personal life Laurence is an avid outdoorsman and naturalist with many interests including his farm in north Burlington, Canada and European wines.

Trimo - razvojno naravnano mednarodno podjetje

Marta Strmec*

Trimo je družba z več kot petdesetletno tradicijo v kovinsko predelovalni dejavnosti. Iz obrtnega podjetja se je razvilo v visokotehnološko mednarodno podjetje.

Celovite rešitve

Trimo odlikujejo originalne in celovite rešitve na področju jeklenih montažnih zgradb, streh in fasad, jeklenih konstrukcij in modularnih enot. Učinkovite in celovite rešitve od idejne zasnove do dovršenega projekta so plod znanja zaposlenih, lastnega razvoja, projektiranja, tehnologije prihodnosti in vrhunskih gradbenih materialov.

Skupina Trimo

Skupina Trimo se je organizacijsko in korporativno razvila iz matične družbe Trimo. Sestavljajo jo proizvodne družbe v Sloveniji (Trimo, Akripol in Tinde), Rusiji, Srbiji in Združenih arabskih emiratih in prodajne družbe v Veliki Britaniji, Nemčiji, Rusiji, na Hrvaškem in Poljskem, v Španiji, Italiji, Romuniji, Bolgariji in Makedoniji. Svoje poslovanje Trimo širi tudi preko predstavništev (dve predstavništvi v Sloveniji ter po eno na Češkem, Madžarskem, Slovaškem in v Avstriji) in zastopnikov na Nizozemskem, v Grčiji, Franciji in Švici. V Skupini Trimo je tudi družba CBS inštitut, ki deluje na razvoju celovitih gradbenih rešitev.

Prodaja novih proizvodov

Strateški cilj družbe je prodaja najmanj trideset odstotkov novih proizvodov.

Od novih proizvodov sta bila v letu 2011 prodajno najuspešnejša nov modularni fasadni sistem Qbiss One in fasadni panel s skritim spojem Trimoterm Invisio. V

letu 2011 je bil zgrajen prvi objekt z novim fasadni sistem Qbiss Air. Estesko zanimiv proizvod je tudi sistem ArtMe, ki je prejel kar nekaj nagrad, med njimi tudi Red Dot Design Award.

Prevzemamo odgovornost za trajnostno prihodnost

Zaveza trajnostnemu razvoju izhaja iz začetkov Trimovega delovanja in je eden temeljev organizacijske kulture in poslanstva. V izvajanju te strategije uvajamo sodobne pristope modela zelenega poslovanja, kot recimo so razvijanje okolju in človeku prijaznih proizvodov in tehnologij, uvajanje principa cradle to cradle (C2C), izdelave analize življenjskega kroga (LCA) za ključne Trimo proizvode družine Trimoterm in Qbiss, razvoj energetske visoko učinkovitih sistemov ovoja zgradb, integriranih sončnih elektrarn v strehe Trimo.

Razvijamo partnerstva

S strateškimi dobavitelji pospešeno razvijamo nove proizvode in izboljšujemo obstoječe. Naš razvojni oddelek je v letu 2011 v procesu razvoja aktivno sodeloval s 125-imi domačimi in tujimi partnerji. Med njimi je bilo 20 fakultet, 17 institutov, 59 razvojnih oddelkov drugih podjetij, med njimi 25 dobaviteljev in večje število samostojnih raziskovalcev in oblikovalcev. V 85 odstotkih vseh razvojnih projektov smo sodelovali z zunanjimi partnerji, od celotnega števila partnerjev jih je bilo skoraj šestdeset odstotkov iz tujine.

Razvijamo kreativnost in inovativnost

Kreativnost in inovativnost spodbujamo v odnosih z zaposlenimi in zunanjimi partnerji.

Interna orodja in procesi za spodbujanje idej

V Trimu izvajamo različne oblike zbiranja idej, namenjenih predvsem internim javnostim znotraj družbe in Skupine Trimo. Te so: Nora ideja, Koš idej, TIP, Sodeluj z nami.

Trimove raziskovalne nagrade

Trimove raziskovalne nagrade smo v letu 2012 organizirali enajstič. V tem obdobju smo nagradili več kot 450 študentov iz 60-ih fakultet iz dvanajstih držav. V vsem tem času je skoraj četrtina vseh nagrajencev na različne načine sodelovala s Trimom tudi po podelitvi nagrad.

Trimo Urban Crash

Mednarodni natečaj za študente arhitekture in oblikovanja Trimo Urban Crash smo v Trimu organizirali tretjič.

Trimo arhitekturne nagrade

Mednarodne Trimo arhitekturne nagrade nagrajujejo prvovrstne arhitekturne rešitve. Nagrajujemo tiste projekte in arhitekte, ki so dovolj pogumni in inovativni, da naše proizvode uporabljajo na izvirne, drzne, drugačne, še nikoli videne načine. Letos jih bomo podelili že petič.

Trimov fasadni sistem Qbiss One na McLaren-ovem proizvodnem centru v Veliki Britaniji

Uspehe dosegamo s sodelavci

Kadrovska struktura zaposlenih je prilagojena strateškim potrebam družbe. Zaposluje in razvijamo predvsem tehnične poklice za delo na področju razvoja, vodenja inženiring projektov in mednarodne prodaje.

V letu 2011 je bilo v matični družbi povprečno zaposlenih 463, v celotni skupini pa 1042 sodelavcev.

Štipendiranje je ustaljena kadrovska politika pridobivanja deficitarnih poklicev.

Mlade potencialne kadre podpiramo tudi pri nadaljnjem študiju. V zadnjih petih letih smo zaposlili deset mladih raziskovalcev, predvsem tehničnih poklicev.

■ ***Marta Strmec**

Je univerzitetna diplomirana pravnica. Od 1. aprila 1986 je v podjetju Trimo, d.d. v pravni službi, na delovnem mestu pravna svetovalka. Od 1. oktobra 1997 je direktorica splošno kadrovskega sektorja. Je predsednica sekcije za razvoj človeških virov pri Gospodarski zbornici Dolenjske in Bele Krajine, članica Društva za kadrovske dejavnosti Dolenjske in Bele Krajine, članica Sveta Zavoda Zdravstveni dom Trebnje ter članica Sveta šolskega centra Novo mesto.

Z znanjem do uspeha – primer dobre prakse

Franci Pliberšek*

Podjetje MIK je primer dobre prakse podjetja, ki se je iz proizvajalca PVC okenskih sistemov razvilo v ponudnika celovitih rešitev za posodobitve ali nove zasteklitve objektov, ki izboljšujejo kakovost bivanja, prispevajo k učinkoviti rabi energije in ohranjajo okolje. Gre za primer uspešnega vlaganja v lasten razvoj in sodelovanja z zunanjimi strokovnjaki, katerega rezultat so inovativne rešitve tako na področju zasteklitve kot tudi prezračevanja in učinkovite rabe energije.

V 20-ih letih obstoja je MIK zrasel in se razvil v tehnološko dovršeno podjetje, ki se je v zadnjih letih, tako doma kot v tujini, proslavilo kot eno izmed najbolj inovativnih slovenskih podjetij. Inovativnost je posledica številnih dejavnikov, ki poleg znanja, drznosti in vizije zahteva tudi mladi kader s svežimi idejami in pogumom, da se poda na novo pot in išče rešitve tam, kjer jih večina ne želi ali ne zna.

Povprečna starost zaposlenih v MIKu je približno 35 let in z mladim znanjem, ki smo ga združili z izkušnjami »prekaljenih starih mačkov« in močjo zunanjih strokovnih sodelavcev, smo v preteklih letih razvili dve rešitvi, ki sta postavili nove standarde na področju zasteklitve in kakovosti bivanja. S prezračevalnim sistemom MIKrovent, smo predstavili koncept lokalnega prezračevanja, ki lahko doseže rekuperacijo toplote odhodnega zraka tudi do 87 %, kar pomeni prelomnico pri prezračevanju objektov in resno konkurenco obstoječim sistemom centralnega prezračevanja. Prav tako smo na trg lansirali popolnoma nov izdelek Energijska ploščica MIK, ki zagotavlja popolno harmonizacijo energije v prostoru brez uporabe kakršnegakoli drugega vira energije razen svetlobe. Ustanovili smo tudi lasten Inštitut za okoljske tehnologije I.O.T. v katerem razvijamo rešitve za zasteklitve

objektov. V okviru inštituta deluje tudi Energetska klinika, kjer ponujajo naši strokovnjaki vsem našim strankam, na osnovi opravljenih analiz, termografskih posnetkov in upoštevanja arhitekturnih in naravnih zakonitosti objekta in lege, rešitve in načrte učinkovite energetske sanacije objekta, ter pripravijo izračune prihrankov energije in stroškov, ki temeljijo na upoštevanju podanega predloga sanacije. In za vsem tem stoji mlad, uspešen in motiviran kader, ki je v velikem odstotku svojo kariero začel prav v našem podjetju in tukaj našel svoje poslanstvo. Znanje je torej tista komponenta uspeha, ki mu daje tudi največjo dodano vrednost.

A odliv visoko izobražene delovne sile in raziskovalcev v tujino kaže, da ponuja domače okolje premalo izzivov in priložnosti in da so povezave med znanstvenimi ter izobraževalnimi institucijami in gospodarstvom zelo slabe in ni pravega razvojnega konsenza. Uspešna so danes tista podjetja, ki znajo ustvarjati dodano vrednost in na zasičenem trgu ponuditi inovativne rešitve in znanje. A vse več je na razpolago težko zaposljivih kadrov, ki žal nimajo znanja, po katerem je povpraševanju na trgu delovne sile. Zato je v prvi fazi treba narediti korenite spremembe že na področju šolstva in izboljšati strukturo izobrazbe delovno aktivnega mladega prebivalstva, ter okrepiti in spodbujati študijska področja, ki jih tako storitveni, kot proizvodni sektor potrebujeta. Treba je okrepiti sodelovanje med izobraževalnimi in raziskovalnimi institucijami in gospodarstvom ter potencialnim delodajalcem ponuditi optimalne ugodnosti ob zaposlitvi mladega strokovnega kadra, tako na področju subvencij kot davčnih olajšav.

Potrebujemo mlade znanstvenike in v prvi vrsti je treba mladim omogočiti, da se dokažejo in prispevajo svoj del k ustvarjanju večjega BDP in boljšega standarda v državi. A treba bo spremeniti miselnost tako med delodajalci kot iskalci zaposlitve ter izobraževalnimi institucijami in poiskati konsenz in rešitve, ki bodo prinesle hitre in učinkovite rezultate in zagotovile dolgoročni napredek na področju sodelovanja med raziskovalci in gospodarstvom.

Franci Pliberšek je direktor lastnega podjetja, ki nudi kruh skoraj 300 družinam, priznan predavatelj na področju menedžmenta in vodenja podjetij ter velik ljubitelj umetnosti in avanture. Predvsem pa je tudi mož in oče treh živahnih najstnikov. Skozi poltretje desetletje uspešnega vodenja se je soočal s sprejemanjem številnih odločitev, ki so odločale o uspehu in usodi podjetja, zaposlenih, njihovih družin pa tudi širšega lokalnega okolja. Glede na to, da še danes vodi MIK, eno najuspešnejših podjetij za proizvodnjo stavbnega pohištva in zasteklitve objektov v Sloveniji, je zagotovo sprejemal dobre odločitve. Sam zase pravi, da deluje in se odloča po načelu preproste in zdrave pameti. Njegov samosvoj pogled na svet in življenje je razvil že med študijem arhitekture, nanj pa so pomembno vplivala tudi številna potovanja po svetu, kjer je srečeval in spoznaval tuje kulture in se iz njih učil, kako biti vsak dan boljši človek in uspešnejši podjetnik.

■ ***Franci Pliberšek**

Vsa področja njegovega življenja in delovanja se neprestano prepletajo. Znanje in izkušnje uspešno prenaša iz posla v kulturo in šport in naprej v lokalno skupnost in družbeno odgovornost, pa spet nazaj v podjetje in družino. Vse to je on, njegovo življenje. In pred kratkim je del sebe predstavil tudi v svojem knjižnem prvencu Vsemogočni v ogledalu. Je aktiven član celjskega Rotary kluba in asistent guvernerja distrikta 1912, njegov trud in uspehe pa poznajo še marsikje. Za svoje uspehe je tako prejel mnoga priznanja, med drugim je bil imenovan za Naj Celjana 2007, prejel pa je tudi državno priznanje za gospodarske dosežke nagrado Gospodarske zbornice Slovenije oz. gospodarski Oskar. Njegovo podjetje MIK pa si je pod njegovim vodstvom, kot eno redkih slovenskih podjetij, prislužilo tudi prestižno evropsko priznanje za poslovno odličnost Recognised for Excellence (R4E), ki ga podeljuje Evropska fundacija za poslovno odličnost EFQM.

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal dotted lines across the page.

Handwriting practice lines consisting of 24 horizontal dotted lines.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

Okna MIK

PVC • LES • LES/ALU • ALU

PREZRAČEVALNI SISTEM
MIKrovent®

Rekuperacija toplote zraka do
87% pri 100% izmenjavi zraka.

brezplačna številka

080 12 24 www.mik-ce.si

Ohranimo energijo. PRIHRANIMO.

mladost

svežina

energija

znanje

svežina

mladost

znanje

energija

Š.O.U.M.1959

Študentska organizacija Univerze v Mariboru je tvoja organizacija!

www.soum.si

»Spleti in vozli v tekočih kristalih«

Odmevna raziskava znanstvenikov
Instituta »Jožef Stefan« in Univerze v Ljubljani,
ki je bila julija 2011 objavljena v reviji Science.

Avtor fotografije Simon Čopar.

Institut "Jožef Stefan", Ljubljana, Slovenija

Institut "Jožef Stefan" • Jamova cesta 39 • 1000 Ljubljana • Slovenija • Telefon: +386 (01) 477 39 00 • Faks: +386 (01) 251 93 85 • info@ijs.si • www.ijs.si